فکري جنګ

لیکوال: یحیی محمد الیاس
فارسي ژباړن: عبیدالله براهوئي

پښتو ژباړن: عطامحمد هیله من

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ځانګړنې

د کتاب نوم :	فکري جنګ
لیکوال :	یحیی محمد الیاس
ژباړن :	عطاء محمد هیله من ۰۷۹۵۰٦۰٥٤٢
کمپوز :	په خپله ژباړن
خپرندوی :	مومند خپرندویه ټولنه - جلال اباد
بریښنالیک :	momand.books@gmail.com
ډیزاین :	هدایت الله عادل
چاپشمېر :	۱۰۰۰ ټوکه
چاپ وار :	لومړی
چاپنېټه :	۱۳۹۵ لمریز
چاپځای :	د مومند خپرندویې ټولنې تخنیکي څانګه

چاپ حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

پتې

ننګرهار: عبدالمجید مومند کتاب پلورنځی - مخابراتو څلور لارې

اړیکې: ۰۷۰۰٦٢٦١٦١ / ۰۷۷۷٦٢٦١٦١ / ۰۷۸١٦٢٦١٦١

کابل: اصلاح و افکار کتابپلورنځی / خیبر کتاب پلورنځی / دارالسلام کتاب پلورنځ / مستقبل کتاب پلورنځی

کندهار: امیر کروړ کتابپلورنځی / افغان کتاب پلورنځی / عرفان کتاب پلورنځی

خوست: ترغینت کتاب پلورنځی / رحیمي کتاب پلورنځی / لمر کتابپلورنځی / سپاوون کتاب پلورنځی / [illegible]

هلمند: سید جمال الدین کتابپلورځی / تاج منور کتاب پلورنځی

پکتیا: علمي کتاب پلورنځی / روحاني بابا کتابپلورنځی

پکتیکا: مجاهد کتاب پلورنځی

غزني: قیومي کتاب پلورنځی

مکتبة الاندلس ⟵ @andlasbook

د ژباړن یادښت:

په عربي ژبه لیکل شوی (الغزوه الفکری) د یحیی محمد الیاس اثر دی، چې له نن څخه یې نږدې ۲۳ کاله وړاندې یواځې د امام ابوحنیفه (رح) د معهد د زده کړیالانو لپاره لیکلی وو. د کتاب د منځپانګې بډاینې او د کفري نړۍ د فکري ښکیلاک چمټکتیا ته په کتنه اوسمهال د نړۍ په بېلابېلو دیني مدرسو او اسلامي پوهنتونو کې تدریسېږي. دا کتاب په ۱۳۸۹ کال کې د زاهدان د بدرالعلوم مدرسې ښوونکي ښاغلي عبیدالله براهوني په فارسي ژبه ژباړلی دی.
په یاد کتاب کې داسې مسایل رانغاړل شوي، چې په مسلمانه نړۍ کې د فکري جنګ د شدت، قوت او ځواک په اړه د همدې نن ورځې احصائیه وړاندې کوي. دا کتاب لوستونکي ته په ګوته کوي، چې کفري نړۍ د مسلمانانو د ښکیلتیا لپاره له کومو وسایلو ګټنه کوي. دا مهال زموږ په هېواد کې دا خبره په ډېر جوش و خروش سره کېږي، چې د ښاغلي حامد کرزي په مشرۍ په هېواد کې د رامنځته شوي نظام لویه لاسته راوړنه د بیان او رسنیو ازادي ده؛ خو که د همدې لاسته راوړنې شاته وګورو؛ نو ښکاره به شي، چې کفري نړۍ د رسنیو د همدې بډاینې او پراختیا لپاره د افغانستان د نورو لومړیتوبونو په پرتله ډېره پانګونه کړې او لا یې کوي، چې لامل هم همدا دی، چې د رسنیو له لارې دوی خپل موخې (فکری ښکیلاک) ته په اسانه رسېدلای شي. دا مهال په هېواد کې یو شمېر رسنۍ د فکري ښکیلاک دپراختیا په موخه تمویلېږي او داسې خپرونې لري، چې په هېڅ مانا له اسلامي کلتور او افغاني ارزښتونو سره سمون نه لري.

په دې کتاب کې د فکري جنګ پړاوونه، دولونه او وسایل په خورا ښه ډول څېړل شوي، چې ما دلته د خپلې مسلکي اړېکې له مخې يوازې له رسنيو يادونه وکړه. درانه لوستوال به د کتاب په لوستو سره د فکري جنګ په بشپړ ځرنګوالي لا ښه پوه شي.

درنښت

مدير هيله من

۱۳۹۵ د وري لومړۍ نېټه

د فارسي ژباړن سریزه:

نحمده و نصلی علی رسوله الکریم امابعد:

د حق او باطل تر منځ جنګ او کشمکش د بشر د پیدایښت له هماغه لومړیو ورځو څخه پیل شوی او د تاریخ په اوږدو کې یې دوام موندلی دی. ددې جنګونو بېلګې له طاغوتي او باطل پلویو سره د انبیاو علیه السلام او د هغوی د ربښتینیو پلویانو تر منځ په شخړو او جنګونو کې ښې لیدلی شو.مګر په دې ټولو شخړو او جنګونو کې د پام وړ خبره دا ده کله، چې طاغوتي ځواک له مسلمانانو سره په مخامخ نظامي جنګونو کې ماتې خوړلې؛ نو د اخري ځواک په توګه یې د مسلمانانو په وړاندې فکري او رواني جنګ په لاره اچولی دی.

هغوی په دې برخه کې هڅه کوي، چې حقایق مسخه کړي او د حق ښکلې څېره د دروغو او بې بنسټه تورونو پر مټ پیکه او بدرنګه وښایي. هغوی غواړي د انبیاوکرامو او د بشر د مصلحانو کارنامې د دروغو او شک اچونې په وسیله د مسلمان امت له پامه وغورځوي.

قران مجید په ډېری ایاتونو کې له هغوی نامناسبو او له سپکاوي ډکو الفاظو، القابو او کلماتو یادونه کړې، چې هغوی به انبیاوو او د هغوی د پلویانو لپاره کارول.

قران کریم په بشپړ صراحت او وضاحت سره د دوی د دروغو، شک اچونې او دسیسو په وړاندې خواب ویلی او په ښه ډول یې له دې دروغو او دسیسو څخه پرده پورته کړې ده (یریدون لیطفئوا نورالله باءفواههم والله متم نوره و لوکره الکافرون)

مګر د اسلام په تاریخ کې کله، چې مسلمانانو د بشر مادي او مانیزه رهبري په لاس کې واخیسته او په ټولو علمي، دیني، سیاسي، نظامي، اقتصادي او

ټولنیزو ډګرونو کې یې برباوې ترلاسه کړې، د اسلام دښمنانو په ځانګړې ډول مسیحیانو او یهودیانو، چې له اسلام له ظهور وړاندې یې ځانونو ته د بشر د رهبرانو تصور کاوه د کینې اور یې په غرغړو شو. هغوی هیڅکله ونه شو کولی، چې د اسلام برې و زغمي او له اسلام څخه د غچ اخیستنې احساس یې د خپلو عبادتخایونو او کلیساوو په تورو خونو کې وپاله، تر دې چې د پنځمې لېږدیزې سپوږمیزې پیړۍ په وروستو (۱۰۹۷ز) کې د ځینو لاملونو له مخې ورته زمینه برابره شوه، چې له مسلمانانو غچ واخلي. لنډه دا چې خپل ټول مادي او مانیز ځواک یې راټول او خونړي، ویجاړوونکي او تباکوونکي صلیبي جګونه یې پیل کړل.اسلامي هیوادونه یو په بل پسې د مسلمانانو له لاسه ووتل، د مسلمانانو لومړۍ قبله (بیت المقدس) یې اشغال او په زرګونه مسلمانان یې شهیدان کړل. بالاخره د خپلې ناحقې کینې پر مټ یې له مسلمانانو غچ واخیست.

مګر ډېر وخت نه وو تېر شوی، چې اسلامي امت په پښو ودرېدو، د اسلام ستر شخصیتونه رامیدان ته شول، د جهاد او شهادت روح یو ځل بیا په مسلمانانو کې غځونې وکړې. د اسلامي تاریخ نومیالي لکه شهید نورالدین محمود زنګي، صلاح الدین ایوبي او په زرګونه نور قهرمانان د نړۍ له هر ګوټ څخه د جهاد په موخه سره یو موټی شول. اسلامي ځواکونه پر طاغوتي هغوی بریالي او صلیبي جنګیالي، خوار، ذلیل او شرمیدلي خپلو کورونو ته ستانه شول. دا ځل صلیبي جنګي قوماندانان سره له دې چې ماتې یې هم خوړلې وه په اندېښنه کې وو، چې د مسلمانانو د بریا راز څه شی دی؟ ولې مسلمانان په هر میدان کې بریالي دي؟ ولې مسلمانان ماته نه مني؟

هو! هغوی دا ځل د خپلو ټولو پوښتنو ځواب موندلی وو. مسلمانان؛ بریالي دي، ځکه، چې هغوی دین او عقیده لري. مسلمانان بریالي دي ځکه، چې هغوی فرهنګ، هویت او ازادي لري.

هغوی و پتیبله چې له مسلمانانو سره باید د جنګ دول ته بدلون ورکړي. باید ریښې یې وچې کړي، باید انګېزې ووژني، باید لومړی له هر څه د مسلمانانو دین او عقیده له منځه یوسي.

... او دا ددې غملړلي داستان پیل وو، د فکري جنګ،د هغه جنګ، چې ډېر پیچلی، ژور، نامحسوس، نامریي مګر ډېر زیات خطرناک، تباکوونکي او ویجاړوونکي دی. هغه جنګ، چې په کې شیطان د انسانیت روح ته لویه ضربه ورسوله.

زه ددې له ماجراو ډک داستان دوام درانه لیکوال ته پرېږدم، هغه په دې کتاب کې په ډېر ښه ډول له دې ماجراو څخه پرده پورته کړې ده.

درانه لیکوال په دې کتاب کې هغه حقایق څېړلي او سپړلي دي، چې د ډېری مسلمانانو په ځانګړي ډول د ځوانانو له نظره پټ پاتې شوي دي.په دې اثر کې له هغو څېرو هم پرده پورته شوې، چې د انسان په لباس کې یې انسانیت ته خورا درانه زیانونه اړولي دي.

په یاد کتاب کې په ډېر منظم او هدفمن ډول د فکري جنګ ټول مرموز او پیچلي اړخونه په ښه ډول په ګوته شوي. هغه دامونه او لومې، چې په ټوله کې د مسلمانانو او په ځانګړي ډول د ځوانو زده کړیالانو د ښکیلتیا په موخه ایښودل شوي ټولو ته یې په خورا ښه شان روښانه کړي دي.دا یو حقیقت دی، چې یاد کتاب په داسې ډول اوډل شوی، چې د هرې کچې مسلمان ترې ګټنه کولای شي او دا هماغه څه وو، چې ژباړن (فارسي ژباړن) یې دې ته وهڅوو، چې دا کتاب په خپل مات و ګوډ قلم وژباړي. که څه هم ددې کتاب ژباړه به بلا ډېرې نیمګړتیاوې ولري؛ خو زه هیله لرم، چې لوستونکي په ځانګړي ډول ځوانان به ترې ګټنه وکړي.

د یادونې وړ ده، ددې لپاره، چې دا کتاب د ټولو د ګټنې وړ وګرځي په کې له پیچلیو عبارتونو، اصطلاحاتو او له ټکي په ټکي ژباړې ډډه شوې ده.

همدارنګه باید ووایم، چې اصل کتاب له ۱۳ درسونو څخه جوړ شوی، چې ژباړن د بحثونو د تفکیک او اسانتیا په موخه دیارلسم درس په دوو درسي واحدونو ویشلی دی.

په پای کې په ځان پور ګڼم، چې له خپلو ټولو هغو دوستانو، چې ددې کتاب په ژباړه، ترتیب او چاپ کې یې مرسته کړې د زړه له تله مننه وکړم.

درنښت

...دالله براهوني

د زاهدان بدرالعلوم مدرسه

۱۳۸۹ روژه

د لیکوال سریزه:

ستاینه او لمانځنه هغه رب (ج) لره ده، چې مرګ او ژوند یې په دې موخه پیدا کړی، چې خپل بندګان و ازمایي، چې کوم یو یې ښه او غوره چارې ترسره کوي. د هغه ذات پاکي یادوم، چې هیڅکله د خپلو چارو په اړه تر پوښتنې لاندې نه راځي، په داسې حال کې، چې نور خلک د خپلو اعمالو له امله د هغه (ج) له لوري تر پوښتنو لاندې نیول کېږي.

ناپایه درود او سلام پر حضرت محمد(ص) او د هغه پر رښتینیو ملګرو، په هغه کسانو، چې پر هغه (ص) یې ایمان راوړی او ملاتړ یې ترې کړی دی او له هغې رڼآ چې پر حضرت محمد (ص) نازل شوې پیروي کړې ده. له شکه پرته هغوی ټول رښتیني او پرهېزګاران وو.

امابعد:

په هره اندازه چې بشر د جنګي وسایلو او د ډله ییزو وژنو د وسلو په جوړولو کې پرمختګ وکړي، بیا هم فکري جنګ اسلامي نړۍ ته ډېر زیات خطرناک، وژونکی او له نظامي جنګونو زیات زیان اړوونکی دی. له شک پرته په نظامي جنګونو کې له پرلپسې ماتو وروسته لویدیځ دې ته چمتو شو، چې په اسلامي ټولنه د فکري جنګ له لارې برید وکړي. هغوی دا ځل له نویو او پرمختللیو کړنلارو سره، چې په کم لګښت یې لویې بریاوې تضمینوي د جنګ میدان ته راووتل.

همدا لامل و چې دیني مدرسو او اسلامي پوهنتونونو پرېکړه وکړه، چې د فکري جنګ مضمون په دې موخه په خپل درسي نصاب کې شامل کړي، چې طالبان او زده کړیالان ددې جنګ او د اسلام د دښمنانو له دسیسو او توطیو څخه ښه خبر شي.

ما چې درې برلیسې دورې په امام ابوحنیفه (رح) معهد کې د فکري جنګ مضمون تدریس کړی، احساس مې کړه، چې طالبان او زده کړیالان ددې کتاب له پیچلیو عبارتونو سره ستونزه لري د مخکینیو استادانو په شان مې د زده کړیالانو وړاندیزونه د معهد مدیریت ته وسپارل. د زده کړیالانو په دې ټولو وړاندیزونو کې غوښتنه شوې وه، چې د اوسني کتاب پر ځای باید بل کتاب داسې ولیکل شي، چې د دوی له سویې، ژبې او ادبیاتو سره همغږي ولري.

بالاخره ددې وړاندیزونو پایله دا شوه، چې زه (یحیی محمد الیاس) په دې برخه کې یو کتاب ولیکم، او لاندې عناصر، چې په مخکیني کتاب کې یې شتون نه درلود په کې ځای کړم.

۱: امکان تر حده باید پر اصلي موادو او اساسي موضوعاتو ولیکل شي.

۲: .موضوعات باید په منظم او هدفمن ډول ترتیب شي

۳: له اسانو او روانو عبارتونو څخه ګټنه، چې د زدکړیالانو له سویې، ژبې او ادبیاتو سره همغږي ولري.

۴: په کتاب کې له بې ځایه تفصیل او زیانمنوونکي لنډون څخه ډډه کول.

د الله (ج) په مرسته مې د پام وړ موضوعات او مطالب راټول او د پورته ځانګړنو په پام کې نیوو سره مې منظم او ترتیب کړل. وروسته مې کتاب په ۱۳ درسي واحدونو وویشه او له هر درس وروسته مې پوښتنې مطرح کړې، چې زده کړیالان له هر درس وروسته پوښتنو ته ځواب ووایې، چې په دې سره به یې مطالب او مفاهیم په ذهن کې تلپاتې شي.

ددې لنډې مقدمې په ترځ کې غواړم د امام ابو حنیفه (رح) د معهد له مدیریت څخه د زړه له تله مننه وکړم، چې پر ما یې ددې کتاب لیکلو باور وکړ. همدارنګه له درانه استاد (ابوفیصل) څخه، چې د یاد معهد د روزنیزې برخې

مسول دی نږی مننه وکړم، چې ددې کتاب په سمونه، ترتیب او تنظیم کې یې راسوه مرسته کړې ده.

په پای کې له الله (ج) مې هیله ده، چې زما دا وړه هڅه د خپلې رضا لامل، جاري صدقه او ګټه رسوونکی علم وګرځوي، چې زما له مړینې وروسته یې ثواب دوام ومومي او د قبر په تنهایي کې مې په درد وخوري. له الله ج مې غوښتنه ده، چې زما مور و پلار او استادان د خپل رحم و کرم حقدار وګڼي، له شک پرته الله(ج) د هیلې او ارزو پوره کولو سرچینه ده.

و صلی الله علی سیدنا و قدوتنا محمد و علی اله و صحبه وسلم

یحیی محمد الیاس

سه شنبه ۱۷/٦/۱۴۱۴

لیکلړ

لومړۍ برخه 1

د فکري جنګ تعریف او پراوونه 1

لومړی درس 1

فکري جنګ:...1

د فکري جنګ تاریخ: 2

پوښتنې:..9

دویم درس 10

د فکري جنګ پړاوونه 10

د فکري جنګ څلورګوني پړاوونه:...10

صلیبي جنګونه: 10

د صلیبي جنګونو تاریخ: 11

صلیبي جنګونه څه ډول پای ته ورسېدل؟ 11

•په صلیبي جنګونوکې د صلیبیانو ځینې جنایتونه: 13

د صلیبي جنګونو موخې: 14

پوښتنې:..16

درېیم درس 17

ښکېلاک 17

پوښتنې:..22

څلورم درس 23

ختیځ پېژندنه (استشراق)...23

•د ختیځ پېژندنې تعریف: 23

د ختیځ پېژندنې تاریخ: 24

د ختیځ پېژندنې پړاوونه: 25

د ختیځ پېژندونکیو موخې: 25

علمي انګېزه: 26
مذهبي انګېزه(صليبي) 26
دفاعي انګېزه: 27
سوداګريزه انګېزه: 27
سياسي انګېزه: 27
د ختيځ پيژندونکيو ابزار او وسايل: 29
•د ختيځ پيژندنې موضوع: 30
پوښتنې: 32
۱:- ختيځ پيژندنه تعريف کړئ او ووايې،چې ختيځ پيژندونکي څوک دي؟ 32
پنځم درس 33
تنصير (تبشير) 33
د تبشير پړاوونه: 33
د تنصير(تبشير) موخې: 35
د تنصير (تبشير) وسايل: 36
خپرونې او مجلې: 37
د ښوونيز او روزنيز نظام لويديځوال کول: 37
په افغانستان کې تبشير: 43
پوښتنې: 46
دويمه برخه 47
د فکري جنګ موخې او ابزار 47
شپږم درس 48
د فکري جنګ موخې: 48
۱:- په اروپايي ملتونو کې د اسلام د خپراوي مخنيوی: 48
۲- د اسلام د تصوير تخريب او مسخه کول: 49
۳: د اسلامي امت په تاريخ کې شک اچونه: 50

٤: د مسلمان ملت په اوسني عصر کې شک اچونه: 51
٥: د اسلامي امت د راتلونکې په اړه د شک اچونه: 52
٦: د اسلامي امت د هویت ویلې کول (له منځه وړل) 53
٧: د نویو فرهنګي عناصرو ځایناستي کول: 54
پوښتنې: 57
اووم درس 58
د فکري جنګ ابزار 58
د سیکولریزم د خپراوي وسایل: 64
رسنۍ: 64
ښوونه او روزنه: 65
د سیکولریزم نښې او پایلې: 67
•په دولتي او قانون جوړونکیو ادارو کې د سیکولرانو نفوذ. 68
سیاست: 68
قضایي او تشریعي مراکز: 69
هنر،فرهنګ او فکر: 69
روزنیز پلاوي: 71
پوښتنې: 73
اتم درس 74
د نژادي تعصباتو ژوندي کول او د نژادپالنې (ناسونالیزم) شعارونه ورکول: 74
نژاد پالنې د تفکر په خپراوي کې د دښمنانو کړنلارې: 78
•د احزابو او سازمانونو بېلګې: 79
پوښتنې: 81
نهم درس 82
د قانون جوړونې او تصمیم نیونې په مراکزو حاکمیت 82
په ښوونیز او روزنیز نظام کې نفوذ او له هغې ګټنه: 84

•د پردیو ژبو لمانځل او هغه درسي او تدریسي ژبې گرځول: 86
•د فکري جنگ له موخو سره د ځینو درسي موادو بدلون: 87
•..............د جغرافیې د تدریس په وسیله په مسلمانانو کې د بېلتون رامنځته کول:..............88
لسم درس 90
په رسنیو واک او ترې گټنه:..............90
پوښتنې:..............93
یوولسم درس 94
ددیني رهبرانو، مسلمانو او انقلابي شخصیتونو تخریب:..............94
پوښتنې:..............98
دولسم درس..............99
په اسلامي هیوادونو کې د ساختگي او دروغجنو قیادتونو جوړول..............99
پوښتنې:..............102
دیارلسم درس..............103
د مسلمانانو په ټولنیز نظام برید..............103
څوارلسم درس..............106
د ښځې ازادي(فمنیسم)..............106
•پردې (حجاب) له منځه وړل: 112
•د هلکانو او نجونو یو ځای والي (اختلاط) ته هڅونه: 116
•له کوره د کار په موخه د ښځې وتل: 117

لومړۍ برخه

د فکري جنګ تعریف او پړاوونه

لومړی درس

فکري جنګ:

د فکري جنګ تعریف: استاد محمد قطب فکري جنګ دا ډول تعریفوي: ((فکري جنګ هغه جنګ ته وایې، چې صلیبیان په کې د اسلامي زندګۍ مظاهر له منځه وړي او هم مسلمانان د اسلام له پیروۍ څخه لرې ساتي او هغه څه، چې په اسلامي عقیدې پورې تړلي لکه فکر، درک، فرهنګ، اداب او رسوم د غیر نظامي وسایلو پر مټ یې ویجاړوي.))1

په هر ترتیب فکري جنګ د جنګ یوه نوې بڼه ده، چې صلیبیانو په نظامي بریدونو کې له پرلپسې ماتې وروسته طرحه کړې ده.هغوی د یوې داسې غښتلې نظامي تګلارې په لټه کې و، چې له مخې یې وکولای شي مسلمانانو ته ماتې ورکړي، ځکه ، چې د هغوی هر نظامي برید ناکام شوی او پرته له دې چې هغوی په کې رسوااو شرمینده شي بله پایله یې نه ده لرلې.

استاد محمد قطب زیاتوي: ((لومړی کس، چې اروپا یې ددې اغېزمنې تګلارې پلي کولو ته راوبلله هغه د فرانسې پاچا (نهم لویس) و. هغه په صلیبي جنګونو کې د مسلمانانو په لاس بندي شوی او د مصر په منصوره زندان کې یې څه وخت تېر کړی و، وروسته بیا د فدیې په بدل کې ازاد

---

1 واقعنا المعاصر ۱۹۵ مخ

شو. د مصر په زندان کې يې په دې موضوع ډېر فکر کړی و، چې څنګه به وکولی شي مسلمانانو ته ماتې ورکړي؟

هغه د يوې داسې تګلارې په اړه، چې په نظامي ډول په کې مخامخ کېدل نه وي ډېر فکرمن و او په پای کې دې پايلې ته رسېدلی و، چې پر جګړه ييز ډګر مسلمانانو ته ماتې ورکول شوني نه دي او بايد له هر څه لومړی يې له عقېدې، فکر او فرهنګ سره وجنګېږو. دا و، چې څنګه پاريس ته ورسېدو مسيحي نړۍ ته يې اعلان وکړ: که غواړئ، چې مسلمانانو ته ماتې ورکړئ يواځې په وسله ورسره مه جنګېږئ؛ ځکه په وسله والو نښتو کې موږ تل ماتې خوړلې.

بلې! بايد له عقېدې سره يې وجنګېږئ؛ ځکه د مسلمانانو د بري راز د هغوی په عقېده کې پټ دی)).2

د فکري جنګ تاريخ:

په دې کې د الله ﷻ خپل حکمت دی، چې د بشر د تاريخ په اوږدو کې حق له باطل سره په جنګ او مبارزه کې پاتې شوی او هېڅکله له دې مبارزې ستړی شوی نه دی، همدارنګه د حق پلويانو هم په دې مبارزه کې هيڅ ډول ستړيا نه ده احساس کړې او لکه څنګه، چې د باطل پلويانو هېڅکله د حق پروړاندې له دسيسو، توطيو او مکر مخ نه دی اړولی، د حق پلويانو هم په ټوله وړتيا له حقه ملاتړ کړی.

الله ﷻ فرمايلي دي: د سورت بقرې ۲۱۷ ايات:

[2] دې ته په پام سره، چې فکري جنګ د تاريخ په اوږدو کې له ډېرو پېچلو پړاوونو تېر شوی او په اوسنۍ نړۍ کې هم په علمي، فني، اطلاعاتي او فرهنګي برخو کې د لويو بدلونونو په رامنځته کېدو سره ورځ تر بلې پېچلې کېږي. د فکري جنګ ټولو اړخونو او بدلونو د معرفي کولو لپاره ډېرو زياتو امکاناتو ته اړتيا ده. نو له دې امله يې دلته په لنډه پېژندنه بسنه کوو. (فارسي ژباړن)

وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا ۚ

ژباړه: هغوی(مشرکان) به له تاسې سره وجنګېږي، ترڅو وتوانېږي، چې تاسې له خپل ايين څخه وګرځوي.ددې ايات د تفسير په اړه د بلاغت او معاني علما داسې ليکي: په دې ځای کې د (يقاتلونکم او يزالون) صيغې مضارع فعل دی او د استمراري تجديد مانا ورکوي، په دې تفسير کې ويل شوي، چې د اسلام په وړاندې دسيسې د اسلام له ځرګندېدو سره سمې پيل شوي او تر هغې، چې مسلمانان خپلې عقيدې ته ژمن وي دا دسيسې او مکرونه به د وخت له غوښتنو سره سم په نوي انداز دوام ولري.

نو ويلی شو، چې د فکري جنګ تاريخ د اسلام تاريخ ته رسېږي،په دې مانا هر وخت چې حق شتون درلودلی،له هماغه وخته يې په وړاندې باطل سنګر تود ساتلی دی. په دې اړه قرآن مجيد موږ ته د ادم (ع)کيسه په تفصيل سره بيان کړې ده؛کله چې لعين ابليس حضرت ادم (ع) ته د دوستۍ او خيرخواهۍ تظاهر وکړ او خپل مغلظه قسمونه يې ياد کړل؛(و قاسمهاانی لکما لمن النصحين)

بلې! دا خپله ددې ناپاکه جنګ يو ډول دی، چې وسايل او ابزاريې پټ او پايلې يې څه وخت وروسته ښکاره کېږي. همدارنګه د حضرت محمدﷺ د امت په تاريخ کې هم ددې خطرناک جنګ بېلګې ليدلای شو، چې يو شمېر يې په نبويﷺ عصر او د اصحابو کرامو په زمانه کې رامنځته شوي، داچې اصحاب او د نبي کريمﷺ ملګري د کلکې عقيدې خاوندان و ، ويې نه شول کړای، چې عقايد او افکار يې تر تاثير لاندې راولي او يا يې په اخلاقو او سلوک کې بدلون رامنځته کړي.

د حضرت کعب ابن مالک (رض) داستان د اصحابو کرامو د مبارزې او د فکري جنګ د تاثیراتو د نه منلو ښه بېلګه ده.
حضرت کعب ابن مالک (رض) یو له هغو دریو تنو څخه و،چې د تبوک جګړه یې پر ځای پرېښې وه او د توبې منل یې هم ځنډېدلي و او د قرآن کریم په استناد زمکه پرې باندې تنګه · وې وه (وضاقت علیهم لارض بما رحبت)
په دې بحث کې د دلیل وړ ټکی د داستان هغه برخه ده، چې د غسان د پاچا استازی د حضرت کعب ابن مالک څنګ ته راځي او یو لیک ورته وړاندې کوي، چې په کې ترې غوښتل شوي، چې له دوی سره یو ځای شي او د دوی د تجلیل او تقدیر وړ وګرځي.باید پام مو وي،چې دا پیغام حضرت کعب (رض) ته په داسې مهال ورسېد، چې له خلکو د ګوښه توب او له ده څخه د نبي کریم ﷺ د مخ اړونې له امله تر سخت روحي فشار لاندې و؛ خو د حضرت کعب رض ځواب ددې لیک په اړه څه و؟ ددې وسوسه اچوونکي او شیطاني پیغام پروړاندې د هغه غبرګون څه و؟ ددې خوابونو د موندلو لپاره به ښه وي، چې ددې کیسې په اړه خپله له هغه څخه واورو، چې وایې:
کله، چې مې د مدینې په بازار کې قدم واهه، سترګې مې د شام په یوه سوداګر ولګېدې، چې له خلکو یې پوښتل کعب ابن مالک څوک دی؟ خلکو زما په لوري اشاره وکړه او هغه زما په لوري راغی، د غسان د پادشاه لیک یې راکړو، لیک مې ولوست داسې په کې لیکل شوي وو:

خبر شوی یم، چې ستا صاحب درته په قهر شوی او ته یې تر سزا لاندې نیولی یې، د خپګان ځای نه دی، ستا خدای ته د خوارۍ او سپکاوي ور نه یې ګرځولی. له ما سره یو ځای شه، زه به دې خواخوږی او غمخور و اوسم. حضرت کعب ابن مالک وایې: کله، چې مې دا لیک ولوست له خانه سره مې وویل دا د الله ﷻ له لوري د ازموینې یو بل ډول دی. څټک د تنور په لوري لاړم او لیک مې په تنور کې واچاوه.

د فکري جنګ بله بېلګه، چې د رسول الله(ص) په وخت کې رامنځته شوې او د قرآنکریم دې ایت کې هم ورته اشاره شوې (يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ تُطِيْعُوْا فَرِيْقًا مِّنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ يَرُدُّوْكُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ كٰفِرِيْنَ ١٠٠)

ژباړه: ای مومنانو! که د اهل کتابو د کومې ډلې اطاعت مو وکړ نو له خپل ایمان وروسته به مو کافران کړي.

د پورته یاد شوي ایات لپاره بېلابېل شان نزول یاد شوي، مګر په حقیقت کې ټول په یوه ټکي پای ته رسیږي او هغه دا چې کله خدای ﷻ د مسلمانانو تر منځ اختلاف د حضرت محمد ﷺ په وسیله پای ته ورساوه، یهودیان سمدستي لاس په کار شول، چې د مسلمانانو تر منځ اختلافات پیدا کړي او غوښتل یې، چې مسلمانان په خپلو کې سره اخته کړي. ددوی دا هڅه تر یوه ځایه بریالۍ هم وه؛ خو ډېر ژر الله ﷻ مومنانو ته د حق په لوري لارښوونه وکړه.3

3 (جامع البیان عن تاویلای القران) امام ابو جعفر محمد ابن جریر الصبری ج/۴.۳ مخونه /۲۵.۲۴ (مفردات القران) محمد ابن حسن حمصی مخونه/۹۹.۹۸

په دې اړه ډېرې بېلګې شته، چې دلته به د ټولو بیان شونی نه وي؛ مګر باید په دې وپوهېږو، چې ټول یې همدا یو پیغام لري، چې مسلمانان د اسلامي دعوت له پیله او د اسلام په طلایي دوره کې د فکري جنګ تر یرغل لاندې وو؛ مګر د وروستیو پېړیو له مسلمانانو سره یې توپیر په دې کې دی، چې هغه مهال د دښمنانو غولوونکیو او شیطاني پیغامونو د اورېدو لپاره د هغه وخت پاکو مسلمانانو غوږ نه نیوه، هغوی د زړه له پاکۍ څخه برخمن و، ایمانونه یې درست او یقین یې ثابت و، هغوی له الله ﷻ سره رښتیني و او زړونه یې د نصیحت منلو ته پوره اماده وو.دا هغه لاملونه و، چې د دښمنانو شوم پلانونه او دسیسې یې ناکامې کړې وې.

مګر په وروستیو پېړیو کې، چې د مسلمانانو ایمانونه کمزوري شوي، دنیا او مادیاتو یې لېوالتیا ډېره شوې، د څواک او درناوي اصلي وسایل څنګ ته کړي.ارزښتونو یې بدلون کړی.نور دین یوازې د درناوي او څواک سرچینه نه وه؛ بلکې د درناوي او څواک د موندلو لپاره د نورو سرچینو په لټه کې شول، همدلته وو، چې فکري جنګ وتوانېدو، چې د مسلمانانو تر منځ ځانته ځای پیدا کړي، موخې یې وپېژني او غوښتنو ته یې رسیدګي وکړي.لنډه دا چې فکري جنګ د اسلامي دعوت له پیل سره سم رامنځته شوی؛ مګر له وروستیو پیړیو پرته د اسلام په تاریخ کې هیڅکله ونه توانېدو، چې خپلو موخو ته ورسېږي او د پام وړ لاسته راوړنه ولري؛ خو په دې وروستیو کې یې د بریا لاملونه لکه څنګه مې چې پورته یاد کړل، د مسلمانانو د ایمانونو کمزوري، د مفاهیمو ګډوډېدل، د اسلام د پراختیا د سرچینو زیاتوالی، ناپوهي او د اسلام په اړه د پوره معلوماتو نه شتون او هم د

دوست او دښمن نه پېژندل ددې لامل شول، چې فکري جنګ د خپلو موخو پر لور چټک ګامونه واخلي.

• د فکري جنګ خطر او د مسلمانو بلونکیو لپاره د هغې د پېژندنې ارزښت:

فکري جنګ څو ځله له نظامي جنګونو څخه خطرناک دی؛ ځکه، چې نظامي جنګ ټولو ته ښکاره وي، عالم، ناپوه، وړوکی او لوی د ټولو لپاره څرګند وي، ټول خلک د وسله وال برید لپاره سره یو موټی کېږي او له خپل ټاټوبي او ازادۍ څخه د ساتنې په موخه لاس پر جهاد او مبارزه پورې کوي. دا هغه څه دي، چې ممکن او د مشاهدې وړ دي.

مګر فکري جنګ په بشپړ ډول یو پټ جنګ دی، چې له ګوتشمېر کسانو پرته نور څوک یې په اړه نه پوهېږي او تر هغې یې، چې خپل منفي اغېز نه وي څرګند شوی او د فکري او فرهنګي جنایت مرتکب شوی نه وي، هیڅوک یې په اړه نه پوهېږي.

بلې! فکري جنګ په کراتو کراتو له وسله وال جنګ څخه خطرناک دی؛ ځکه،چې فکري جنګ، هیوادونه مبارزې ته نه رابلي؛ بلکې عقل او فکر له ګواښ سره مخامخ کوي.

فکري جنګ له پوځ او وسله والو ځواکونو سره نه مخ کېږي؛ بلکې له ملتونو او ټولنو سره جنګېږي.فکري جنګ غرونه او دره نه اشغالوي؛ بلکې فکرونه او فرهنګونه تر خپل یرغل لاندې نیسي. فکري جنګ نظامي اډې او تاسیسات تر برید لاندې نه راولي؛ بلکې پر شخصیتونو او هویتونو برید کوي.فکري جنګ تجهیزات او وسلې له منځه نه وړي؛ بلکې اخلاق او عقاید مسخه کوي. دا یې ځای دی، چې باید پوه شو، فکري جنګ یوه

ډېره پېچلې او ژوره موضوع ده، چې په وړاندې یې دفاع او مقاومت پراخه جهاد، نه ستړې کېدونکیو هڅو، فوق العاده صبر، زغم، ارام او تدریجي حرکت، دقیقو برنامو جوړولو او پیاوړې رهبرۍ ته اړتیا لري؛ نو مسلمانو بلونکیو ته، چې د مسلمانانو روحاني طبیبان او وروستی پټنځای دی د فکري جنګ په اړه پوهېدل یو لازمي او برخلیک جوړوونکی امر دی.هر مسلمان بلونکي ته په کار ده، چې فکري جنګ ته یې پوره پام وي او د هغه له تګلارو، وسایلو، موخو او هغو توطیو او برنامو څخه، چې د اسلام دښمنان یې د مسلمانانو لپاره طرحه کوي پوره خبر واوسي، چې دا ډول مسلمان بلونکی به وکړای شي په سمه توګه خپل مسوولیت ادا او خپل رسالت په بریالیتوب سره اعلان کړي، مسلمانان ویښ کړي او ددې جنګ له شره او د دښمنانو له لوري د مسلمانانو لپاره له اېښودل شویو دامونو څخه یې خبر کړي.

(د سورت یوسف ۱۰۸ ایات)

قُلْ هَـٰذِهِۦ سَبِيلِىٓ أَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ ۚ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا۠ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِى ۖ وَسُبْحَـٰنَ ٱللَّهِ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

ژباړه: او تر تا مخکې چې له کلیوالو څوک لېږلي او وحې مو ورته کړې له سړیو پرته بل څوک (فرشتې) نه و، ایا د ځمکې پرمخ نه دي ګرځېدلي او نه یې دي لیدلي، چې تر دوی د مخکنیو پایله څنګه وه؟

پوښتنې:

۱:- فکري جنګ تعریف کړئ او وواياست،چې ولې صلیبیانو دا جنګ پیل کړ؟

۲:- د فرانسې د پاچا نهم لویس چې پاریس ته وګرځېدو مسیحیانو ته یې څه وویل؟

۳:- ولې فکري جنګ د اصحابو کرامو په وخت کې موثر نه و او ولې په دې وروستیو پېړیو کې د پام وړ لاسته راوړنې لري؟

۴:- فکري جنګ خطرناک وي که وسله وال جنګ؟ په تفصیل سره یې ولیکئ.

۵:- د مسلمان بلونکي لپاره د فکري جنګ په اړه پوهېدل څومره اړین دي. روښانه یې کړئ.

۶:- (ولایزالون یقاتلونکم حتی یردوکم عن دینکم ان استطاعوا) د مسلمانانو لپاره څه پیغام لري روښانه یې کړئ.

دویم درس

د فکري جنګ پړاوونه

فکري جنګ تر اوسه څلور مهم پړاونه تېر کړي دي، دا څلور پړاوونه په حقیقت کې پیلیېز/مقدماتي وو، چې وروستیو موخو ته د رسېدو لاره یې پاکه کړې او همدارنګه هر پړاو پیلیېز و، چې د وروستي پړاو لپاره یې لاره هواره کړې، البته ځینې وخت دوه پړاونه د شرایطو او وخت د غوښتنې په اساس یو په بل کې ننوتي او هممهاله د نقشو او برنامو د جوړونکیو له لوري په یوه پړاو کې ترسره شوي.

د فکري جنګ څلورګوني پړاوونه:

صلیبي جنګونه

ښکېلاک

ختیځ پیژندنه/ استشراق

تنصیر /تبشیر

صلیبي جنګونه:

هغو جنګونو ته ویل کېږي،چې مسیحي راهبانو او صلیبي کشیشانو اروپایي ملتونه تر دې عنوان لاندې (صلیب او د هغه د بېرغ لاندې) د اسلام او مسلمانانو په وړاندې سره راټول کړل.4

دا چې دا جنګونه په صلیبي جنګونو ونومول شول لامل یې دا و، چې لویدیځوالو جنګیالیو به د صلیب نښانونه په خپلو سینو را ځړولي وو،چې

4 (اسالیب الغزو الفکری للعالم الاسلامی) د،علی جریشه ۱۶ مخ

ټولو ته اعلان کړي، دا جنګونه په څرګند او ما نیز ډول دیني او مذهبي جنګونه دي.

د صلیبي جنګونو تاریخ:

لومړی کس، چې اروپا یې صلیبي جنګونو ته راوبلله دویم پاپ سلفستر و . هغه په ۱۰۰۲ز کال اروپایي ملتونه له اسلام او مسلمانانو سره جنګ ته راوبلل؛ مګر اروپايي ملتونو د پاپ سلفستر دې بلنې ته هرکلی ونه وایه، تر هغه وروسته پاپ خورفوریوس په ۱۰۷۵ز کال د دویم سلفستر بلنه را ژوندۍ کړه.هغه هم خلک له مسلمانانو سره جنګ ته وهڅول؛ مګر دده بلنه هم د ځینې لاملونو پر بنسټ ۲۰ کاله شاته وغورځول شوه، تر دې، چې په یولسمه پېړۍ کې پر کال ۱۰۹۷ ز پر اسلامي هیوادونو ټولې اروپا په ګډه یرغل پیل کړ.صلیبي جنګیالیو د مسلمانانو د ښارونو په نیولو لاس پورې کړ، پرته له استثنا یې مسلمانان ووژل،مالونه یې لوټ کړل او مسلمانان یې له خپلو کورونو څخه وشړل.5

صلیبي جنګونه څه ډول پای ته ورسېدل؟

صلیبي جنګونو نږدې دوه پېړۍ (۴۸۹ـــــــ ۶۹۰ هـــ) له ټولو فشارونو او سختیو سره دوام وکړ، صلیبیانو ددې جنګونو په دوران کې مسلمانان په ډله ییز ډول ووژل، ډول ډول تاوتریخوالی او جنایات یې تر سره کړل خو بیا یې هم ونه شو کولای، چې په اسلامي هیوادونو کې د اسلام ریښه وباسي.

5 (واقعناالمعاصر) استاد محمد قطب ۱۸۶ مخ

بلې! مسلمانان له خپلې عقیدې او مقدساتو څخه د ملاتړ په موخه سره یو موټی شول او په دې لاره کې یې هر ډول کړاو په ځان ومانه، تر ټولو باارزښته سرمایې یې وړاندې کړې، ښکلي ځوانان یې د اسلام په لاره کې قرباني کړل. کله به، چې د مجاهدینو یو قهرمان په شهادت ورسېدو، بل قهرمان به په ټولې مېړانې سره د اسلام بېرغ پورته کړو او د اسلامي ځواکونو رهبري به یې کوله، تر دې، چې الله ﷻ برى د مسلمانانو په برخه او کفري لښکرې یې له سترې ماتې سره مخامخ کړې.
د اسلامي تاریخ د مجاهدینو د ځواکمنو رهبرانو څخه د شهید سلطان صلاح الدین ایوبي او شهید نورالدین محمود زنګي (رح) نومونه د یادولو دي.
بلې! همدوی وو، چې خپل جنګیالي یې تر هغې په سمه توګه رهبري کړل، چې برى یې وګاټه، هغوی په پوره صبر او زغم سره د الله ﷻ په لاره کې تر هغې خپلې مبارزې ته دوام ورکړ، چې د کفر او شیطان لښکرو ته د اسلام اوالله ﷻ جنګیالو شرموونکې ماتې ورکړه.
بلې! صلیبي لښکرې له سترې ماتې وروسته خپلو هېوادونو ته ځوړند سرونه وګرځېدل، مګر دې ماتې له نورو ماتو سره ښکاره توپیر درلود او هغه دا، چې صلیبیان د مسلمانانو د بریا په راز پوهېدلي او دا یې د یوه مهم جنګي درس په توګه له ځانه سره ساتلې وه، هغوی موندلې وه، که اسلامي امت په ځرګند ډول هر څومره کمزوری وي؛ مګر تر کومه وخته، چې په ایمان، اعتقاد او پوره یووالي سره د شریعت او اسلامي قوانینو او د رسول الله ﷺ له سنتو تابعداري کوي او له هغو ابزارو او وسایلو چې شریعتې په

اړه حکم کړی ګټنه(استفاده) کوي الله ﷻ به په هر ډګر کې بری د دوی په برخه ګرځوي.[6]
(احزاب ۲۵/۲۶ ایاتونه)

وَرَدَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوْا خَيْرًا ۚ وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ الْقِتَالَ ۚ وَكَانَ اللّٰهُ قَوِيًّا عَزِيْزًا ﴿25﴾

وَاَنْزَلَ الَّذِيْنَ ظَاهَرُوْهُمْ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ مِنْ صَيَاصِيْهِمْ وَقَذَفَ فِيْ قُلُوْبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيْقًا تَقْتُلُوْنَ وَتَاْسِرُوْنَ فَرِيْقًا ﴿26﴾

ژباړه: ترڅو الله رښتینو ته د خپلې ریښتینولۍ بدله ورکړي او منافقین یا له خپل مشیت سره سم تعذیب کړي یا یې توبه قبوله کړي، یقیناً چې الله مهربان بخښونکی دی.
او الله هغه وګړي له خپلو غصو (ډکو زړونو) سره په شا وتمبول چې کفر یې کړی وو په داسې حال کې چې په هیڅ خیر او ښېګنې نه وو نائل شوي، او الله د دې جنګ په اړه مومنانو ته کافي شو او الله عزتمن ځواکمن دی.

- ## په صلیبي جنګونوکې د صلیبیانو ځینې جنایتونه:

د ۴۹۳هـ ق د رمضان په دربیمه یې د بیت المقدس ښار ونیو او د مسلمانانو په ټولوژنه یې لاس پورې کړ، چې په ترڅ کې یې ۷۰ زره بې دفاع او بې ګناه مسلمانان ووژل، د جومات انګړ د مسلمانانو له مړو ډک و،جسدونه یو پر بل پراته وو، د صلیبیانو اسونه تر سینو پورې د مسلمانانو په وینو کې ډوب وو، هغوی یوازې انطاکیې ته په لاره له سل زرو بې دفاع مسلمانانو

[6] وسایل مقاومه الغزو الفکری للعالم الاسلامی ۲۰ مخ د حسان محمد حسان

څخه زيات وژلي وو.د صليبيانو مشهور کشيش ددې وژنو په اړه ليکلي: زموږ خلک د ښار په کوڅو او عمومي واټونو کې ګرځېدل او چې څوک به په مخه ورتلل وژل به يې.هغوی د مسلمانانو په وژنه په خپلو زړونو کې دننه غم او کينه تسکينوله، په هيڅا يې رحم نه کاوه، ماشومان، ځوانان، بوډاګان او ښځې ټول يې له يوې مخې وژل او ټوټه کول.کله به يې د وخت د کموالي له امله څوکسان په يوه رسۍ اعدامول.[7]

د صليبي جنګونو موخې:

په دې کې شک نشته،چې کشيشانو او صليبي راهبانو ددې جنګونو د پردې تر شا ډېرې موخې په نظر کې لرلې، زه دلته هغه کوم، چې په لنډ ډول يې ځينو موخو ته اشاره و کړم.

- په اسلامي هېوادونو کې د مسيحي قانون خپرول او د اسلام ځای ناستی کول.
- له هغو مسلمانانو غچ اخيستل، چې په خپلو هېوادونو کې ورسره جنګېدلي.د مديترانې سمندرګی يې په اسلامي سمندرګي بدل کړی. په اروپايې هېوادونو يې يرغل وکړ او د فرانسې تر جنوبه يې سيمې فتحه کړې.
- له هغو مسلمانانو غچ اخيستنه،چې ختيزې سيمې يې د ختيځ روم او کليسا له ولکې ازادې کړې.

د اندلس (اسپانيا) بېرته نيونه،چې مسلمانانو هغه په ۹۲ هجري کال فتحه کړې او هلته يې د يوه اسلامي حکومت بنسټ اېښی و.

پر اسلامي هېوادونو ولکه او د هغوی مادي سرچينې لوټل.

[7] (اساليب الغزو الفکری للعالم الاسلامی) د . علي جريشه الزيبق ١٦ مخ

د یهودیانو پټو موخو ته رسېدل، چې غوښتل یې مسیحیت او اسلام په خپلو کې سره اخته او کمزور کړي او پر نړۍ د دوی واکمنی ته لاره اواره شي.8

8 (واقعنا المعاصر) استاد محمد قطب۱۸٦ مخ /الاتجاهات الفکریه المعاصره) د.علی جریشه ۳۹.۳۷ مخونه

پوښتنې:

۱:- صلیبي جنګونه تعریف کړئ او ووایاست،چې ولې په صلیبي جنګونو مشهور شول؟

۲:- د اسلام د هغو دوو تنو نومیالیو نومونه واخلئ، چې په صلیبي جنګونو کې یې مسلمان خواکونه رهبري کول.

۳:- د هغه لومړي کس نوم واخلئ، چې اروپایان یې د اسلام او مسلمانانو په وړاندې جنګ ته راوبلل.

۴:- صلیبي پوځونو په کوم کال پر اسلامي هیوادونو یرغل وکړ؟

۵:- صلیبیانو د انطاکیې په لار څومره مسلمانان شیهدان کړي وو؟

٦:- صلیبیانو په دې جنګونو کې کومې موخې خارلې؟

۷:- صلیبي جنګونو څنګه د یهودیانو موخې ترسره کولې؟ روښانه یې کړئ.

۸:- په صلیبي جنګونو کې د مسلمانانو د بریا راز په څه کې و؟

دریم درس

بښکېلاک

صلیبي جنګونه د صلیبیانو په شرمېدلې ماتې پای ته ورسېدل او اسلامي ځواکونه دالله ﷻ په مرسته،د مسلمانانو د یووالي او د جهاد او مقاومت په برکت د تل په څېر الله ﷻ له دې ازمونه بریالي راوویستل.مګر اروپا هیڅکله ارامه کېنناستله؛بلکې د بلې ډله ییزې حملې لپاره په تیاري بوخته شوه؛ مګر دا ځل له نویو برنامو او نویو تاکتیکونو سره،سره له دې، چې موخه یې هماغه د صلیبي جنګونو موخه وه؛ خو په څرګند ډول یې اقتصادې موخې وې یانې د ملتونو یرغمل کول او د هغوی د شتمنیو له لوټلو پرته بله موخه نه وه.

بلې! لویدیځوالو دا ځل په ځانګړې څیرکۍ او پام سره مخ پر وړاندې قدم واخیست،هغوی په دې ښه پوهېدل، چې یواځې عثماني خلافت د مسلمانانو د یووالي چورلیز(محور) دی، ټول مسلمانان د عثماني خلافت تر بېرغ لاندې راټولېږي او خپل ژوند ته ادامه ورکوي؛ نو په ټوله مانا یې خپلې هڅې دې اصل ته راټولې کړې، چې د خپل لاسپوڅي په مټ عثماني خلافت له پښو وغورځوي؛نو خپل لاسپوڅی مصطفی کمال اتاترک یې تجهیز کړ، چې دا شیطاني ماموریت پای ته ورسوي، هغه هم لاس په کار شو او د خپلو لویدیځوالو بادارانو لارښوونې یې په ډېرې څیرکتیا سره پلې کړې، تر دې چې اسلامي خلافت یې ونړاوه، چې ورسره د اسلامي امت د یووالي چورلیز مات، مسلمانه ټولنه او مسلمانان سره تیت و پرک شول. اسلامي ټولنه په بېلابېلو حزبونو ډلو ټپلو وویشل شوه او عثماني خلافت

هم په کمزورو اماراتو او هیوادونو بدل شو، چې له خپله خانه یې د دفاع او ساتنې وړتیا له لاسه ورکړې وه. مسلمانانو د جهاد وسله یوې غاړې ته کړه او نفسي غوښتنې پرې غالبه شوې، فتنې څرګندې شوې او ناپوهي او بې سوادي عامه شوه، چې په دې ډول لویدیځوالو ته زمینه په لاس ورغله، چې اسلامي هیوادونه یرغمل او د هغوی طبعي او ملي شتمني لوټ کړي. اروپایانو، چې له کلونو راهیسې د اسلامي هېوادونو د ښکیلولو ارمان په زړه کې پاللی و په نولسمه او شلمه پېړۍ کې یې ددې ارمان د ترسراوي لپاره زمینه په ټوله مانا برابره ولیده او له خپلو ټولو جنګي تجهیزاتو په مټ یې په اسلامي هیوادونو یرغل وکړ البته په دې یرغل کې د نورو هېوادونو په پرتله د انګستان او فرانسې ونډه تر ټولو لویه وه. د یادونې وړ ده، چې په دې پراخه یرغل کې پرته له دوو اسلامي هیوادونو افغانستان او عربستان څخه نورو هیڅ هیواد خوندي پاتې نه شو9

په دې ترتیب اسلامي هیوادونه د اروپا په مستعمرو او د ښکیلاکګرو ځواکونو تر منځ د اخ و ډب په میدانونو بدل شول.10

د لوستونکیو د ډېرو معلوماتو لپاره به لاندې د هغه اسلامي هېوادونو څو بېلګې وړاندې کړم، چې د صلیبیانو په مستعمرو بدل شوي:

- د فرانسې مستعمرې:

الجزایر ۱۸۳۰ز/۱۲۴۶هـ ق

9الاتجاهات الفکریه المعاصره د. علی جریشه ۳۹ او ۴۱ مخونه(وسایل مقاومه الغزو الفکری) حسان محمد حسان ۴۰ مخ (الفکر الاسلامی الحدیث باالاستعمار) د .محمد البهی ۲۹ او ۳۵ مخونه (قلاغ المسلمین مهدده من داخلها و خارجها) د محمد عبدالقادر هنادی ۱۶ مخ (المخططات الاستعماریه لمکافحه الاسلام) محمد محمود الصواف ۱۲۵ مخ.

10 (وسایل مقاومه الغزو الفکری) حسان محمد حسان ۴۰ مخ

تونس ۱۸۸۱ز/۱۲۹۹ هـ ق

سنګال ۱۸۸۲ز/۱۳۰۰ هـ ق

مراکش (لویدیځ) ۱۹۱۲ز/۱۳۳۰ هـ ق

شام (سوریه) ۱۹۲۱ز/۱۳۳۸ هـ ق

د انګلستان مستعمرې:

هندوستان ۱۸۵۷ز/۱۲۷۴ هـ ق

مصر ۱۸۸۲ز/۱۳۰۰ هـ ق

عراق ۱۹۱۴ز/۱۳۳۲ هـ ق

اردن او فلسطین۱۹۱۸ز/۱۳۱٦ ه ق

سوډان ۱۸۹۸ز/ ۱۳۱٦ هـ ق

نیجریه ۱۸۱۵ز/۱۲٦۸ هـ ق

زنګبار ۱۸۷۰ز/ ۱۲۸۸هـ ق

- د ایتالیا مستعمرې:

سومالیه او اریتره ۱۸۸۷ز/۱۳۰۵ هـ ق

لیبی ۱۹۱۱ز/۱۳۲۹ ه ق [11]

ښکیلاکګرو د اسلامي هیوادونو په اشغال او د هغوی د شتمنیو په لوټلو بسنه ونه کړه؛بلکې د مسلمانو ملتونو په کمزوري کولو،د هغوی په منځ کې دښمنۍ تخم شیندل او د مسلمانانو د افکارو او عقایدو مسخه کول یې د برنامو برخې وې.هغوی په دې کار سره غوښتل،چې په مسلمانانو کې د جهاد او مقاومت روحیه له منځه یوسي او په اسلامي هیوادونو کې خپل نامشروع شتون تضمین کړي،هغوی دا هم غوښتل،چې د مسلمانو ملتونو

[11] (الاتجاهات الفکریه المعاصره) د.علی جریشه ۴ مخ

شتمني ولوټي او مسلمانان خیر ټولو او سوال ته کېنوي،خو د ښکیلاکګرو تر ټولو ستره هڅه په مسلمانانو کې د جهاد د روحیې کمزوري کول وو،د هغې روحیې کمزوري کول،چې تل یې مسلمان له کافر سره جنګ ته هڅولی،د هغې روحیې له منځه وړل،چې د مومن په زړه کې یې له کفر،شرک او صلیبیانو سره تلپاتې دښمني پاللې، د هغې روحیې مسخه کول،چې مسلمانان یې د خپلو عقائدو او مقدساتو څخه دې ته اړ کول،چې په یوه صف کې سره ودرېږي او د ښکیلاکګرو صلیبیانو په وړاندې جهاد وکړي.

په مسلمانانو کې د جهاد د روحیې د له منځه وړلو لپاره د ښکیلاکګرو خینې ابزار او وسایل:

لکه څنګه،چې مخکې یاده شوه ښکیلاکګرې اروپا په مسلمانانو کې د جهاد د روحیې د خپلو لپاره له هیڅ لارې چارې دریغ ونه کړ، هغوی خپل ټول تکتیکونه په کار واچول،چې په مسلمانانو کې د جهاد جذبه او روحیه د تل لپاره ووژني،هغوی ددې لپاره له داسې مېتودونو ګټنه وکړه،چې خپلې موخې ته رسېدل یې ورته تضمین کړي وو،تر ټولو مهمه وسیله او مېتود،چې ښکیلاکګرو ترې د خپلې دې شومې موخې لپاره کار واخیست هغه اسلامي فکر او اندیشه وه،هغوی اسلامي فکر او اندیشه مسخر کړه او د خپلې موخې ته د رسېدو لپاره یې ترې ګټنه وکړه،یانې په روښانه تعبیر سره،هغوی اسلام د اسلام په نوم د اسلام د بچیانو په لاس له منځه وړلو،هغوی دې موخې ته د رسېدو لپاره له دوو ځانګړو مېتودونو څخه کار اخیسته:

د متفکر او روڼاندو په نوم د یو شمېر مسلمانانو تشکیل رامنځته کول، حرکتونه او ټولنې، چې په ښکاره یې د پرمختګ او سمون پلوي وو هڅه یې کوله، چې د ښکیلاکګرو شرعي شتون ثابت کړي. هغوی داسې وسایل لرل، چې له ښکیلاکګرو څخه اطاعت کول واجب او په وړاندې یې جهاد او مقاومت حرام وو؛ ځکه هغوی فعلا د مسلمانانو ولی الامر وو او د ولی الامر له امر څخه سرغړاوی شرعا ناروا دی.

د مسلمانانو مذهبي اختلافاتو ته لمن وهلاو د هغوی په منځ کې بې اتفاقي اچول، چې د اسلامي اخوت د یووالي فکر په مسلمانانو کې کمزوری او په منځ کې درزونه او بېلوالی پیدا کړي.په دې برخه کې یې تر ټولو خطرناکه کړنه د خینو داسې اشخاصو رامخ ته کول وو، چې په ښکاره د دینداره، مذهبي او د دین پلویان وو، دې بې وجدانو، چې په فکري لحاظ کمزوري شوي وو د ټولو عقیدوي او اسلامي اصولو په ماتولو سره دیني احکام او لارښوونې د وخت له غوښتنو او بدلونونو سره تفسیرولې.لنډه دا چې ښکیلاکګر په دې وتوانېدل، چې په اسلامي ټولنه کې په خانګړي ډول د فرهنګي قشر په منځ کې یو لوی فکري جنګ رامنځته کړي، چې په یوه لوري کې یې روڼاندي او په بل لوري کې یې هغه خلک راټول شوي وو، چې د دې پدیدې په وړاندې یې مبارزه کوله.12

---

12 (الفكر الاسلامى الحديث بالاستعمار) د.محمد البهسی ۳۵ او ۳۶ مخونه (المخططات الاستعماريه لمكافحه الاسلام) محمد محمود الصواف ۹۹ او ۱۴۳ مخونه.

پوښتنې:

۱:- اروپا د عثماني خلافیت د بربادۍ لپاره څوک اجیر کړ؟

۲:- لاندې هېوادونه په کوم کال د کوم اروپايي هېواد له لوري مستعمره شول:

نایجیریا، زنګبا، الجزایر، لیبي، فلسطین او مصر.

۳:- ښکیلاکګرو د جهاد او مقاومت روحیې د څپلو لپاره له اسلامي اندیشې څخه څنګه ګټنه وکړه؟

۴:- هغه دوه مېتودونه، چې ښکیلاکګرو ترې د خپلې موخې ته د رسېدو لپاره کار اخیست څه وو؟

۵:- ځینې په دې عقېده دي،چې ښکیلاک پای ته رسېدلی او اسلامي هېوادونه ازاد دي او خپله خپلواکي لري په دې اړه ستاسې نظر څه دی؟

څلورم درس

ختیځ پېژندنه (استشراق)

• د ختیځ پېژندنې تعریف:

ختیځ پیژندنه چې له نومه یې څرګندېږي هغو کړنو ته وایې،چې اصلي چورلېز(محور) یې ختیځ او یا هم هر هغه ځای ته، چې د اروپا له قلمرو بهر وي؛ مګر له علمي او اصطلاحي لحاظه، ختیځ پیژندنه پر علمي او اکاډیمیکه څېړنه اطلاق کېږي، چې په کې لویدیځوال د ختیځ بېلابېل اړخونه لکه، عقیده، شریعت، فرهنګ، تمدن، تاریخ، ژبه،ادب او رواجونه ارزوي او په اړه یې څېړنه کوي.

ختیځ پېژندونکي: هغه ډله لویدیز پوهانو ته وایې، چې خپلې کینې او مذهبي تعصب دې ته اړ کړي وي، چې د ختیځ په علم، معارف او هم د ختیځوالو په فرهنګ، تمدن، اداب او رواجونو پر زده کړه بوخت دي، هغوی له دې انګېزې سره چې له مخې به یې اسلام او اسلامي احکام او د مسلمانانو اثار او ګروهي ښکلاوې تحریفوي.

ختیځ پیژندونکي د بېلابېلو مذاهبو او افکارو لرونکیو اشخاصو څخه تشکیل شوي وي.سره له دې، چې د دوی ټولو موخه یوه او هغه هم د اسلام بربادي او د مسلمانانو د باورونو کمزوري کول دي، مګر ځینې له هغوی څخه مسیحیان دي او د مسیحي مبشرینو موخې تعقیبوي، ځینې یې یهودیان دي او د یهودیانو موخو ته کار کوي، څه یې بې دینه دي او په نړۍ کې د الحاد او کمونیستي مفکورو د خپرولو لپاره کار کوي.

د ختيځ پېژندنې تاريخ:

د ختيځ پېژندنې د تاريخ په اړه کره معلومات نه شي وړاندې کېدی؛ خو ډېری څېړونکي په دې اند دي، چې د ختيځ پيژندنې لومړی هستي هغه مهال بنه ونيوله، چې لويديځ په اسپانيا کې د اسلام ستر تمدن ته سترګې واړولې او دې ته يې پام شو، چې په ټوله اسپانيا، جزايرو او په مديترانې سمندر کې د اسلامي تمدن د پراخېدو اصلي سرچينې د قرطبه، طليطله او صقليه پوهنتونونه دي. مګر وروسته له دې،چې لويديځوالو په صليبي جنګونو کې ماتې وخوړه د ختيځ پيژندنې د موضوع په اهميت پوه شول او په دې اړه يې هڅو ته دومره پراختيا ورکړه، چې د صليبي جنګونو ځای يې ونيوه، مګر د ختيځ پيژندنې اصطلاح د اوولسمې زېرديزې پيړۍ په وروستيو کې په انګلستان او فرانسه کې د اروپا د علمې ټولنې له خوا مطرح شوه او په ۱۸۳۸ز کال کې د فرانسې د اکاډمۍ په رسمي قاموس کې ثبت شوه.13

ځينې څېړونکي په دې عقيده دي، چې د ختيځ پيژندنې تاريخ ۱۳۱۲ز ته رسېږي،کله، چې د فينيا د کليساو ټولنې امر وکړ، چې د اروپا په ځينو پوهنتونونو کې ځانګړې علمي ځانګې پرانېزئ او د ختيځ د ادب، علومو، د اديانو د تاريخ په اړه په څېړنو بوخت شئ.وروسته دې کړنو پراختيا موندله تر دې، چې په نولسمه او شلمه زېرديزه پېړۍ کې يې د ختيځ د علومو ټول اړخونه په بر کې ونيول.

13 (الاتجاهات الفكريه المعاصره).د.على جريشه ۱۷مخ (اساليب الغزو الفكرى للعالم الاسلامى) د.على جريشه الزيبق ۱۹ مخ

د ختیځ پېژندنې پړاوونه:

ختیځ پیژندنې خپلې موخې ته د رسېدو لپاره تر اوسه درې پړاوونه تېر کړي دي،چې دلته يې د هر پړاو په اړه په لنډ ډول يادونه کوو:

د پیژندنې پړاو: په دې پړاو کې ټولو ختیځ پیژندونکیو خپل ټول مطالعات او څېړنې په دې ټکي راڅرخولې،چې د مسلمانانو د بري راز پيدا کړي، د دوی مادي او مانيز ځواک له کومو سرچينو څخه تامېنېږي؟ د اسلام سوبمنو اتلانو د تاریخ په اوږدو کې څه ډول روحيه درلوده؟

د ګډوډېدلو پړاو: په دې پړاو کې د اول پړاو موضوع(د مسلمانانو د بريا د راز موندنې په اړه څېړنه) پر اسلامي هېوادونو د لويديځ د نېغ په نېغه تېريو او يرغل سره ګډه شوه،یانې دا هماغه پړاو دی، چې ختیځ پیژندونکیو له صلیبي جنګونو سره اوږه په اوږه حرکت کاوه.

د ښکاره تيري او يرغل پړاو: په حقیقت کې دا پړاو د ختیځ پیژندونکیو هغه وروستی پړاو دی،یانې د مسلمانانو په فکري حريم د ختیځ پیژندونکیو نیغ تېری دی،هغوی په دې پړاو کې خپل ټول ځواک دمسلمانانو تفکر او عقیدې ته متوجه کړ،چې د هېوادونو او ټاټوبو پر ځای يې فکرونه او عقلونه اشغال کړي.

د ختیځ پیژندونکیو موخې:

ختیځ پیژندونکي ډېرې او اوږدمهاله موخې لري،چې تر دې دمه يې خپلو موخو ته د رسېدو لپاره ډېرې هڅې کړي؛مګر دلته يې د دوو مهمو اهدافو په اړه په لنډ ډول خبرې کوو:

- د اسلامي عقيدې له منځه وړل، چې هغوی د خپل تحريف شوي دين او لويديځ لپاره د يوه جدي خطر په توګه پېژني.
- له اسلام منلو څخه د لويديځو ملتونو مخنيوی او د هغوی او اسلام تر منځ د خنډونو پيدا کول.مګر پام مو وي، چې ختيځ پيژندونکي له دې دوو لويو هدفونو څخه پرته نورې موخې او سازمان شوې انګېزې هم تعقيبوي، چې دلته به ترې لنډه يادونه وکړو.

علمي انګېزه:

يو شمېر ختيځ پيژندونکي پرته د اروپايي دولتونو د موخو او سياستونو په پام کې نيولو سره يواځې له دې انګېزې سره،چې د اسلام د تمدن او فرهنګ په اړه څېړنې کوي، دې لور ته راغلي او ډېری يې له زړه نه د اسلام په حقانيت منلی او مسلمانان شوي دي.

مذهبي انګېزه(صليبي)

خينو ختيځ پيژندونکيو د مذهبي تعصب او له مسلمانانو د غچ اخيستنې له احساس او هم له دې انګېزې سره مل چې خپل تحريف شوی دين مسيحيت د اسلام پر ځای حاکم کړي په دې برخه کې ونډه اخيستې ده.دا ډله ختيځ پيژندونکي خپلو موخو ته د رسېدو لپاره له لاندې کړنلارو څخه ګټنه کوي:

- د حضرت محمد ﷺ د رسالت د حقانيت په اړه شک او ترديد پيدا کول او هم د احاديثو د سمون او ربښتينولی په اړه خلکو ته شک اچول،چې ګواکې دا خو د مسلمانانو له لوري په وروستيو پيړيو کې راټول شوي.
- د قرآن کريم په اړه خلکو ته شک اچول،چې ګواکې قرآن کريم دالله ﷻ کلام نه دی دا د حضرت محمد ﷺ له لوري ليکل شوی کتاب دی.

- د اسلامي فقهې د کم ارزښته ښودلو په اړ خلکو ته دا درواغ وايل،چې فقه؛خو د لرغوني روم د قوانينو په استناد ليکل شوې ده.
- پر عربي ژبې او ادب بريد او دا تور پور کول،چې عربي ژبه او ادبيات،وروسته پاتې او د جمود او رکود په حالت کې دي.
- د يهوديت او مسيحيت سرچينو ته د اسلام نسبت ورکول.
- د مسيحيت لپاره بلنه او د مسلمانانو تر منځ د تثليث عقېدې خپراوی.

د خپلو ادعاوو د ربښتينولی لپاره له ضعيفو او موضوعي احاديثو ګټنه.

دفاعي انګېزه:

ځينې ختيځ پيژندونکي له مسيحيت څخه د ملاتړ او دفاع لپاره د ختيځ په اړه په مطالعه او څېړنه بوخت دي،هغوی دا انګېزه لري، چې د اسلام د روښنايې د ځپو او په نړۍ کې د اسلام د پراخېدو مخه ونيسي؛ نو د ختيځ د علم او پوهې په اړه په بحثونو او ارزيابيو بوخت دي.

سوداګريزه انګېزه:

يو شمېر ختيځ پيژندونکي په لويو اروپايي موسسو او شرکتونو کې په خدمت بوخت دي،چې د ختيځ د اقتصادي سرچينو لکه واردات، صادرات او خامو موادو په اړه څېړنه وکړي او په اړه يې ګزارش هغوی ته ورکړي،چې په بدل کې يې پړېمانه پيسې د انعام په توګه تر لاسه کړي.

سياسي انګېزه:

د ختيځ پيژندونکيو يوه مهمه انګېزه د اروپا د حاکميت او د مسلمانو هېوادونو اشغال او د اسلامي هيوادونو سياسي او فکري رهبري کول

دي.هغوی دې موخې ته د رسېدو لپاره له ډېرو مېتودونو کار اخیستی، چې په لنډ یې له ځینو څخه یادونه کوو:

- په مسلمانانو کې د ورورولۍ د روحیې کمزوري کول.
- د مسلمانو ملتونو او هېوادونو په منځ کې دلې او ټپلې رامنځته کول.
- د عربي د فصیحې ژبې د کمزورتیا لپاره چې په اسلامي نړۍ کې د افهام او تفهیم ژبه ده د محلي ژبو او لهجو را ژوندي کول او همدارنګه د قرآن د ژبې په مقابل کې د ملي غیر عربي ژبو را ژوندل کول.
- د مسلمانانو د ادابو او رسمونو په اړه څېړنه،چې د مسلمانانو کمزوري ټکي پیدااو د اړتیا په وخت ترې ګټنه وکړي.
- له مسلمانانو سره د چټکو اړیکو د تنظیم په موخه د هغوی ژبه او فرهنګ زده کول.
- د کمزورو مسلمانانو هېوادونو له لوري د ربښتیني دوست په توګه د لویدیځ لمانځنه او ستاینه.
- د مسلمانانو سپکاوی او کمزوري ښودل او دا ویل، چې مسلمانان کمزوري،بې فرهنګه، بې سواده دي او هیڅکله نه شي کولی، چې په سیاسي، اقتصادي او زده کړییزو چارو کې له لویدیځ څخه بې پروا شي.
- د جهاد د اصلي مانا تحریفول، چې وکړای شي په مسلمانانو کې د جهاد روحیه وځپي.
- په مسلمانانو کې د قومپالنې او نژادپالنې روحیه پیاوړې کول.

د ختیځ پېژندونکیو ابزار او وسایل:

ختیځ پېژندونکي خپل هدف ته د رسېدو لپاره له ګڼ شمېر وسایلو او ابزارو ګټنه(استفاده) کوي، چې دلته یې په دوو برخو وېشو.

- **مستقیم وسایل:** له مستقیمو وسایلو څخه موخه هغه وسایل دي، چې هر وخت په ګوته او د ګټنې (استفادې)وړ وي، دلته هڅه کوم، چې د لوستونکیو لپاره یې په یوه لیکلړ کې په ترتیب سره وړاندې کړم.
- د اسلامي موضوعاتو په اړه د کتابونو او مجلو لیکل.
- د اسلامي دایرةالمعارفونو لیکل او راټولول.
- د مجلو او ورځپاڼو چاپول، چې په کې د اسلام په اړه د نظر څرګندولو لپاره مقالې چاپوي.
- د علمي بحثونو، سیمینارونو او کنفرانسونو جوړول.
- د اسلام د مقدس دین په اړه د شک او تردید رامنځته کول.
- د عربي ژبې او ادبیاتو او هم د اسلامي فقې په اړه شک پیدا کول او پر فقهي علماو نیوکه کول.
- د ختیځ د لرغونو اثارو ژوندي کول او هم له اسلام وړاندې تاریخ لمانځنه.

نامستقیم وسایل: د ختیځ پېژندونکیو نامستقیم وسایل په کراتو کراتو له مستقیمو وسایلو څخه خطرناک دي؛ ځکه، چې نښې او اثار یې له ځنډ وروسته را څرګندېږي،نامستقیم وسایل کولای شو په دوه اساسي چورلیزونو(محورونو) کې رانغاړو.

- د پوهنتونونو جوړول،په اسلامي هیوادونو کې د پوهنتونو جوړول،چې نبغ په نبغه د ختیځ پیژندونکیو تر څار او نظر لاندې وي او هم د لویدیځو هېوادونو په پوهنتونو کې د ختیځ پیژندنې څانګړې څانګې پرانستل.
- د اسلامي امت د ځینو بچیانو ښوونه او روزنه،چې د هغوی په پوهنتونو کې د خپلې خوښې پوهنځیو څخه فارغ شوي وي او وروسته د خپل مسولیت د ترسراوي په پار، چې دده استادان ترې عاجز و خپلو هېوادونو ته ستنبږي او د خپلو استادانو د افکارو په خپراوي کې پوره هڅه او هاند کوي د هغوی له بنسټیزو اصولو او ارزښتونو څخه په ښه ډول ساتنه کوي.
- د ختیځ پیژندنې موضوع:

ختیځ پیژندونکي د اسلام او د مسلمانانو د عقېدې په اړه په ټولو برخو کې په مطالعې او څېړنې بوخت دي، په دې اړه به لنډ بحث وړاندې کړو.

د الله ﷻ ذات او صفات: ختیځ پیژندونکي د الله ﷻ د ذات او صفاتو په اړه خلکو ته د شک اچونې په موخه په دې پروپاګنډ لګیا دي، چې ګواکې د الله ﷻ صفات متناقض او مبهم دي.

د حضرت محمد ﷺ رسالت: هغوی د حضرت محمد ﷺ د رسالت او قرآن د حقانیت او هم د وحې د نزول په اړه په بحث او ارزیابی بوخت دي او په دې برخه کې بې شمېره درواغو، تهمتونو او تورونو نسبت رسول الله ﷺاو اسلام ته ورکوي.

قرآن او سنت: هغوی د اسلامي احکامو د سرچينې (کتاب الله او سنت رسول الله) په اړه بېلابېل شکونه مطرحوي.

نبوي سيرت او اسلامي تاريخ: ختيځ پېژندونکي په دې انګېزې سره، چې د اسلامي امت اړيکه د حضرت نبی کريم ﷺ له ښکلي سيرت او د اسلام له روښانه تاريخ سره د تل لپاره پای ته ورسوي، په دې برخه کې هم د شکونو په رامنځته کولو بوخت دي.

اسلامي فقه: هغوی اسلامي فقه هم د خپلو نيوکو لاندې نيولې او پر اسلامي فقې د جمود،رکود،سختي کوونکې او وروسته پاتې والي تورونه پورې کوي،هغوی د وحې او اجتهاد په اړه په شک اچونه بوخت دي او ددې دواړو تر منځ هيڅ توپير ته قايل نه دي.

د قرآن ژبه: هغوی د قرآن ژبه او ادبيات هم په پيچلتوب او وروسته والي تورنوي او د قرآن د ژبې پر ځای د محلي ژبو په لاتيني تورو ليکل او هم د صرفي او نحوي قواعدو د نه التزام موضوع مطرح کوي.

راشدين خلفا: هغوی اسلامي تاريخ،د راشدو خلفاو سيرت او د اسلامي تاريخ وروستي ستر شخصيتونه د خپلو نيوکو او تورونو تر بريد لاندې نيولي دي.

اسلامي مذهب: د توپير او اسلامي مذاهبو موضوع يوه بله هغه ده،چې ختيځ پيژندونکيو ورته ځانګړې پاملرنه کړې او په دې برخه کې په مطالعه او څېړنو بوخت دي.

اسلامي خوځښتونه: د ختيځ پيژندونکيو د بحث او څېړنې وړ بله موضوع اسلامي او سمونکي خوځښتونه دي،هغوی اسلامي

خوځښتونه،چې داسلام په تاریخ کې یې تل د مسلمانانو د بېدارۍ لپاره پاڅونونه کړي تر نیوکو لاندې نیولي دي.
(د ال عمران سورت ۱۸٦ ایات)

لَتُبْلَوُنَّ فِيٓ أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ
ٱلَّذِينَ أَشْرَكُوٓا۟ أَذًى كَثِيرًا ۚ وَإِن تَصْبِرُوا۟ وَتَتَّقُوا۟ فَإِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ
۱۸٦

ژباړه: حتماً به په خپل مال او ځان کې وازمویل شئ او هرو مرو به له هغو چې ترتاسو دمخه کتاب ورکړی شوی او له هغو چې مشرکان شوي، ډېرې خورونې واورئ او که صبر او تقوا وکړئ نو دا له همت ناکو کارونو څخه دی.

پوښتنې:

۱:- ختیځ پېژندنه تعریف کړئ او ووایې،چې ختیځ پېژندونکي څوک دي؟

۲:- لاندې اصطلاحات تشریح کړئ.

د ګډوډۍ پړاو،د ختیځ پېژندونکیو علمي انګېزه،د ختیځ پېژندونکیو مستقیم وسایل.

۳:- د ختیځ پېژندونکیو دیني انګېزه تشریح کړئ.

۴:- دختیځ پېژندونکیو اساسي موخې بیان کړئ.

۵:- د ختیځ پېژندونکیو نامستقیم وسایل تشریح کړئ.

٦:- د ختیځ پېژندونکیو له موضوعاتو څخه څلور موارد بیان کړئ.

پنځم درس

تنصیر (تبشیر)

د تنصیر (تبشیر) تعریف: تنصیر هغه خوځښت ته وایې، چې صلیبیانو مسیحیت ته د ملتونو په ځانګړي ډول مسلمانانو د را اړولو لپاره پیل کړی، چې خلکو ته د دوکې ورکولو لپاره یې تبشیر بولي.

د تبشیر تاریخ: وروسته له دې چې اروپایانو په صلیبي جنګونو کې ستره ماتې وخوړه د ختیځ پېژندنې او تبشیر خوځښتونه یې په رسمي ډول پیل کړل، چې له دې لارې خپلو شومو او شیطاني موخو ته ورسېږي؛ نو ویلای شو،چې تبشیري خوځښت د اروپایانو له نورو ښکیلاکګرو او استشراقي خوځښتونو سره یو ځای پیل او هیڅکله یې تر منځ واټن نه دی رامنځته شوی، څرنګه، چې په کوم ځای کې هیوادنې ښکیلاک صورت نیولی ورسره سمدستي مبشرینو او مبلغینو هم خپل تبشیري خوځښت ته ادامه ورکړې او همدارنګه چېرته، چې تبشیري خوځښت حس شوی ضرور په راتلونکي کې د هغه هیواد ښکیلول په نظر کې نیول شوي دي.14

د تبشیر پړاوونه:

تبشیري خوځښت د خپل دعوت او فعالیت په مسیر کې دا درې مهم پړاوونه تېروي:

د مسلمانانو مسیحي کول، دا د مسیونرانو یا د مسیحي مبلغینو د فعالیت لومړی پړاو دی، دوی په دې پړاو کې هڅه کوي، چې یو مسلمان په توله

14 (الموسوعه المیسره فی الادیان والمذاهب المعاصره) ۱۵۹ مخ

مانا له خپل دین څخه واړوي (مرتد یې کړي) او په مسیحي قانون کې یې رسما داخل کړي. په دې اړه یو مسیحي مبلغ داسې وایې: موږ ټول څواک په کار اچوو، چې یو تن له محمدي ﷺ قانون څخه مسیحي قانون ته راواړوو.

د مسلمانانو شکمنول: دوی په دې پړاو کې هڅه کوي، چې یو مسلمان له اسلام راوګرځوي یا هم لږ تر لږه د اسلام په اړه ورته شکونه پیدا کړي.سموئیل زومیر د تبشیري ټولنو عمومي رئیس په ۱۹۳۵ز کال د قدس په کنفرانس کې مسیحي مبشرینو ته داسې ویلي وو: ((هغه تبشیري ماموریت، چې مسیحي (اروپايي) هېوادونه تاسې محمدي هیوادونو ته لېږي، یوازې دا نه دی، چې تاسې مسلمانان په مسیحیت کې داخل کړئ، څکه چې دا د هغوی لپاره یوه لاربښوونه او عزت ګڼلی شو ؛بلکې ستاسې اصلي ماموریت دادی، چې مسلمانان له اسلام بېل کړئ، چې له الله ﷻ سره یې اړیکه پرې شي او په یوه بې روحه او بې ایمانه موجود بدل شي)) هغه زیاتوي: ((که چېرې تاسې په دې وتوانېږئ، چې یو مسلمان د اسلام په اړه شکمن کړئ که څه هم مسیحیت وهم نه مني، بیا هم تاسې ډېره لویه بریا ترلاسه کړې ده.))

له اسلام څخه د مسلمانانو لرې کول: په دې پړاو کېچې دا په حقیقت کې د هغوی د فعالیتونو وروستی پړاو دی، په ټول څواک هڅه کوي، چې یو مسلمان له اسلام څخه لرې کړیاو له هغه یو په ظاهر مسلمان جوړ کړي؛ داسې مسلمان، چې اسلامي احکامو لکه لمونځ، روژې، زکات،حج او نورو ته پابند نه وي.داسې مسلمان، چې د خپلو شرعي دندو په اجرا کې سست او کمزوری وي، داسې مسلمان ترې جوړ کړئ، چې هغه ته اسلامي

او شرعي احکام هيڅ ارزښت ونه لري، داسې مسلمان ترې جوړ کړئ، چې په فرهنګي، اخلاقي او ټولنيزه برخه کې د شرعي مسايلو التزام ته هيڅ قايل نه وي او داسې مسلمان ترې جوړ کړئ، چې له اصلي سرچينو(قرآن او سنتو) سره هيڅ ډول اړيکه ونه لري او په هر څه کې له لويديځ څخه تقليد وکړي.

بلې! دا د تبشير وروستی پړاو دی؛ يانې وروسته له دې، چې هغوی په تېرو دوو پړاوونو کې له مشکلاتو سره مخامخ شول او ويې نه شو کړای، چې څوک له اسلام څخه اوباسي، دې پايلې ته ورسېدل، چې هيڅ امکان نه لري يو مسلمان په خپله پېژندپاڼه او پاسپورټ کې مسلمان پاتې شي؛ مګر په فرهنګي، فکرياو اخلاقي لحاظ مسيحي او اروپايي وي.15

د تنصير(تبشير) موخې:

د تبشير له تعريف او د درې ګونو پړاوونو په اړه له وضاحته به يې د موخو په باب پوه شوي يو؛ خو بيا هم هڅه کوم،چې په لنډ ډول يې دلته په اړه بحث وکړم.

- د اسلامي عقيدې له منځه وړل او پر ځای يې د تثليث عامول
- د اسلام په اړه په مسلمانانو کې د بې باورۍ رامنځته کول
- د حضرت سرور کائنات ﷺ د سپېڅلي رسالت په اړه مسلمانانو ته شک او ترديد اچول.
- د قرآن کريم تحريف او له هغه څخه د مسلمانانو لرې ساتل
- د اسلامي هېوادونو د حکومتدارۍ له سيستم څخه د اسلامي قوانينو ويستل.

15 (الاتجاهات الفکريه المعاصر) د.علی جريشه له ۲۸ تر ۳۴ مخونه

- په اسلامي ټولنو کې د ټولنیزو او اخلاقي ارزښتونو کم رنګه کول.
- په مسیحي ټولنو کې د اسلام د پراختیا مخنیوی.
- په مسلمانو ملتونو حاکمیت او د مسلمانو هېوادونو ښکېلول.
- د مسلمانو هېوادونو پر اقتصادي سرچینو حاکمیت او د خپلو مقاصدو د تر لاسه کولو په موخه یې استعمال.
- د اسلامي هېوادونو په قانون جوړونکیو، ښوونیزو، تبلیغاتي او اقتصادي ځایونو حاکمیت او له هغوی څخه د خپلو موخو لپاره ګټنه کول.

د تنصیر (تبشیر) وسایل:

مسیحیان خپلو موخو ته د رسېدو لپاره له بېلابېلو وسایلو څخه ګټنه کوي،چې دلته به یې په لنډ ډول په اړه بحث وکړو.

پوهنتونونه او علمي مرکزونه: د تبشیري وسایلو له ډلې څخه تر ټولو مهمه وسیله د پوهنتونونو او علمي مرکزونو جوړول دي، هغوی په دې برخه کې د یو شمېر ملتونو له بې سوادۍ څخه ګټنه کړې او هلته یې د پوهنتونونو او علمي مرکزونو په جوړولو لاس پورې کړی دی.

الف: د علمي مرکزونو بېلګې:

د لبنان او بېروت امریکایي پوهنتون: دا پوهنتون اوس هم په ټول ځواک سره خپلو موخو ته د رسېدو او هم د خپل تبشیري ماموریت دترسراوي لپاره کار کوي.د بېلګې په ډول ددې پوهنتون یو له مهمو فعالیتونو څخه ددې پوهنتون د فارغالتحصیل محصلینو د ټولنې جوړول وو، چې وکولای شي،له دې لارې د محصلینو او پوهنتون تر منځ اړیکه

وساتي او ډېرې هغه محصلین، چې له دې پوهنتونه فارغ شوي د خپل ماموریت د ترسراوي لپاره تشویق کړي.

د قاهرې امریکایي پوهنتون: دا پوهنتونو د تبشیري فعالیتونو یو مهم مرکز دی،چې د هغوی موخو ته کار کوي.

خپرونې او مجلې:

د (**العالم الاسلامي**) **مجله:** دا مجله په پاریس کې خپرېږي او ځینې مقالې یې په کتابي بڼه په عربي ژبه د (الغارت علی العالم الاسلامي) یا په اسلامي نړۍ برید په نوم د شیخ محب الدین او ساعد الباقي له لوري تر ژباړې وروسته چاپ شوي دي.

الشباب الافریقایې: دا مجله هم د هماغې موخې او انګېزې لپاره د چاپېدو په درشل کې ده.

د ښوونیز او روزنیز نظام لویدیځوال کول:

د لوېدیزوال یو مهم ابزار د اسلامي هېوادون د ښوونیز او روزنیز نظام لوېدیزوال کول دي، هغوی په ښوونیزو او روزنیزو برنامو کې د بدلون په راوستو سره په اسلامي هېوادونو کې د لوېدیزوال ښوونیز نظام د حاکمېدو لپاره په هڅه او تلاش کې دي.16

16خو لسیزې وړاندې ډبلیو،ایچ،تي ګاردنر W.H.T Gairdner د تبشیر په نړیوال کنفرانس کې، چې د ادینبورګ په ښار کې جوړ شوی وو ویلي وو، چې د اسلام همدا ستني ښوونه او روزنه اوس هم په ټوله نړۍ کې د مسلمانانو د ژوند اساس دی،مسلمانانو تل ورسره د یوه بالقوه خواک او قوت په توګه یادونه کړې ده.ډاکټر ویلیام هانتر،چې د نولسمې پېړۍ په وروستیو کې د انګلستان د دولت له لوري په هند کې د مسلمانانو د احوال په اړه د ګزارش ورکوونکي په توګه ګومارل شوی وو، په مسلمانانو د حاکمیت موندلو په اړه له ډېرو خبرو وروسته داسې وړاندیز کړی وو: ((مونږ باید په پوهنتونونو کې د اسلامي فقې تدریس د یوې اصلي خانګې په توګه ومنو.داسلامي فقې تدریس په اسلامي نړۍ کې د اسلام د پراختیا په مانا دي، چې همدې موضوع مسیحي دولتونه له لویې ستونزې

۳:- **زده کړیز پلاوي**: له زده کړیز پلاوي څخه موخه هغه شمېر مسلمان محصلین دي،چې د خپلو زده کړو د دوام په موخه یې اروپایې هېوادونو ته سفر کړی او یا دا چې مسیحیانو هغوی انتخاب کړي او هلته یې لېږلي دي،چې له یوې بشپړې مغز مینځنې وروسته یې خپلو هېوادونو ته ستانه کړي او هلته ورڅخه د خپلو تبشیري موخو لپاره د الې په توګه ګټنه وکړي.

٤:-**د روغتونونو جوړول**: د روغتیایې مرکزونو جوړول او په کې په نښه شوي(ټارګیټ) روغتیایي کارکوونکي په دندو ګمارل.

٥:- **دکتابونو او رسالو لیکل**: د مجلو، ورځپاڼو، راډیو، تلویزون او نورو ډله ییزه رسنیو څخه ګټنه.

٦:- د ویناوو سیمینارونه او کنفرانسونه تشکیلول.

۷:- د فرهنګي ټولنو او ورزشي لوبغالیو جوړول.

۸:- **د کنفرانسونو دایرول**: مسیحیان د خپلو تبشیري فعالیتونو د مطالعې په موخه د مسیحیانو د ویناوو کنفرانسونه او خپروني په لاره اچوي، چې دلته یې له څو هغو یادونه کوم:

د قاهرې کنفرانس: د تبشیري ټولنو د مشر سموئیل زویمر په بلنه د احمد عرابي په کور کې په ۱۳۲٦سپوږمیز ـ ۱۹۰٦ زیږدیز کال کې جوړ شوی وو.

سره مخ کړي دي،موږ باید هڅه وکړو،چې د مسلمانانو راتلونکي نسلونه د منځنیو پېړیو(د اسلامي تمدن د طلایي دورې) له قوانینو څخه لرې وساتو،دې موخې ته د رسېدو لپاره موږ باید هغوی له لویدیځو علومو او انګریزي ښوونې او روزنې ته مایله کړو او د کار او ژوند کولو امکانات ورته برابر کړو.

د عصریت ظهور او سقوط ۵۷ مخ (ژباړن)

ب) د ادنبرې کنفرانس، چې په(۱۳۲۸)سپوږمیز (۱۹۱۰ ز)بېردیز کال له ټولې نړۍ څخه د تبشیري ټولنو د(۱۵۹)تنو استازو په ګډون په اسکاټلنډ کې جوړ شوی و.

ج) د لکهنو کنفرانس، چې په ۱۳۳۹ سپوږمیز - ۱۹۱۱ زیږدیز د سموئیل زویمر په شتون کې په هندوستان کې جوړ شوی و.

د) د قدس کنفرانس، چې په ۱۳۴۳ سپوږمیز _ ۱۹۲٤ زیږدیز کې جوړ شوی وو.

۹:- په اسلامي هېوادونو کې د فرهنګي مرکزونو جوړول او د مسلمانانو بچیو ته د **بهرنیو ژبو ورزده کول**:د یادولو وړ ده، چې د IRC د مرکز په شان د انګلیسي ژبې مرکزونه یې د افغان ملت د بچیو لپاره په پاکستان کې هم جوړ کړي دي.

۱۰:- په اسلامي هېوادونو کې د عمومي کتابتونو جوړول او په دې کتابتونو کې د مسیحي کتابونو ځای پر ځای کول د کتابونو بېلګې:

په عربي ژبه د انجیل چاپول او په وړیا ډول په اسلامي جوماتونو کې ویشل، د یادونې وړ ده، چې په جنوبي افریقا کې د مسیحیت لپاره یوه ځانګړې راډیو هم لري، چې تر ختیزې افریقا پورې اورېدل کېږي. جالبه یې لا داده، چې دا راډیو اوریدونکي هڅوي، چې خپل ادرسونه ورته ورولیږي، چې بیا دوی په همدې ادرسونو د مسیحیت کتابونونه ور واستوي، ما(د کتاب لیکوال) خپله په دې ښار کې له ګڼ شمېر ځوانانو سره کتلي، چې له همدې لارې یې د مسیحیت کتابونه تر لاسه کړي.17

17: د مسیحیت د تبلیغ لپاره نه یوازې په افریقا کې ځانګړي راډیویي شبکې فعالیت کوي؛ بلکې د پاکستان په مرکز اسلام اباد کې هم یوه راډیو هر سهار د دوو ساعتونو لپاره د مسیحیت تبلیغ کوي،

زما له دوستانو څخه یو په مدینه منوره کې د قرآن مجید د چاپ په کار مشغول دی، یوه ورځ یې راته وویل چې مسیحیانو انجیل د قرآن مجید په پوښ کې چاپ کړی او وروسته یې د افریقایي هېوادونو د خلکو تر منځ د قرآن مدینه په عنوان ویشلی و.18

۳:- انجیل یې په پښتو او فارسي ژبو چاپ کړی او بیا یې د افغان کډوالو په کمپونو کې د انجیل شریف په نوم ویشلی و، ددې تر څنګ یې څنې نور کتابونو لکه عیسی مسیح په اسلام کې،د عیسی مسیح بیا راتګ او عیسی مسیح د قیامت په ورځ تر عنوان لاندې چاپ کړی او په مختلفو مناسبتونو کې یې د افغان زده کوونکیو تر منځ ویشلي وو.

۱۱:- د مسیحیت د تبلیغ لپاره د میرمنو روزنه یو بل مهم تبشیري ابزار دی.هغوی یو شمېر میرمنې د مسیحي مبلغینو په توګه روزي او بیا په مسلمانو مېرمنو پسې لېږي.

څه مو چې پورته یاد کړل دا یواځې د تبشیري ابزارو یوه برخه وه،چې مسیحیان هغه په نړۍ په ځانګړي ډول په اسلامي هېوادونو کې ترې ګټنه کوي.مګر باید پوه شو،چې د تبشیري ابزارو لویه برخه،چې په کراتو له ځرګندو شویو ابزارو څخه خطرناکه ده لا زموږ له سترګو پټ دي او څوک یې په اړه نه پوهېږي.

خبردار!

چې نه یواځې د پاکستان په ښارونو بلکې د افغانستان د ختیځو ولایتونو په کلیو او ښارونو کې هم اوربدل کېږي. د پاکستان په هر ښار کې د مسیحیانو بې شمېرې کلیساوې شتون لري.(پښتو ژباړن)

18 څرنګه،چې په خبرونو کې مو ولربدل،په کویټ کې میشتو امریکایي نظامیانو د یو ویښتمې پېړۍ د قران په نوم خپور کړی دی،چې ۷۷ سورتونه او هغې ته (فرقان الحق) نوم ایښی(د اسلامي جمهوریت ورځپاڼه) (د ندای اسلام مجله) ۲۴مخ ۷۳۱ مخ (فارسي ژباړونکی)

ممکن داسې تصور وکړئ،چې تبشير د صليبي جنګونو يو پړاو و ، دا چې په نړۍ کې پای ته رسيدلی په دې اړه معلومات نشته.مګر بايد وپوهېږئ،چې تبشير اوس هم اسلامي نړۍ ګواښي؛بلکې له اسلامي بېدارۍ سره د پخوا په پرتله نور هم خطرناک شوي او خپل فعاليتونه يې چټک کړي دي.

بلې! حقيقت دا دی تر هغې چې مسيحيان خپلې شومې موخې تر لاسه نه کړي، تر هغې به له اسلام سره له دښمنۍ لاس وانخلي دا هغه څه دي،چې قرآن مجيد په صراحت سره ويلي دي (بقره سورت ۱۲۰ ايات)

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُوْدُ وَلَا النَّصٰرٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۗ ... ۱۲۰ـــــ

ژباړه: يهوديان او مسيحيان به تر هغې درنه خوشاله نه شي،چې د هغوی له قانون(تحريف شوي کتاب او ناسمو غوښتنو) پيروي و نه کړې...
(د بقرې سورت ۲۱۷ ايات)

ۗ وَلَا يَزَالُوْنَ يُقَاتِلُوْنَكُمْ حَتّٰى يَرُدُّوْكُمْ عَنْ دِيْنِكُمْ اِنِ اسْتَطَاعُوْا

ژباړه: مشرکان به تر هغې درسره وجنګېږي،تر څو وکړای شي تا له خپلې لارې(دين) څخه واړوي.

په دې ترتيب جنګ اوس هم دوام لري،دښمني او عداوت اوس هم په خپل ځای دی،هيڅ بدلون يې نه دی کړی،څه چې بدلون کړی هغه طريقې او ابزار دي،چې له ځانګړي ځای او وخت سره سم بدلون يا پرمختګ کوي؛نو تبشير په نويو بڼو او ډولونو ښکاره کېږي.کله د مسيحي راهبانو او کشيشانو په شکل خلک مسيحت ته رابولي، کله هم د روغتونونو علمي مرکزونو، ورزشيلوبغاليو، فرهنګي ټولنو، پلاويو،

راډیو،تلویزون، ورځپاڼو او نورو بڼو څرګندېږي.ځینې وختونه د دیني مذاهبو او د علمي او فکري بنسوونځیو څرګندېږي.ځینې وختونه د ملي سازمانونو او سیاسي احزابو تر عنوان لاندې،چې په څرګنده په کې د تبشیر نښې نه لیدل کېږي؛ خو په حقیقت کې د تبشیر د موخو او ګټو لپاره کار کوي او د هغه له اصولو او اساساتو سره مخکې ځي.ځینې وختونه د اقتصادي او پانګونې د موسسو په بڼه،چې له دې لارې غواړي د مسلمانو ملکونو په شتمنیو حاکم شي را څرګندیږي.19

(حسبناالله و نعم الوکیل)

19 دا مهال مسیحي مبلغین او بلوونکي د پخوا په څیر په سختو او توهینوونکیو الفاظو د مسیحیت تبلیغ نه کوي ؛بلکې خپله کړنلاره یې بدله کړې او په خوږه او غولوونکې ژبه او الفاظو له خلکو سره خبرې کوي او هڅه کوي،چې خلک خانته جذب کړي.ځینې وختونه دعقل د اصالت،عصریتوب او تجدید طلبی شعارونه طرحه کوي،چې له دې لارې د دا ډول ټولخوښیو شعارونو په مټ د مسلمانانو په پیاوړیو لیکو کې نفوذ وکړي او هغوی سره تیت و پرک کړي او د مسیحیت تګلاره خلکو ته ورسوي.(د ندای اسلام مجله) ٢٤ نه تر ٧٣ مخه(فارسي ژباړن)

په افغانستان کې تبشير:

مسيحي مبلغين درې ځانګړې سوړې لري،چې تل له همدې لارې د نړۍ په ملتونو کې نفوذ کوي. ۱:- فقر ۲:- بې سوادي. ۳:- ناروغي

هغوی له همدې دريو کانالونو تل په هغو ملتونو کې نفوذ کړی، چې له فقر، بې سوادۍ او امراضو کړېږي، دوی د مرستې، علم او زده کړې په پلمه د مدرسو، علمي مرکزونو او روغتونو په جوړولو لاس پورې کوي.تر دې، چې هغوی د زده کړو ځانګړي مرکزونه جوړوي، چې په کې د مسلمانانو بچيو ته د طبي پالنې روزنه ورکړي.

مسيحيان له دې لارې د خلکو باور ځپلوي او اولادونه يې دا ډول مراکزو ته جذبوي، چې وروسته يې د مسيحيت د افکارو او عقايدو خپرولو ته استخداموي.مګر افغان ملت دې ته په پام سره،چې کلونه يې د ښکيلاکګرو په وړاندې جهاد کړی او ددې جهاد په پايله کې کډوال شوي، وژل شوي،علمي مرکزونه يې نړېدلي او د کرنيز نظام له منځه تللی، په تېوله مانا د افغانستان دا وضعيت د مسيحي مبلغينو لپاره برابر و، چې ناوړه ګټنه ترې وکړي او له يادو دريو لارو څخه ددې کړيدلي ملت په منځ کې خپل افکار او عقايد خپاره کړي.دا مهال (۱۳۷۲ل)ګورو، چې نږدې ۶۰ اروپايي موسسې په افغانستان کې د بشري مرستو تر عنوان لاندې پر فعاليتونو بوختې دي.يادې موسسې په دوو برخو کې په چارو بوختې دي.

۱:- هغه موسسات، چې د مرستو د رسونې د همغږۍ په نوم له افغاني تېولنې سره غړيتوب لري.دا برخه له ۷۵ موسساتو جوړه ده،چې له ډلې يې ۴۶ لويديځوالې موسسې دي.دا تېولې نبغ په نبغه د ملګرو ملتونو د سازمان

له لوري تمويليږي، چې د افغانستان د ابادۍ په عنوان يادو موسسو ته بې دريغه نغدي مرسته ورکوي.

۲:- هغه موسسې، چې د افغان همغږۍ ټولنې سره غړيتوب نه لري.

په دې برخه کې ۱۵ موسسات شامل دي، چې په رسمي ډول په افغانستان کې کار کوي او ځينې يې له ملګرو ملتونو سره تړاو لري، لکه د سره صليب نړيواله اداره له خپلو ټولو څانګو سره، د روغتيا نړيوال سازمان، د خوړو نړيوال سازمان او نور...د يادولوده، چې يواځې په ۱۹۸۹ز کال کې ددې موسساتو کلنۍ بوديجه سل ميليونه امريکايي ډالره وه.دا موسسات د افغانستان په داخل او بهر کې د افغان کډوالو په کمپونو کې پر چارو بوخت دي، چې د فعاليتونو څو بېلګې يې په لاندې ډول دي:

۱:- **روغتيايي برخه** :

د روغتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول، د عاجلو طبي مرستو برابرول، په طبي برخه کې روزنه او د جنګي جبهو لپاره د طبي ماشين الاتو او امبولانسونو تهيه کول.

۲:- **د روزنې او پالنې برخه**:

دا برخه عمومي روزنه(سواد زده کړه) بدني روزنه، د فرهنګي مرکزونو تاسيسول، د انګليسي، فرانسوي او نورو ژبو د زده کړې زمينه برابرول، د عمومي کتابتونو جوړول او د خلکو تر منځ د کتابونو د پلورلو او ويشلو چارې په بر کې نيسي.

۳:- کرنیزه برخه:

بزګرانو ته د تخم ویش،د اوبو د کانالونو بیاجوړونه،سړک جوړونه او بزګرانو ته په کرنیزه برخه کې د ورکشاپونو جوړول ددې برخې عمده فعالیتونه دي.

٤:- د عمومي مرستې رسونې برخه:

د عامه خلکو په منځ کې د بیلابیلو مرستو ویش، د بیلابیلو مناسبتونو په ترڅ کې د ځانګړیو ډالیو ورکړه.

د یادونې وړ ده، چې د مرستو د رسونې مرکز(ACBAR) ۲۳۵ مرستندویه طرحې د افغانستان په بیلابیلو برخو کې اجرا کړي، چې په لاندې ډول یې یادونه کوو: ۲۵ مرستندویه طرحې په غزني،٤٢ په ننګرهار،۱۹ په کونړ،٦ په هرات،٢٦ په پکتیا،۳۹ په کندهار،۱۱ په پکتیکا،۳ په کابل،۱۰ په وردګو،٥ په پغمان او ٥ کابل کې اجرا شوي دي.

باید دې ته مو پام وي څه مو، چې یاد کړل په دې کې د هغو موسساتو فعالیتونه نه دي شامل، چې د مرستو د رسونې د همغږۍ افغاني ټولنې سره غړیتوب نه لري.مګر ددې تبشیري فعالیتونو پایله پرته له دې، چې د افغان ملت په وړاندې ماتې وخوري بل څه نه وو.

هو! د دوی ټولې نقشې له خاورو سره خاورې شوې او افغان ملت د تل په څیر د قرآن او سنتو پابند پاتې شول او دا هغه څه وو، چې الله ﷻ په قرآن کریم کې فرمایلي و: (۳٦ انفال سورت)

ژباړه: کفار خپل مالونه مصرفوي، چې (خلک) د خدای له لارې واړوي او (الله څخه یې ایمان) وګرځوي، هغوی به خپل مالونه مصرف کړي؛ خو پایله به یې پښیماني او خپګان وي او ماتې به هم وخوري.

پوښتنې:

۱:- د هغو دریو کانالونو نومونه واخلئ،چې مسیحي مبلغین یې پر مټ د نړۍ په ملتونو کې نفوذ کوي او هم ووایې،چې هغوی څنګه په افغانستان کې له دې کانالونو ګټنه وکړه؟

۲:- الف) په افغانستان کې څومره لویدیزې موسسې فعالیت کوي؟

ب) لویدیزې موسسې په افغانستان کې په کوم شعار سره فعالیت کوي؟

ج) ستا له نظره دا شعارونه حقیقت لري او کنه؟ روښانه یې کړئ.

۳:- په مختلفو فرصتونو کې چې تبشیري موسسات په هغې کې په فعالیت بوخت دي،کوم یو یې د افغانستان لپاره ډېر خطرناک دی؟ ستا له نظره هغوی بریالي شوي دي؟

٤:- ستاسې له نظره ولې لویدیځوال تل په افغانستان کې له ماتې سره مخامخ شوي؟

٥:- خینې په دې عقیده لري که غربي موسسې په لنډه موده کې بریالۍ نه شي،په اوږد مهال کې به ضرور هدف ته رسیږي؛ځکه هغوی ډیری ځوانان د خپلو تبلیغاتو لاندې نیولي دي.په دې اړه ستاسې نظر څه دی؟ موافق یاست که مخالف؟ ولې؟

دویمه برخه

د فکري جنګ موخې او ابزار

شپږم درس

د فکري جنګ موخې:

له شک پرته ددې پلید او ناولي جنګ اساسي موخه د مسلمانانو له زړونو څخه د اسلامي عقیدې ویستل او هم د یوې عقیدې، قانون او د ژوند د تګلارې په توګه د اسلام له منلو یې مخ اړول دي.مګر په دې باید وپوهېږو،چې اساسي موخې ته تر رسیدو وړاندې نور اهداف هم شته،چې په حقیقت کې د اساسي موخې د ترلاسه کولو لپاره لار هواروي.دا موخې په لنډ ډول لاندې تشریح کوو:

۱:- په اروپایي ملتونو کې د اسلام د خپراوي مخنیوی:

د اسلام د سپیڅلي قانون تر ټولو ستر امتیاز دا دی،چې د اسلام د فطرت دین دی؛ نو پاک زړونه او سالم فطرتونه یې په ټول رضایت سره مني او قرآن مجید هم په دې اړه د مشرکانو غوږونو ته د الهي ایات په رسولو امر کوي. قرآن مجید په دې اړه وایي: (د توبې سورت ٦ ایات)

وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ

ژباړه: ای پیغمبره! که چېرې یو له مشرکانو څخه(او له هغو کافرانو څخه، چې تاته ورسره د جنګ امر شوی) پناه وغواړي؛ نو پناه ورکړه، چې د الله ﷻ کلام یانې د قرآنکریم ایاتونه واوري(او له دین څخه خبر شي)

همدا و، چې کله مشرکینو د مکې د خلکو په وجود کې دا بې سارې تاثیر ولید او د مکې د خلکو تر منځه یې په چټکۍ سره د اسلام خپراوی مشاهد کړ؛ نو امر یې وکړ ،چې د قرآن کریم د تلاوت پرمهال باید ګډوډي او مزاحمت جوړ شي، چې خلک د قرآن کریم ایاتونه وانه اوریدی شي او د

اسلام د خېراوي مخنیوی وشي.په دې اړه قرآن کریم داسې فرمایلي:
(فصلت ۲٦)

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَٰذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ ٢٦

ژباړه: کافران (په خپل منځ کې یو بل ته وایي): دې قرآن ته غوږ مه نیسئ!(او د تلاوت پرمهال یې) چغې جارو جنجال کوئ، چې خلک یې هم وانه وري او د مفاهیمو په اړه یې له خلکو تفکر واخیستل شي او تاسې کامیاب شئ.

نو کله، چې لویدیخوالو دا خطر احساس کړ، چې اسلام په اروپايي هیوادونو کې د پراختیا په حال کې دی د دوی بنوونځي او فلسفي افکار یې له ګوابنې سره مخامخ کړي او د نړۍ ملتونه هم اسلام ته تود هر کلی وایي، ممکنه ده، چې ټوله اروپا په یو ځل اسلام ته لبیک ووایي، له همدې وېرې یې خپل ټول امکانات په کار واچول ، چې د نړۍ هغې سر ته د اسلام له خپراوي مخنیوی وکړ او له دې لارې غواړي،چې اروپايي ملتونه د تل لپاره په مسیحیت کې پاتې شي.

۲- د اسلام د تصویر تخریب او مسخه کول:

دا هدف یې په اصل کې هغه ابزار دی، چې خپل پخواني هدف ته پرې خان رسوي یانې لویدیخوال غواړي، چې(د اسلام بنکلی تصویر لویدیخو ملتونو ته ناسم وښيي چې د اسلام په اړه د هغوی نظر بدل کړي.)[20]

---

20 د اسلام د خرنګوالي په اړه په لویدیځو رسینو کې د نوې مطالعې یوه بېلګه څېړنه ده،چې د اسلام خشنه څېره او مخالفت نومېږي په ARD او ZDF تلویزونو کې چې یو یې امریکا یې او بل یې الماني شبکه ده خپروني لري.

مګر باید په دې پوه شـــو، چې د اســـلام د تخریب دغه برنامې یواځې د اســـلام په یوې برخې پورې اړه نه لري؛ بلکې د اســـلام ټول اړخونه لکه، قرآن مجید، نبوي سیرت، پیغمبري رسالت، اسلامي فقه، اسلامي تاریخ او ټول هغه څه، چې په اســـلامي عقیدې، د دین اســـاسي اصـــولو، د اسلامي علماوو علمي میراث او... په بر کې نیسي.

نو ویلی شو چې د اسلام دښمنان د اسلام د تخریب په اړه په دوو ساحو کې عملا خپلو فعالیتونو او برنامو ته دوام ورکوي، یو خپله د مسلمانانو په منځ کې، چې په هر قیمت وي له اسلام سره یې اړیکې پرې کړي او هغوی یو بې روحه، بې ایمانه او بې پلانه موجود وګرځوي او دویمه یې د غیر مسلمانو ملتونو په منځ کې ده، چې د اسلام ته د ګرځېدو او حتی د اسلام او د اسلام د اصولو په اړه له فکر کولو څخه یې مخنیوی کوي. الله ﷻ په دې اړه داسې فرمایي: (سورت توبه ۳۲)

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِـــُٔوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ 32

ژباړه: غواړي د الله ﷻ نور په خپلو خولو سره مړ کړي، په داسې حال کې، چې الله ﷻ تر هغه لاس نه اخلي، چې خپل نور بشپړ کړي، که څه هم کافران (ترې) کرکه ولري.

۳: د اسلامي امت په تاریخ کې شک اچونه:

د اسلامي امت د تاریخ په اړه د شک اچونې اصلي انګیزه دا ده، چې ددې ملت اړیکه له خپل روښانه تاریخ سره پرې او له دوی داسې یو ملت جوړ کړي، چې هیڅ تاریخ او هویت ونه لري.په دې اړه د دوی کړنلاره دا ده، چې ټولې څېړنې یې د مسلمانانو د تاریخ په کمزورو ټکو متمرکزه کړي او

له هغو تیروتنو، چې د اسلام په تاریخ کې یې کله شتون درلودی هوا ورکړي.دوی د اسلام د تاریخ زرین بابونه هیڅ نه یادوي او تل یې پټ ساتي؛ نو ددې ملت راتلونکي نسلونه به پرته له وینې تویونې، ظلم، وحشت او ... څخه پرته به په بل څه نه پوهیږي او دا هغه څه دي، چې په دوه ټکیو کې زموږ له زده کړییزو برنامو څخه په واضح ډول موندل کیږي. لومړی د ختیځپېژندونکیو او د هغوی د زده کوونکیو په اثارو کې د اسلام د تاریخ تخریبونه او د هغه روښانه څېره په بدرنګه معرفي کول.دویم د لویدیځ د تاریخ معرفي او نوي نسل ته یې ستاینه.

٤: د مسلمان ملت په اوسني عصر کې شک اچونه:

ختیځ پوهانو یواځې د اسلام په تخریب بسنه نه ده کړې ؛بلکې هغوی د مسلمان ملت اوسنی عصر هم تر تیري او برید لاندې نیولی او په مسحه کولو یې لګیا دي.هغوی د اسلامي امت له اوسني ناوړه اقتصادي، فرهنګي، علمي او ... وضعیت څخه، چې دا مهال یو شمېر اسلامي هیوادونه ورسر مخامخ دي ناوړه ګټنه کوي او د اسلامي امت په اوسني وضعیت کې شکونه را پیدا کوي. هغوی د مسلمانانو د نوي نسل په زړونو کې خپګان او ناهیلي اچوي، هڅوي یې، چې له دې مشکلاتو څخه د خلاصون او خپلو هیلو ته د رسیدو لپاره په نویو لارو فکر وکړي او په اخره کې داسې ښکاره کوي، چې پرته له دې، چې پرمختللي لویدیځ ته مخه نه کړئ او د هغوی په پل لاړ نه شئ؛ بله هیڅ لاره نه لرئ.21

[21] په زړونوکې د خپګان او ناهیلیو اچول د رواني جنګ یوه بله کړنلاره ده.د مسلمانانو په زړونو کې د خپګان او ناهیلیو د اچولو لپاره هغوی د بحران،محرومیت،ورانی د ماتې او وینې تویونې له کلماتو بې دریغه ګټنه (استفاده) کوي.د رواني جنګ د کتاب په ٥٥ مخ کې په دې اړه داسې ویل شوي: د یوه

٥: د اسلامي امت د راتلونکې په اړه د شک اچونه:

ددې ملت تېر وخت، تیاره ماضي، له ظلم،فساد او وینې تویونې ډکه وي، په اوسني وخت کې هم له وروسته والي، شاه تګ، فقر او بیوزلی ځوریږي او د پرمختګ، تمدن او تکنالوژۍ په لور یې کومه لار په مخ کې شتون ونه لري؛ نو ددې ملت راتلونکې، چې له اوسني او تیر وخت څخه په لاس راځي څنګه به وي؟

له شک پرته د دا ډول سوال ځواب به په ټول صراحت سره داسې وي، چې ددې ملت راتلونکې به یوه تیاره، له وروسته والي او کړاونو څخه ډکه راتلونکې وي. که چېرې غواړو، چې روښانه، پرمختللې او متمدنه راتلونکې ولرو؛ نوله دې بله لاره نه لرو، چې د خپل تاریخ تیرې پاڼې بندې کړو، له اوسني عصر څخه هم ناهیلي شوي یو هغه هم باید لرې وغورځوو او د یوې متمدنې راتلونکې د جوړونې د نویو اصولو او کړنلارو په لټه کې شو.د یوې داسې راتلونکې په هڅه کې، چې له تیاره ماضي او دردناک اوسني حالت سره هیڅ اړیکه ونه لري.

دا ځای دی، چې زموږ په مخ کې پرته د پرمختللي او متمدن لویدیځ څخه بله لار نشته.نو باید د هغوی له فکري دریابه کنډول په سر واړوو او په پل یې پل کیږدو.د هغوی د ادابو او اصولو څخه باید پیروي وکړو ځکه، چې عدالت او برابري یواځې په لویدیځ کې شته، دلته ظلم دی، ستم دی او دیموکراسي یواځې هلته ده.دلته خپل دی او دیکتاتوري ده، هلته

هیواد خلک خپګان او ناهیلی ته د سوقولو په موخه باید د محرومیتونو،بحرانونو،ورانیو او وینې تویونې له کلماتو ډېره ګټه وشي....او ددې ستونزو عوامل په اقتصادي،رواني او سیاسي حالاتو کې ولټول شي،،چې د یوه لنډ مهال وروسته دا هر څه په خپله په خپګان او ناهیلی بدلیږي(فارسي ژباړن)

پرمختګ او ټکنالوژي شتون لري.دلته وروسته والی او په شاتګ دی، روغتیااو سلامتي هلته وجود لري، دلته مرضونه او ناروغی دي، شتمني او پانګه هلته ده، دلته فقر او بیوزلي ده، خواک هلته شتون لري، دلته ضعف او دربدري ده، علم او پوهه هلته شتون لري، دا ناپوهی او بی سوادی خای دی.

٦: د ا سلامي امت د هویت ویلې کول(له منځه وړل)

د تذویب لغات د (ذاب، یذوب ذویانا) څخه اخیستل شوی دی. دبېلګې په ډول وایو، مالګه په اوبو یا قند په چای کې ذوب شو؛ یانې هویت او اصلي بڼه یې له لاسه ورکړې ده.

کله، چې د اسلامي امت اړیکه له ماضي سره پرې شوه، له اوسني وخته ناخوښه شول او د راتلونکې په اړه هم شکمن وي؛ نو اړینه ده، چې دا ډول امت به د ژوند په ټولو چارو کې نورو ته مخ اړوي، شخصیت یې د نورو په وجود کې ویلې کیږي او خپل اصلي هویت له لاسه ورکوي. خپل دین او فرهنګ هیر ته سپاري او یو بې روحه او بې ارادې ملت ترې جوړیږي. په ژوند کې د امر او مخنیوي څواک یا هم د نظر د څرګندولو او مشورې ورکول حق نه لري.نور یې په اړه تصمیم نیسي او تر سره کوي یې.نور امر کوي او دوی پرته له کوم ځنډ و ځنډ اجرا کوي.دا هر څه له دې امله دي، چې هغوی خپل اصلي هویت او ارزښت له لاسه ورکړی او د بل منوونکی او ذلیل امت ترې جوړ شوی وي. دا لاندې شعر، چې د تمیم د قبیلې په هجوه کې لیکل شوی له دې حالت سره ښه صدق کوي:

د تمیم د قبیلې حضور او نه حضور یا شتون او نه شتون یو برابر دي.
کله چې شتون نه لري؛ نو خلک یې د مشورې لپاره انتظار نه کوي.

او چې کله حضور پیدا کړي بیا ترې څوک مشوره نه اخلي

۷: د نویو فرهنګي عناصرو ځایناستي کول:

ختیځپوهان او غربي یرغلګر ددې لپاره چې خپلو یادو اهدافو لکه تخریب، بدګوماني، تذویب(ویلي کول له منځه وړل) ته ورسیږي او وکولی شي، چې په ټوله مانا په اسلامي هیوادونو بشپړ حاکمیت ولري، نوې برنامې او فرهنګونه د اسلامي فرهنګ د ځای ناستي په توګه وړاندې کوي، چې د مسلمان عقلي او فکري جوړښتوو ته په ټوله مانا بدلون ورکړي.هغوی وي سیاسي، ټولنیز اقتصادي نظامونه جوړ کړي او اسلامي هیوادونو ته د خپلو ادابو او رسمونو برنامې طرحه کوي.نو دا دلیل دی، چې مسلمانان د اصل و نسب، پلارو مور، نژاد او هویت په لحاظ مسلمانان دي؛ خو په فکري، فرهنګي او اخلاقي لحاظ او هم په سیاسي،اقتصادي، ټولنیز او ښوونیز لحاظ غرب ځپلي او بې دینه دیاو د مسلمان عقیده یواځې له اسمان سره د اړیکې د وسیلې تر حده پاتې ده او د ژوند په نورو اړخونو کې هیڅ اړیکه سره نه لري.

۸: د اسلامي خوځښتونو تخریب او د حقانیت په اړه یې شک اچونه:

له شکه پرته په دې کبد الله ﷻ خپل حکمت پروت دی،چې د حق او باطل تر منځ جنګ دوام لري.که چېرې دا مرحله پای ته رسیدله؛ب له مرحله به ضرور پیلیده.مګر څه، چې روښانه دي هغه دا دي، چې په دې مبارزه کې به بری تل د حق وي: (انبیا-۱۸)

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ١٧١ بن إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنصُورُونَ ١٧٢ وَإِنَّ جُندَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ١٧٣

ژباړه: ‏!خو بیا یې د هغه په اړه کفر وکړ، نو حتماً به پوه شي، او یقیناً چې زموږ وینا لا د مخه زموږ د انبیاوو بنده ګانو په اړه تېره شوې، چې یقیناً همدا دوی به بریالي وي.(صافات ۱۷۱-۱۷۳)

ژباړه: بندګانو ته زما راجع وعده په لوح محفوظ کې ثبت شوې او هغه دا ده، چې له هغوی قطعي ملاتړ کیږي او زما لښکر به ضرور بریالی کیږي.

په دې اړه حضرت محمد ﷺ داسې فرمایلي دي: (لاتزال طائفه من امتی یقاتلون علی الحق ظاهرین الی یوم القیامه)

ژباړه: زما په امت کې یوه ډله شته، چې د حق په لار کې جهاد کوي او د قیامت تر ورځې به بریالي وي.

دې حدیث کې راغلې وعدې ته په پام سره الله ﷻ ددې امت فطرت داسې جوړ کړی، چې هر کله د اسلام په اړه د دښمنانو دسیسو، توطیو او حملو زور اخیستی د همدې ملت له منځه کسان پورته کیږي او خپل هر څه د الله ﷻ په رضا کې فدا کوي.د الله ﷻ دین د خپراوي په موخه په جهاد او مبارزه لاس پورې کوي او په دې لار کې به تل غالب او کامیاب وي.

پورته مطلب هماغه څه دي، چې موږ یې د اسلامي تاریخ په اوږدو کې په هغه خوځښتونو او نهضتونو کې، چې د اسلامي بیدارۍ، د امت د بیا راژوندي کولو او د اسلام په لوري یې قیام کولو ته هڅولي مشاهده کوو، نو په دې ترتیب د اسلام دښمنان په دې ښه پوهیدلي تر هغه وخته، چې اسلامي خوځښتونه په صحیح قیادت او لارښوونې سره داسلامي امت په منځ کې شتون ولري او تر هغې، چې دا خوځښتونه په ټولې ازادۍ سره

خلک د الله ﷻ لور ته بلي او هغوی د دښمن د دسیسو او توطیو په اړه خبروي هغوی به هیڅکله هم خپلو موخو ته په رسیدو کې بریالي نه شي.
نو د اسلام دښمنانو خپل ټول امکانات په کار اچولي، چې په هر ډول وي روښانه اسلامي خوځښتونه په ډول ډول بې اساسه تورونو او هم د متحدینو تر منځ یې فتنه او اختلاف په راپیدا کولو سره هغوی تخریب کړي او هغوی د خلکو او اسلامي ټولنې په منځ کې بدنامه کړي.

پوښتنې:

د فکري جنګ اساسي هدف بیان کړئ.

د لاندې مواردو دلایل روښانه کړئ.

الف) لویدیځوال په اروپایي ملتونو کې د اسلام د پراختیا د مخنیوي لپاره ډیره هڅه کوي.

ب) لویدیځوالو وروسته له هغې، چې اسلامي فرهنګ له منځه یوړو پر ځای یې خپل فرهنګ ځایناستی کړ.

ج) لویدیځوال د اسلامي حرکتونو د بدنامولو او تخریبولو لپاره زیاته هڅه کوي.

۳. و یقضی الامر حین تغیب تمیم....ولایستاذنون و هم شهود.

ووایې، چې پورته شعر څنګه دمسلمانانو له اوسني حالت سره سمون خوري.

٤. د فکري جنګ یو هدف په اسلامي تاریخ کې شکونه اچول دي.تاسې ددفاع او ځواب ویلو لپاره څه مطالب لرئ؟

اووم درس

د فکري جنګ ابزار

د اسلام دښمنان په تېر درس کې یادو شویو اهدافو ته د رسیدو لپاره له دوو ډولو ابزارو ګټهنه کوي:

مستقیم ابزار: دا هغه ډول ابزار دي، چې د ټولو لپارده د درک وړ او مشخص دي.

غیر مستقیم ابزار: دا هغه ابزار دي، چې برنامې او فعالیتونه یې پټ؛ خو پایلې او اثار یې ټولو ته ښکاره دي.

د فکري جنګ مستقیم ابزار کولی شو، چې په دریو اصلي محورونو کې را لنډ کړو. ۱ : تبشیر ۲: غربي کول ۳: سکولریزم

د بشیر په اړه بشپړ معلومات په تیر پنځم درس کې ورکړل شوي؛ مګر تغریب (غربي کول) د مسلمانانو د ژوند ټول اړخونه له ښوونې او روزنې نظام نیولې تر سیاسي، اقتصادي او ټولنیزو نظامونو پورې. همدارنګه، فکر، فرهنګ او اسلامي اخلاق دا ټول په غربي سبک اړول دي.په داسې ډول، چې اسلامي ژوند په بشپړ ډول بدلون موندلی او په یوه غربي ژوند بدل شي. سیکولریزم کولی شو په یوه جمله کې داسې تعریف کړو: له سیاست څخه د دین او ټولنې بېلوالی.په سیکولرستي افکار کې دین انساني اعمالو ټولګه ده، چې د مسلمانانو له سیاسي، ټولنیزو، اقتصادي او زده کړیزو چارو سره هیڅ تړاو نه لري.د یادولو وړه ده څرنګه، چې سیکولریزم یوه پراخه موضوع ده د فکري جنګ په غیرمستقیمو ابزارو کې به د پوره بحث لاندې ونیول شي.باید په دې پوه شو هغه ابزار، چې اوس

مو ترې يادونه وکړه هغه څه دي، چې د اسلام دښمنان تر يو په بل پسې او کله هم يو ځای د اسلام او مسلمانانو په ضد ګتهنه کوي.البته ځينې وختونه هغه ابزار،چې تاثير يې چټک، عمل يې ډېر او لګښت يې کم دی پرې بسنه کوي؛ ځرنګه، چې سيکولريزم نسبت نورو ابزارو ته له ډېر موثريت څخه برخمن دی؛ نو د اسلام دښمنان يې په مسلمانو ټولنو کې د خپراوي لپاره پوره هڅې کوي او د ډېری مسلمانانو ذهنونه او افکار يې نيولي دي.

داسې، چې ډيری مسلمانان دنوم،کورنۍ، محل، پيژندپاڼې له مخې مسلمانان دي؛ خو په فکري، فرهنګي او روزنيز لحاظ سيکولر دي.

پام مو وي، چې د فکري جنګ غير مستقيم ابزار ډېر زيات دي زه هڅه کوم، چې د هغوی ډېر مهم يې دلته ياد کړم.

- له سياسته د دين د بيلوالي پر اصل ټينګار(سيکولريزم):

په عربي کې د سيکولريزم اصطلاح په (علمانيه) له علم څخه مشتق ده،چې مانا يې پوهيدل دي،په ښکاره ډول داسې په ګوته کوي، چې يوه علمي موضوع يا يو څيړنيز بحث دی؛ خو په حقيقت کې د سيکولريزم ، علم او د علم اړوند مسايلو تر منځ پراخه واټن شتون لري. ربښيتا دا دي، چې سيکولريزم يو غولوونکی او شيطاني شعار دی، چې د سيکولريزم رواجوونکي ترې په عربي ټولنه کې ګټهنه کوي.په دې وسيله هغه کمزوري انسانان، چې د هر چا په شعار پسې منډې وهي تر خپل اغيز لاندې راولي؛ نو سيکولريزم هماغه بې ديني ده؛ يانې، چې دين په ژوندن کې هيڅ نقش ونه لري او دين له سياست او ټولنې

ځکــه د بیلـــوالي اصـــطلاح د همـــدې مفهـــوم لپـــاره کـــاروي.د سـیکولریزم نظریــه پــه اســلامي ټولنــه کــې یــوه نــوې رامنځتــه شــوې نظریــه ده، چــې لــه هــیڅ پیــاوړې دریځــه برخمنــه نــه ده. ځکــه د اسـلام دیـن یـو جـامع دیـن دی ځپلـو پیروانـو تـه د دنیـااو اخـرت پـه لـور بلنـه ورکـوي، د ژونـد د ټولـو اړخونـو لپـاره قواعـد او اصـول لـري.د سیاسي،اقتصـــادي،ټولنیزو او ښـــوونې او د ښـــوونې او روزنـــې د مسایلو لپاره برنامې لـري.د ژوند پـه هـیڅ اړخ کـې بـه داسـې مسله نـه وي،چـې حکـم یـې د اسـلام پـه لانـدې احکـامو پـورې اړونـد نـه وي(واجـب، مسـتحب، حـرام، مکـروه، مبـاح) یـانې پـه ژونـد کـې هـر عمـل، قـانون او خوځښـت بـه لـه دې پنځـو حـالتونو خـالي نـه وي یـا بـه و اجـب وي، چـې پریښـودل یـې ګنـاه ده، یـا بـه حـرام وي، چـې دداسـې عمـل کـول هـم ګنـاه ده، یـا بـه مکـروه وي، چـې اسـلام پـه داسـې اعمالـو د خـان سـاتنې امـر کـوي یـا بـه مبـاح وي، چـې کـول او نـه کـول یـې دواړه یـو برابـر دی.بایـد پـام وي،کلـه، چـې اروپـا لـه شپاړسـمې تراتلســمې پیــړۍ پــورې دیني،ســیاسي او تــولنیزې اوضـاع تـه پـه کتـو یـې پـه بشـپړ ډول د دا ډول پدیـدو ځرګنـدولو تـه امـاده و.22اسـلامي نـړۍ پـه ټـولې چټکتیـااو ځـواک سره د پرمختـګ پـر لـور روان و.اسـلامي نـړۍ لـه انګیزیسیون لـه شبکو، د پلټنـې لـه

22ډیری موندنې په خانګړې ډول د اتلسمې پیړۍ اوج ددې لامل شو،چې د مسیحیت په دین کې تردید او شک پیدا شي،ځکه،چې د مسیحي دین جوړښت داسې شوی،چې د نړۍ دشتون پر حقایقو نه پوهیږي او پر ناپوهی ولاړ دی،د نویو ساینسي څیړنو او موندنو په را منځته کیدو سره لکه د (کپرنیک) نظریه،چې د لمر محوریت یې د (ځمکې محوریت) یا یې هالوسنتري په ژئوسنتري ارایه کړ.یا ګالیله،چې د لمر د حرکت قوانین یې کشف کړل او لومړی تلسکوب یې جوړ کړ او...

محـاکمو، لـه عمـلي افکـارو او عقایـدو سره مبـارزې او خلـک بنـدګۍ او ذلت تـه لـه راښـکلو سره هـیڅ اشـنایي نـه درلوده.د ساینسي علم او کشـفیاتو سره د مخالفـت پـه نـوم پـه اسـلامي نـړۍ کـې هـیڅ شي شـتون نـه درلود.مسـلمانان د کلیسـا د حاکمیـت او د راهبـانو او کشیشـانو د واکمنـۍ پـه نـوم هـیڅ نـه پیژنـدل؛ ځکـه، چـې اسـلام د علـم، پـوهې او ازادۍ دیـن دی. پوهـانو علـماو او مخترعینـو تـه پـه ځـانګړي مقـام او حیثیـت قایـل دی او د هغـوی د ارزښـتونو او ښـینګنېو پـه اړه یـې ډېـرې لارښـوونې کـړې.د اسـلام مبـارک دیـن د الله ﷻ او د الله ﷻ د لـویې او عظمـت د پیژنـدنې پـه موخـه مسـلمانان د علـم زده کـړې تـه رابـولي او هغـوی دې تـه هڅـوي،چې دالله ﷻ پـه کاینـاتو او طبعیـت کـې ځیـړنـو تـه رابللي دي.الله ﷻ پـه دې اړه فرمایلي دي: (مجادلې سورت ۱۱)

يَرْفَعِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَالَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ دَرَجٰتٍ

ژباړه: او کله چې درته وویل شي، اوچت شئ؛ نو اوچت شئ، الله به ستاسو د هغو درجې لوړې کړي چې ایمان یې راوړی او هغه چې علم ورکړی شوی، او الله به هغه څه ښه خبر دی، چې تاسو یې کوئ.

(یونس سورت ۱۰۱) فرمایلي:

قُلِ ٱنظُرُواْ مَاذَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِى ٱلْءَايَٰتُ وَٱلنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

ژباړه:... او هیڅوک نشي کولی چې ایمان راوړي مگر د الله په اذن، او پلیتي یې پر هغو تپلې چې تعقل نه کوي.

په هر ترتیب، اسلام هغه دین دی، چې خپل پیروان د علم او پوهې زده کړې ته هڅوي او هغوی په کایناتو کې تفکر ته رابولي او هم د بشري ژوند د ټولو اړخونو لپاره احکام او برنامې لري؛ نو هیڅ دلیل شتون نه لري، چې دا وژونکی ویروس (سیکولریزم) د اسلامي نړۍ پاک بدن ته داخل شي.لومړی کس، چې دا ویروس یې اسلامي نړۍ ته ولیږداوه هغه د (الاسلام و اصول الحکم) کتاب لیکوال علي عبدالرزاق و23. په دې کتاب کې په دروغو او افترا سره دا ډول دعوې کړي:

- اسلامي شریعت د روحي او عبادي احکامو مجموعه ده،چې له سیاست،حکومت او ټولنې سره هیڅ اړیکه نه لري.
- د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم جهاد او مبارزه یواځې د هیواد پراختیااو د حکومتونو تر لاسه کول وو.نه د الله ﷻ لپاره و او نه د دین دپراختیا لپاره.

- 23د تامل ځای دی، چې د سیکولریزم لومړي مخکښان له محسي اعرابو له ډلې څخه و، چې د سورې په پروتستا کالج کې یې زده کړې کړې وې او وروسته مصر ته کوچېدلي و. د دوی مهمې څېرې عبارت دي له شمیل له (۱۹۱۷-۱۸۵۰) فرح انطون بورې له (۱۸۶۱-۱۹۱٤) جرجي زیدان (۱۸۵۲-۱۹۱۷)، یعقوب صوروف له (۱۸۸۷-۱۹۵۸) سلامه موسی او نیکولا حداد له (۱۸۷۸-۱۹۵٤) هغه لیکوالان و، چې د المقتطف،الهلال مجلې، چې په ترتیب سره په ۱۸۷۶ او ۱۸۹۲ کې تاسیس شوې وې ورته مقالې لیکلې او له دې ډلې بورې ټولې لیکوالان و.(ندای اسلام ش ۲۵ مخ ۳۷) مګر د عرب سیکولارنو وروستي پوهان له مسلمانانو څخه و، چې علي عبدالرزاق (۱۸۸۸-۱۹۶۶) پورې یې ژوند کړی ددې نسل یوه مهمه څېره وه.نوموړي په الازهر او اکسفورډ کې زده کړې کړې وې او په ۱۹۲۵ کال یې الاسلام و اصول الحکم: بحث فی الخلافه و الحکومه فی الاسلام) په نومونو یې کتابونه چاپ کړل،چې دا کتاب د اسلام په نوي تاریخ په یوه جنجالي کتاب بدل شو.هغه په دې کتاب کې دعوه کړې وه،چې د اسلام د سیاسي اصولو په نوم هیڅ شتون نه لري.

- د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم حکومتي سیستم یو پیاوړی او ثابت سیستم نه و.
- د خلیفه او حاکم د ټاکنې لپاره اجماع شتون نه درلود.
- دخلفای راشدینو حکومتي سیستم یو سیکولر او بې دینه سیستم و.24

په دې ډول د سیکولریز نهضت په اسلامي نړۍ کې تر نن ورځې دوام پیدا کړ او ټول اسلامي هیوادونه یې تر پوښښ لاندې راوستل. که چېرې اسلامي نړۍ ته نظر وکړو، احزاب او سیکولر شخصیتونه به مشاهده کړئ، چې په ټول صراحت سره د اسلامي شریعت په وړاندې ولاړ دي او مخنیوی یې کوي. د الله ﷻ دین یې په مساجدو کې ایسار کړی سیاسي، اقتصادي، تبلیغاتي، ښوونیزې او روزنیزې برخې ته د پراختیا مخنیوی یې کوي.

لنډه دا چې سیکولریزم یوه له پیاوړو وسیلو څخه ده، چې دا سلام دښمنانو ترې د اسلام په ضد د مسلمانانو(هغه کسان چې خانته مسلمان وایې) په منځ ګټنه وکړه او تر ډېره حده بریالي هم شول.هیڅ داسې اسلامي هیواد نشته، چې هلته دې د اسلام ټول سیاسي، اقتصادي او ټولنیز قوانین په بشپړ ډول په د اجرا وړ وي؛ بلکې برعکس په اسلامي هیوادونو کې د شرعي قوانینو د اجرا او عملي کیدو بلنه او هڅونه یوه نابخښل کیدونکې ګناه ده، چې سخت مجازات له خانه سره لري.
(حسبناالله و نعم الوکیل)

- 24. محمد عبدالقادر هنادي (قلاع المسلمین مهدده من داخلها و خارجها) مخونه ۲۸۰ تر ۲۸۱

د سیکولریزم د خپراوي وسایل:

سیکولریزم هم د لویدئخوالو د نورو تخریبي خوځښتونو په څېر یوه پیاوړې او ډېره فعاله وسیله ده. سیکولریزم داسې یو خوځښت دی، چې پښې یې په اسلامي ټولنه کې کلکې او راتلونکی یې د تل لپاره تضمین شوی دی. هغه وسیله، چې اساسات او اصول یې په اسلامي ټولنه کې په ځانګړي ډول د فرهنګیانو، زده کړیالانو په علمي او ښوونیزه برخه کې پراختیا موندلې.غوام، چې ګرانو لوستونکیو ته د سیکولریزم د خپراوي د وسایلو په اړه په لنډ ډول معلومات وړاندې کړم.

رسنۍ:

سیکولریستان په دې ښه پوهیږي، چې تبلیغاتي مرکزونه او ټولنیزې رسنۍ د عمومي افکار په لارښوونه او توجیه کې څومره مهم نقش لري او همدارنګه د فکري، سیاسي، او حتی د خلکو په اخلاقي لارښوونو کې څومره اغیزمن ثابتېدای شي.هغوی پوهیدل، چې رسنۍ د یوه فکر په وړاندې یا د یوه فکر ي مکتب څخه په ملاتړ د خلکو د موقف نیونې په برخه کې ډېر اغیزمن رول لري. هغوی له همدې امله ټول تبلیغاتي مراکز او ټولنیزې رسنۍ په خپل واک کې نیولي، چې د سیکولریزم دافکارو په خپراوي کې ترې ګټنه وکړي.

ښوونه او روزنه

لـه شـک پرتـه پـه هـره ټولنـه کـې ښـوونه او روزنـه، چـې بیلابیـل میتودونـه، برنـامې او بیلابیـل پړاونـه لـري، د هماغـې ټـولنې اساس او بنسټ ګڼـل کیـږي؛ نـو کـه چیـرې د یـوې ټـولنې ښـوونیز او روزنیز نظام خپلو اهدافو تـه پـه رسیدو کـې بریـالی وي، ټولنـه بـه هـم یـوه بریـالی او هوسـا ټولنـه وي، چـې خپلـو ارمـانونو،موخو او هیلـو تـه بـه ورسیږي. بـرعکس کـه چیرې یـوه ټولنه یـو ناکـام ښـوونیز او روزنیز نظـام ولـري طبعـي ده، چـې دا ټولنـه بـه هـم یـوه وروسـته پـاتې او کمزورې ټولنه وي.

نـو ویـلی شـو، چـې ښـوونیز او روزنیـز نظـام یـواځنی تکیـه ده، چـې کـولی شـو پـر مټ یـې د اسـلامي امـت هویـت او شخصـت ورغـوو او هـم کـولی شـو، چـې د فـداکاره رهبرانـو، مومنـو پوهـانو او غیـورو او باایمانـه اشخاصـو د روزنـې لپـاره پـرې تکیـه وکړو.همـدا لامـل و، چـې سیکولریسـتانو خپـل ټـول ځـواک او دسیسـې پـه دې ټکـي متمرکـزې کـړې، چـې پـه اسـلامي هیوادونـو کـې ښـوونیز او روزنیـز نظـام پـه خپـل واک کـې ونیسـي_ او د خپلـو شـومو موخـو لپـاره تـرې ګټنـه (استفاده) وکـړي او پـه پایلـه کـې داسـې یـو نسـل وروزي، چـې پـه فکري لحـاظ پـه بشپړ ډول سیکولر وي، نـه دیـن تـه پـه کـوم ارزښت قایـل وي او نـه هـم اسـلامي عقیـدې تـه کـوم اهمیـت ورکړي.لـه ښوونیز او روزنیـز نظـام څخـه د نـاوړه ګټنـې څـو بیلګـې بـه پـه لانـدې ډول وړاندې شي:

- له سیکولریستي ښوونیزو او روزنیزو نظامونوڅخه ګټنې ته هڅونه.
- په ټولو زده کړییزو پړاونو کې د هلکانو او انجونو ګډې برخې اخیستنې ته پراختیا ورکول.
- د پردیو مدرسو او علمي مرکزونو زیاتوالی او په کې د ثبت نام لپاره د زده کړیالانو هڅونه او همدارنګه د دیني علومو د مدارسو تر فشار لاندې راوستل.
- د اسلامي او شرعي علومو د مدارسو په ښوونیزو برنامو کې د هغوی د پرمختګ او پراختیا په بانه لاسوهنه او په سیکولریستي مدرسو یې اړول.
- په تقدیرولو او ستایلو کې تبعیض ته قایلیدل، د بستونو او منصبونو رامنځته کول او د شرعي علومو او د نورو علومو د استادانو د حقوقو په ټاکنه کې تبعیض.

د پورته مطلب د روښانولو لپاره ډېر بېلګې شتون لري.زما له نظره هیڅ داسې اسلامي هیواد به نه وي ،چې له پورته یاد شوي تبعیض څخه په امان کې پاتې وي. اساساً د خلکو ډلبندي په دوه ډوله روحاني (د دین خلک) او غیر روحاني (د دین او سیاست خلک) شوې، چې دا په خپله د تبعیض یوه ښه بېلګه ده. زه (لیکوال)، چې کله زده کړیال ومه لیدل مې، چې د عربي ادبیاتو له استاد سره د یوه لیوني په توګه سلوک کیده او د هغوی په حق کې به هر ډول سپکاوی او ریشخند روا ګڼل کیده، خو د فرانسوي او نورو ژبو د استادانو په وړاندې چا د معمولي سپکاوي حق او

جرات نه درلود. په دقیقه توګه د اســتادانو د حقوقو او امتیازاتو په برخه کې هم همدې تبعیض شتون درلود.

هو! دا هغه حقیقت دی، چې موږ یې په اوسمهال کې هم وینو. د شرعي علومو یا د عربي ادبیاتو استاد ته د فزیک ریاضي، کیمیا او طب د استادانو د حقوقو د نیمایي په اندازه هم نه ورکول کیږي. تر دې چې د حسابدارۍ یو مسول په ټولنه کې له یوه فقهي یا د قرآن له حافظ نه لوړ مقام لري.

د سیکولریزم نښې او پایلې:

په سـیکولریستي نظام د اسـلامي ښـوونیز او روزنیز نظام بدلون له خانه سره د اهـدافو، برنـامو او قوانینو پـه برخـه کې ډېرې نـاخوالې او نـاوړه پیغـامونـه درلودل؛ اســلامي امت پـه دې بدلون سره د خوارۍ، ذلت او بدبختۍ سره مخ شــو. ددې ناوړه پایلو څو بیلګې په لاندې ډول وړاندې کوو:

- د فرهنګیانو او روڼاندو یوه پراخه ډله تر لاس لاندې نیول، چې له اسلام سره یې هیڅ ډول اشنایي نه درلوده او تر دې، چې د اسلام له اساسي ارکانو څخه بې خبره دي.
- د دین او دنیا د عالمانو په نومونو د اسلامي امت د عالمانو او پوهانو ویشل.
- د دین او دنیا د عالمانو تر منځ د اختلافاتو رامنځته کیدل.
- له اسلامي ښوونیز او روزنیز نظام څخه د ځوانانو زړه توري کیدل.
- د فرهنګیانو او روڼاندو د هیلو او د اسلامي امت د ارمانونو تر منځ پراخه واټن رامنځته کیدل.

- د اسلام له روښانه تاریخ سره د نوي نسل اړیکې پرېکېږي او هم د مسلمانانو علمي، فکري او فرهنګي میراث لرې غورځول.
- په دولتي او قانون جوړونکیو ادارو کې د سیکولرانو نفوذ.
- د خلکو له لوري د دین د بې ارزښته ښولو او پر مسلمانانو د ملنډو وهلو جرائت موندل.
- په اسلامي امت کې د حقارت او سپکاوي عقده پیدا کېدل، چې نور خلک یې ددې خوارۍ او ذلت لامل شوي دي.

سیاست:

سیکولران له تیرو دوو پړاونو (د اسلامي هیوادونو په تبلیغاتي مراکزو او په ښوونیز او روزنیز نظام حاکمیدل) تر شا پرېښول او د اسلامي هیوادونو په حکومتي او قانون جوړونکیو څانګو برلاسي کیدل؛ نو طبعي ده، چې په اسلامي هیوادونو کې به هغه سیاست پلي کوي، چې د دوی په نظر، ایمان او عقیده برابر وي.

هو! هغوی په اسلامي هیوادونو کې داسې سیاست پلي کوي، چې له اسلامي شریعت سره هیڅ اړیکه نه لري. هغوی سیکولریستي سیاست، چې د جان جاک روسو، لامرتین، افلاطون، لیون او نورو لویدیځو راهبانو او سیاستپوهانو په رایو او نظریاتو ولاړ دی پلي کوي.

نو د دریمې نړۍ (اسلامي هیوادونو) د داخلي او بهرني سیاست، ټول اړخونه، نظریات او پلي کیدل په ټوله مانا یو سیکولریستي او اروپایې سیاست ته و رته دي ، چې ټول نصوص، مواد او د تطبیق ډول یې له لویدیځو هیوا دونو څخه رالیږدول شوي دي. (حسبناالله ونعیم الوکیل)

قضايي او تشريعي مراکز:

مسلمانان د تاريخ په اوږدو کې پرته له اسلامي شريعت، اسلامي قانون، چې سرچينه يې قرآن او سنت دي له بل هيڅ شريعت او قانون سره بلد نه وو او هم په هيڅ زمانه کې پرته له اوسمهاله د اسلامي قانون څخه پرته د بل قانون په پلي کيدو خوښ نه وو.په اوسني وخت کې وروسته له دې، چې مسلمانانو اسلامي شريعت څنګ ته کړی او پر ځای يې کافرانه سيکولريستي قوانين هغه قوانين، چې له غير اسلامي عقايدو او باورونو څخه سرچينه اخلي او له غير اسلامي ټولنو څخه دلته راليږدول شوی پلي کوي.موږ ددې شاهدان يو، چې دې بدلون څه ناوړه پايلې په اسلامي نړۍ کې منځ ته راوړي دي، اوسمهال نه عدالت پلي کيږي، نه امنيت تامين شو، نه د خلکو عزت خوندي دی، نه د خلکو دين او عقيدې ته درناوی کيږي او نه د خلکو مال او شتمني خوندي ده، هر لور ته ظلم او فساد دی، بې عدالتي او خيانت دی، ارتداد او ناامني ده.د خلکو نواميس لوټل کيږي، په امانت کې خيانت کيږي، اسلامي هيوادونه اشغال شوي او انسانان په بدبختۍ او غلامۍ کې ژوند کوي.

(لاحول ولاقوت الا بالله)

هنر،فرهنګ او فکر:

د اسلام دين د فرهنګ او ادب يا شعر او نثر په وړاندې هيڅکله سنګر نه دی نيولی.د اسلام سپيڅلی دين هيڅکله هم د شاعرانو په وړاندې نه دی دريدلی، د هغوی دروني استعدادونه د خيالي او ښکليو تعبيراتو په څرګندولو نه دي ځپلي ؛ بلکې برعکس شاعران، اديبان او فرهنګيان يې هڅولي ،هغوی ته يې له نوبل جايزې څخه په کراتو کراتو قيمتي ډالۍ

ورکړي دي. اسلام له شعر څخه د اسلام په دفاع او هم د اسلامي اساساتو په خپراوي کې د یوې وسلې او وسیلې په توګه ګټنه کړې ده. تر ټولو مهمه دا چې خپله حضرت محمد ﷺ شعر ته غوږ نیوه او خوند یې ترې اخیسته. په دې اړه په صحیح مسلم کې له حضرت شرید (رض) څخه روایت دی، هغه وایې: ((زه په څلوربول باندې د حضرت محمد ﷺ شاته ناست وم رسول الله ﷺ وفرمایل: د امیه بن ابي صلت کوم شعر دې یاد دی.؟ ورته مې وویل هو! راته یې وویل، چې ویې وایه، ما د امیه یو شعر حضرت محمدﷺ ته ووایه. رسول الله ﷺ وویل: ادامه ورکړه، ما ورته د امیه یو بل شعر ووایه. بیا یې وویل، چې ادامه ورکړه، ما هم ادامه ورکړه تر دې چې د امیه سل شعرونه مې ورته وویل.)) لنډه دا، چې اسلام د فرهنګ او هنر په برخه کې څه کړي هغه دا دي، چې په دې برخه کې یې استعدادونو ته د غوړیدو زمینه برابره کړې ده. اسلام د شعر له قوت او ځواک څخه د اسلامي امت د دیني او ټولنیزو ګټو د خوندیتوب په برخه کې ګټنه کړې ده . همدارنګه کله ،چې سکولریرستان صحنې ته داخل شول هغوی شعر په خپل واک کې واخیست او په ډېره ناوړه بڼه یې له شعر څخه د سیکولریزم د موخو لپاره ګټنه وکړه. هغوی د شعر او ادب اړیکه له دین سره پرې کړه او د شاعرانو مهار یې ازاد پریښود، چې هر څه په هر ډول یې، چې زړه وغواړي ووایې او الهي شریعت او د اسلامي امت دیني او فرهنګي ارزښتونو ته هیڅ ژمنتیا ونه لري. هغوی شاعران او ادبیان د (هنر د هنر لپاره) اصل ته چې جوتیبه یې موسس دی رابلي[25].

[25] د عبدالباسط بدر مذاهب الادب الغربي ٦٤ مخ

جوتیبه په دې عقیده دی، چې نه شو کولی شعر په ښه او بد تقسیم کړو؛ بلکې یواځې کولی شو، چې په ښایسته او بدرنګ یې تقسیم کړو. هغوی له شعر او ادب څخه د اسلامي عقیدې، اخلاقو او فرهنګ د تخریب لپاره ګټنه کوي او هم له شعر او ادب څخه د اخلاقي مفاسدو، فحشا او بې بندوباریو د خپرولو لپاره کار اخلي.

روزنیز پلاوي:

له شک پرته هغه زده کړیالان، چې په اسلامي هیوادونو کې په زده کړو بوخت دي سره له دې چې په پوهنتونو او سیکولریستي علمي مرکزونو کې د سیکولر استادانو تر نظر لاندې، د هغوی د برنامو او مقرراتو په چوکاټ کې زده کړې کوي؛ مګر هغه ټولنه، چې دوی په کې ژوند کوي او هغه خلک، چې دوی ورسره هره ورځ مخ کیږي مسلمانه ټولنه او مسلمان خلک دي، تر اوسه د هغوی په وجود کې اسلام ته درناوی محسوسیږي. دا ډله زده کړیالان په بشپړ ډول د اسلام له قیده نه دي ازاد شوي او د اسلام احکام یې تر اوسه هیر کړي نه دي؛ ځکه، چې اسلامي ټولنه یې پر فکري جوړښت، کړنو او سلوک باندې اغېز لري. همدا لامل و، چې د سیکولریزم طراحانو دا حقیقت وموند او د روزنیزو پلاو د لیږلو میتود یې تر لاس لاندې ونیوو. هغوی مسلمان زده کړیالان په اروپایي پوهنتونو کې زده کړو ته هڅوي.

که څه هم د اسلامي هیوادونو ښوونیز نظامونه د لویدیځو هیوادونو له ښوونیزو نظامونو سره چندان توپیر نه لري؛ مګر مسلمان زده کړیالان په بشپړ ډول له اسلامي ټولنې سره په متفاوته ټولنه او له مسلمانانو سره په بشپړ ډول په فکري، فرهنګي او د ژوند په کړنلاره کې له متفاوته خلکو

سره ژوند کوي.دا کړنلاره له سیکولرانو سره هغه هدف ته په رسیدو کې، چې غواړي د مسلمانو زده کړیالانو اخلاق، فرهنګ او فکر ته بدلون ورکړي مرسته کوي.

وروسته له دې، چې ښوونیزه او روزنیزه دوره یې پای ته ورسیده او ښوونکي یې ترې په بشپړ ډول ډاډه شول، چې هغوی درسونه ښه یاد کړي او خپل ماموریت یې ښه درک کړی.دا زده کړیالان، چې څنګه خپل هیواد ته وګرځي په مهمو قانون جوړونکیو او نورو حکومتي ادارو کې ګمارل کیږي او دوی هم په ټول اخلاص سره د سیکولریزم د اصولو په خپراوي او د ا سلامي ارزښتونو په مسخه کولو بوختیږي.

بلې! همدوی دي، چې د اسلامي هیوادونو مهمې څوکۍ یې اشغال کړي، د ښوونیز او روزنیز نظامونه، رسنۍ او نور تاثیر اچوونکې برخې یې تر خپل واک لاندې راوستي او د هغوی اصلي مالکان، چې اسلام او قرآن کریم پیروان او اهل فقه او بصیرت دي هغوی له دې کلیدي بستونو څخه لرې کړي دي.

پوښتنې:

د علمانیت کلیمه څه شی الهاموي او حقیقي مانا یې څه ده.؟

علي عبدالرزاق په خپل کتاب (الاسلام و اصول الحکم) کې دعوه کړې، 01چې اسلامي شریعت د انساني اعمالو په اړه د احکامو ټولګه ده، چې له سیاست او حکومتوالی سره هیڅ اړیکه نه لري، ووایې، چې ددې ادعا خواب څه دی.؟

سیکولر ښوونیز او روزنیز نظام ډېرې ناوړه منفي پایلې درلودې له هغې څخه څلور ولیکئ.

اسلامي هیوادونه د وضعي قوانینو تر اجرا وروسته له کومو مشکلاتو سره مخ شول.؟

لاندې رایې او افکار وشنئ.

الف) شعر او ادب نه شو کولی، چې په ښه او بد وویشو.

ب) د حضرت محمدﷺ جهاد د فتوحاتو او هیواد پراختیا وه او بس.

اتم درس

د نژادي تعصباتو ژوندي کول او د نژادپالنې (ناسونالیزم) شعارونه ورکول:

د نژاد پالنې تعریف: له نژاد پالنې څخه موخه په خپل قوم ویاړ کول دي ،په دې باور، چې زما قوم یا نژاد تر ټولو غوره دی او همدا زموږ او نژاد د حکومت کولو حق او وړتیا لري.26 د نژاد پالنې د غوره بېلګې په توګه کولی شو د المان نازیان یاد کړو، چې هر چیرته یې له ځانه سره (د غوره المان) شعار لیږداوه.ددې مفکورې تر ټولو ستر رهبر هټلر و، چې د نژاد پالنې د تحقق لپاره یې ډېرې هڅې وکړې او غوښتل یې، چې نړۍ د المان له ګټو قربان کړي.

کله، چې اسلام له پراخه تبلیغ سره صحنې ته داخل شو دقیقا دا داسې مهال و، چې د نژاد پالنې مفکورې او ناسونالیستي خوځښتونو انساني ټولنه ټوټه ټوټه کړې او د ټولنې د یووالي رسۍ یې شلوې وه، چې له امله یې خلک له بدبختیو او کړاونو سره لاس و ګریوان ول.مګر د اسلام په پراخه دعوت، د الله ﷻ په احسان، حضرت محمدﷺ د رهبرۍ او د اسلامي لاربښوونو او مخلصو دعوتګرو د دعوت له برکته دا ټول ښنخیرونه او د نژاد پالنې قیدونه مات شول او اسلام یوه داسې ټولنه رامنځته کړه، چې په تاریخ یې بېلګه نه شو موندلی.داسې یوه ټولنه، چې په کې د نژاد پالنې فکر په ټوله مانا له منځه یوړل شو او خلک په اسلامي عقیده کې ویلي(ذوب) او ټول د یوه انسان په بڼه را څرګند شول.داسې ټولنه، چې

---

[26] الموسوعه المیسره فی الادیان و المذاهب المعاصر) مخ ٤٠١

کې د نژاد، رنګ او ژبې شعارونه له منځه یوړل شول او پر ځای یې د وروولی او یووالي شعار حاکم شو، هیڅ انسان په بل انسان لوړوالی نه درلود یواځې د ایمان او نیک عمل برتري وه.په دې ترتیب ټول انسانان عربان، فارسیان، حبشیان، رومیان، هندیان، چینایان، قبطیان، سپانویان، اندونیزیان او افغانان یو ملت شول. الله ﷻ یې یو،ل ارښود یې یو، قبله او کتاب یې یو ول .په دې ډول نژادونه او ملیتونه یې هیر کړل او ټولو یوه شي یانې اسلامي عقیدې ته ارزښت ورکړ او همدا یې د دوستی او دښمنی اساس وګرځاوه.

بلې! دا یو حقیقت دی هغه کسان، چې لا مو دوستان شوي نه وو او په دښمنی راسره اخته وو دا ډول منښته یې کړې وه.

فلیپ وایې: ((له شک پرته اسلام د مسلمانانو تر منځ دوستي او محبت رامنځته کړی دی.اهداف یې یو کړي او نوی شعار یې ورته رامنځته کړی، چې په حقیقت کې دا د دوی ملي ارمانونو ته د رسیدو لپاره یوه په زړه پورې او لنډه لاره ده.کینه او رخه یې د دوی له منځه ویستې ده.هغه قومونه ،چې سره په خپلو کې ښکیل وو بیرته سره یو شول او د عربانو لپاره یې یو نوی خواک جوړ کړ)).27

ویترخت کشیش په خپل ګزارش کې چې په ۱۹۱۱ کال یې د لکهنو د تبشیر کنفرانس ته جوړ کړی داسې ویلي ((باید یادونه وکړم، چې اسلام که څه هم د قومونو او ملتونو دین دی، چې د تمدن او پرمختګ په لحاظ له موږ وروسته پاتې دی؛ خو باید دا ومنو، چې هغوی (مسلمانان) د

27 الحرقه الفکریه ضد الاسلام،مخ ۱۶۹

مسیحیانو په پرتله د نژادي او قومي شخړو په له منځه وړلو کې ډېرې لاسته راوړنې لري.))

ګوستاف لوبون وایي: ((دا مهال له سل میلیونه ډېر مسلمان وګړي په نړۍ کې شته. عربو جزیره، مصر، سوریه، کوچنۍ اسیا، د هند د لوی وچې لویه برخه، روسیې ، چین او ټولې افریقا اسلام د دین او عقیدې په توګه منلی دی. دې ټولو ملتونو قرآن کریم د ژوند د برنامې او قانون په توګه قبول کړی. عربي ژبه یواځې د دوی د اړیکې وسیله ده. د نړۍ له هر ګوټ نه باید حاجیان مکې مکرمې ته د حج لپاره لاړشي.د محمدﷺ پر ټولو پیروانو د امکان تر حده په عربي ژبه د قرآن کریم تلاوت لازم دی. عربي د نړۍ د نورو ژبو په پرتله ډېره رواج ده.مسلمانان سره له دې، چې له بېلابیلو قومونو او نژادونو څخه دي؛ خو تر منځ یې عجب یووالی شتون لري.داسې یو انسجام او یوځای والی، چې د بل هیڅ بیرغ اوشعار لاندې یې موجودول شوني نه دي.))28

هغه اصول او اساسات، چې مسلمانه ټولنه پرې ولاړه ده:

هغه نمونه یې ټولنه، چې اسلام یې بنسټ ایښی په ډېرو کلکو اصولو او بنسټونو ولاړه ده، چې په لنډ ډول یې لاندې یادونه کوو.

پر الله ﷻ ایمان او باور درلودل او د ژوند په ټولو اړخونو کې د الله ﷻ اوامرو او نواهیو ته تسلیمدل.

---

28 الحرکة الفکریة ضد الاسلامیه،مخ ۱۶۹.د یادوني ده،چې کوم ارقام،چې دې مستشرق د مسلماني ټولنې په اړه یاد کړي دا دده په وخت پورې اړه لري.نن ورځ په نړۍ کې د مسلمانانو شمیر له زر میلیونه څخه لوړ دی.(لیکوال) دا ارقام هم د بناغلي لیکوال په وخت او زماني اړه لري کنه اوسمهال په نړۍ کې د مسلمانانو شمیر له یو میلیارد او اته سوه میلیونه په شاو خوا کې دی (ژباړن)

ددې اصل پر بنسټ د احساس او شعور رامنځته کول، چې د هر شي خالق الله ﷻ دی او ټول یې له یوه شي پیدا کړي او باید د قیامت په ورځ د الله ﷻ په وړاندې حاضر شو.

(د حج سورت ۵ ایات)

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمۡ فِي رَيۡبٖ مِّنَ ٱلۡبَعۡثِ فَإِنَّا خَلَقۡنَٰكُم مِّن تُرَابٖ ثُمَّ مِن نُّطۡفَةٖ

ژباړه: پرده لام شوي، چې څوک ورسره دوستي وکړي؛ نو هغه به یې بې لارې کړي او د دوزخ د عذاب په لوري به یې بوځي. اې خلکو که د بیا ژوندون په اړه په شک کې یئ؛ نو موږ خو له خاورې را پیدا کړئ، بیا له نطفې،

(حجرات سورت ۱۳)

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّا خَلَقۡنَٰكُم مِّن ذَكَرٖ وَأُنثَىٰ وَجَعَلۡنَٰكُمۡ شُعُوبٗا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوٓاْۚ إِنَّ أَكۡرَمَكُمۡ عِندَ ٱللَّهِ أَتۡقَىٰكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٞ ۝١٣

ژباړه: اې خلکو! ما تاسې له سړي او ښځې څخه، چې (ادم او حوا) نومیږي پیدا کړي یاست.

ددې باور شتون، چې ټول انسانان د الله ﷻ بنده ګان دي او باید یوه ورځ هغه ته حساب او کتاب ورکړي.

(مریم سورت ۹۵ایات)

وَكُلُّهُمْ ءَاتِيهِ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

ژباړه: او هريو به د قيامت په ورځ يوازې يوازې ورشي.

د (حجرات سورت ۱۳ ايت) په اصل سره د انسانانو تر منځ د برترۍ د معيار ټاکنه.

اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰكُمْ

ژباړه: په تاسې کې د الله ﷻ په وړاندې عزتمن هغه څوک دی، چې پرهېزګاره وي.

نژاد پالنې د تفکر په خپراوي کې د دښمنانو کړنلارې:

کله، چې د اسلام دښمنانو په صليبي جنګونو کې د اسلامي ټولنې د له منځه وړلو په موخه حرکت وکړ، ناڅاپه د اسلامي ورورولۍ او د اسلامي امت د ديني يووالي له کلک ديوال سره مخ شول.هغوی دې پايلې ته ورسيدل، چې له دې ديوال څخه د تيريدو يواځنۍ لاره ددې ديوال نړول دي.همدا و، چې د نړۍ په هر ګوټ کې يې د نژاد پالنې او قوم پالنې شعارونه را ژوندي کړل.

په ترکيه کې يې د (طورانيت) نژاد پالنه را ژوندۍ کړه. هغوی ترکان دې ته وهڅول، چې ځانونه سيدان،د انسانيت سالاران او د تاريخ معجزه راوړونکي تصور کړي. عربان يې دې ته وهڅول، چې له لاسه تللی عظمت بيرته له ترکانو تر لاسه کړي ؛ځکه، چې عربان ځان اهل نبوت، د اسلام مرکز او خپله زمکه يې د نور او لارښوونې مرکز باله؛ که څه هم ددې خبرو په رښتينولۍ کې هيڅ شک نشته؛ مګر په حقيقت کې ددې شعارونو تر شاه لوی خطر پټ دی. له همدې امله شريف حسين له عثماني خلافته د

عربانو د بیلوالي مسله مطرح کړه او ددې هڅې د تعقیب په موخه یې په عربي ټولنه کې بیلابیل نهضتونه او خوځښتونه رامنځته کړل ،چې پر مټ یې د عربانو یووالی یو ځای والی له منځه یوسي. په مصر کې فرعونیت بیا را ژوندی شو.هغوی د هغه، سیاسي احزابو، خوځښتونو په مټ، چې د نژاد پالنې په نوم جوړ شوی وو لاس په کار شول. د هغوی په ملاتړ جوړ شویو احزابو خلک له ژبې، وطن، تاریخ او ګډو ګټو له نوم څخه په ګټنې د نژادپالنې لور ته راوبلل. هغوی په دې برخه کې دین د خپلو برنامو له قاموس څخه وویست او دا حزبونه یې په ټوله مانا پیاوړي کړل تر دې ، چې وتوانیدل، چې خپلو ډېری هیلو،م وخو او ارمانونو ته، چې په سر کې یې د اسلامي امت یووالی او انسجام و له منځه یوسي. هغوی د اسلامي امت په منځ کې داسې ډلې ټپلې جوړې کړې، چې اسلامي امت یې له داخل څخه وخوړ او ټوټه ټوټه یې کړ.

- **د احزابو او سازمانونو بېلګې:**

د عربو دولتونو اتحادیه، چې مستقیما د انګریزانو تر نظر لاندې جوړه شوه. هغوی ددې اتحادیې په جوړو سره په دې هڅه کې و، چې په ټولو عربو حاکمیت پیدا کړي او هم د هغه اسلامپالو هڅو د مخنیوی وکړي، چې غوښتل یې بیرته اسلامي یووالي ورغوي.29

۲. د **بعث ګوند**: دا یو بشپړ نژادپاله ګوند وو. دا ګوند میشل عفلق، چې لوی متعصب او کینه ګر انسان و په سوریه او عراق کې تاسیس کړ.

[29] حصوننا مهدده من داخلها د محمد محمد حسین مخ ۱۳۵- ۲۳۳

۳. **د قحطانۍ سازمان:** ددې سازمان مشهور جوړوونکی خلیل حماده دی. دې سازمان په۱۹۰۹ز کال خپل موجودیت اعلان کړ. د یادونې ده، چې دا یواځې د نژادپاله ګوندونو څو بېلګې وې.دېری نور ګوندونه هم شته، چې د نژادپالنې په اصولو د ښکیلاکګرو له لوري جوړ شوي دي.[30]

٤. **لرغونپيژندونکي ټولنې:** صلیبیانو د یادو ګوندونو او سازمانونو تر څنګ د لرغون پېژندونکو ټولنو په جوړولو هم لاس پورې کړی.یوه یهودي پانګوال د فراعنه اثارو د یوه موزیم او د لرغون پیژندنې د یوه پوهنتون په جوړولو لس میلیونه ډالر لګولي دي.

د جب په نوم یو ختیځپژوندونکی داسې وایې: ((په رښتیا، چې په اسلامي هیوادونو کې د ویجاړی مهمه وسیله د (لرغوني تمدن ژوندي کول) دي. دا پیښې په همالیه، ترکیه، مصر، ادونیزیا، عراق او ایران کې په بشپړ ډول د مشاهدې وړ دي. په اسلامي نړۍ کې ددې پدیدې شتون ممکن له اروپا سره د دښمنۍ اور ته لا لمن ووهي؛ خو باید په دې پوه شو، چې دا پدیده به په اسلامي نړۍ کې د نژادپالنې د روحیې د پیاوړتیا په برخه کې د پام وړ نقش ولوبوي.

په دې ترتیب د هغوی غوښتنې، هیلې او اهداف، چې په اسلامي نړۍ کې د نژادپالنې روحیه پیاوړي کول و تر سره او په پایله کې یې اسلامي امت تیت و پرک او داسلامي امت مسلمان بچیان له یو بل جدا شول.

[30] الموسوعة الميسرة فى الاديان و المذاهب المعاصره، مخ ۴۰۱-۴۰۲

پوښتنې:

نژاد پالنه تعریف او د دیني ارشاداتو په رڼا کې یې تر نیوکې لاندې ونیسئ.

هغه اصول او اساسات، چې اسلامي ټولنه پرې ولاړه ده نومونه یې واخلئ

او ووایې، چې اسلام څنګه وکولای شول، چې ددې اصولو پر مټ د نژادپالنې ریښې د تل لپاره وچې کړي؟

هغه قومونه او نژادونه، چې په ترکیه، سوریه او مصر کې یې ژوندي کړل نومونه یې واخلئ.؟

د لاندې سازمانونو او ګوندونو بنسټ ایښودونکي څوک و؟

د بعث ګوند.د عربي هیوادونو اتحادیه.د قحطاني سازمان.

۵. یاد شوي سازمانونه او ګوندونه په کومو کلونو کې تاسیس شوي دي؟

نهم درس

د قانون جوړونې او تصمیم نیونې په مراکزو حاکمیت

مسلمانان په دې کلک ایمان او باور لري، چې مطلق حاکمیت د الله ﷻ صفت دی. که تاسې د نړۍ په هر ګوټ کې له یوه مسلمان وپوښتئ، چې مطلق حاکمیت د چا دی، په صراحت به درته ووایې، چې مطلق حاکمیت یواځې او یواځې د الله ﷻ دی اوبس. دا هغه حقیقت دی، چې د تاریخ په اوږدو کې مسلمانانو پرې ایمان لرلی او په همدې ایمان او باور خپل ژوند ته دوام ورکوي او همدا حقیقت یې د سیاسي، دیني او عقیدتي مسایلو اساس او بنسټ دی. الله ﷻ په دې اړه داسې فرمایلي دي: (نسا سورت- ٦٥ ایات)

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

ژباړه: نو نه، ستا په رب قسم چې تر هغه یې ایمان نه دی راوړی، چې تا په خپلمنځیو شخړو کې حکم ونه ګرځوي، بیا ستا د پریکړې په اړه په خپلو زړونو کې تنګوالی ونه مومي اوپه بشپړه توګه تسلیم نشي.

مسلمانان په دې باور دي، چې له اسلامي شریعت پرته د هر ډول قوانینو حاکمیت په ارتداد او منافقت کې شمېرل کیږي او دا د منافقینو له لویو نښو څخه یوه ده.

(د سورت نسا ٦١ ایات)

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْاْ إِلَىٰ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ وَإِلَى ٱلرَّسُولِ رَأَيْتَ ٱلْمُنَٰفِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾﴾

ژباړه: آیا هغه دې ونه لیدل، چې ګمان کوي هم پر هغه څه ایمان لري، چې پر تا نازل شوي او هم پر هغه څه، چې تر تا د مخه نازل شوي؛ خو غواړي، چې د تحاکم لپاره طاغوت ته ورشي، حال دا چې ورته امر شوی، چې له هغه به انکار کوي او شیطان غواړي، چې په ژورې تېروتنې سره یې تېر باسي.

په دې ترتیب کله، چې د اسلام دښمنانو په اسلامي هیوادونو فکري او فرهنګي یرغل راوړو؛ نو دې حقیقت ته یې پام شو، چې مسلمانان په کلکه له الهي شریعت او اسلامي قوانینو پیروي کوي او په هیڅ ډول په دې نه دي راضي، چې وضعي قوانینو ته غاړه کیږدي.همدا و، چې له ډېر سوچ او فکر وروسته دې پایلې ته ورسیدل، چې تر هغې یې الهي شریعت او اسلامي قوانین د مسلمانانو له منځه نه وي ویستي د دوی د بریا بله هیڅ لار شتون نه لري.او دې هدف ته د رسیدو لپاره پرته له دې، چې د اسلامي هیوادونو په تشریعي او قانون جوړونکیو ادارو حاکمیت پیدا کړي بله هیڅ لار نشته؛ نو خپل ټول امکانات یې په کار واچول، چې په هر ډول وي باید دې هدف ته ورسیږي.البته پام مو وي، چې موخه یې یواځې د مسلمانانو له منځه د اسلامي شریعت ویستل نه وو؛ بلکې موخه یې دا هم وه، چې د اسلامي ژوند ټول نظامونه او برنامې د خپلو اهدافو په خدمت کې راولي، چې په دې وسیله هر هغه شی، چې په اسلام پورې تړاو لري لکه د قانون جوړونې سیستم، اقتصادي، اجتماعي، ښوونیز او روزنیز نظامونه

او نور د مسلمانانو د ټولنيز ژوند له پانې او هم د اسلامي هيوادونو د حکومتوالۍ له سيستم څخه په بشپړ ډول محوه کړي.
دا چې علوم، اسلامي معارف او شرعي احکام، چې علماو، پوهانو او ددې ملت د سلف صالحين له لوري له يوه نسل څخه بل نسل ته ليږدول شوي او د تاريخ په اوږدو کې يې د مسلمانانو ژوند د قرآن د پلوشو او نبوي سنتو په رڼا کې ترسيم کړی، دا علوم او شرعي احکام په پاڼو او لرغونو کتابونو کې محبوس (زنداني) شوي او له هغوی واخې د فرهنګي ميراث او لرغونو اثار په توګه ګڼنه کيږي. که کله هم په حقوقي، اقتصادي او سوداګريزو پوهنځيو کې تدريسيږي هم داسې بې روحه او بې ګټې تدريس يې ترسره کيږي، چې ټول ترې ناخوښه او بيزاره کيږي او د يوه داسې شي په توګه يې ښکاره کوي، چې ګويا د دنيا په ژوند کې ترې هيڅ ډول ګټنه نه کيږي.
په ښوونيز او روزنيز نظام کې نفوذ او له هغې ګټنه:
په تيرو درسونو کې مو د ښوونيز او روزنيز نظام د اهميت په اړه ګرانو لوستونکو ته د پام وړ معلومات وړاندې کړل. ومو ويل، چې ښوونيز او روزنيز نظام د هر ټولنې د بنسټ ډبره ده او هره ټولنه هڅه کوي، چې په مټ يې خپل حال او راتلونکی وټاکي. هر ملت په دې هڅه کې دی، چې له خپل ښوونيز او روزنيز نظام څخه ساتنه وکړي او د پرمختګ لپاره يې لاس په کار شي. مسلمانان په دې برخه کې دې ټکي ته په پام سره، چې اسلام د علم او پوهې دين دی او خپلو پيروانو ته د علم د حاصلولو لارښوونه او سپارښتنه کوي، له نورو ملتونو څخه د تل لپاره يو قدم وړاندې وو. له همدې امله کله، چې د لويديځ له لوري د مسلمانانو په ضد فکري جنګ پيل شو، دهغوی يوه بنسټيزه موخه دا وه، چې د مسلمانانو ښوونيز او

روزنیز نظام په خپل واک کې ونیسي او په دې سره د ښکیلاګرو پاینښت او د لارې تداوم یې تضمین کړي.
دوی د مسلمانانو په ښوونیز او روزنیز نظام واک وموند، نوې درسي برنامې یې ولیکلې، له نویو استادانو، کتابونو او حتی نویو ژبو څخه یې د مسلمانانو په مدارسو کې ګټه وکړه. تر دې، چې له دې برنامو او ددې برنامو د پلي کولو له ډول څخه د نظارت په موخه یې ځانګړې ادارې تاسیس کړې.
د پورته مطلب روښانه دلیل دا دی، چې په ټولو اسلامي هیوادونو کې د ښوونې او پالنې وزارتونه _ الاماشاءالله_ د خپلو برنامو د پرمختګ لپاره د امریکایي، فرانسوي، انګلیسي او ایټالوي پوهانو او تیوریستانو له نظریاتو څخه ګټه کوي، چې ډېری یې یهودي او صهیونیستي مشاورین او د اسلام نور سرسخته دښمنان دي. په ټولو هغو قراردادونو او معاهدو کې، چې د اسلامي هیوادونو د روزنې او پالنې وزارتونو له لوري له غیر اسلامي هیوادونو سره کیږي دا قید په روښانه ډول تر سترګو کېږي، چې د اسلامي هیوادونو علمي او ښوونیزو ادارو ته به بهرني استادان او برنامې، چې د غیر اسلامي اصولو او افکارو په بنسټ جوړې شوي لیږل کیږي. دادی ګورو، چې ددې خاینانه قراردادونو له امله د اسلامي امت بچیان، د امت صالحین او د اسلام مخلصه بچیان له اسلامي ښوونې او روزنې لرې ساتل شوي او احیاناً که چېرې په دنده وهم ګومارل شي تر فشار لاندې به د انزوا په حالت کې وخت تیروي. په هیڅ مسله کې به د نظر د ورکولو حق ونه لري، تر دې، چې په ښکاره له قرآن، سنت او الهي شریعت د احکامو خلاف تصمیم نیونې پر مهال به هم د هیڅ ډول نیوکې حق ونه لري؛ خو

هغه استادان، چې له اروپايي هيوادونو څخه دلته راليږل شوي د مسلمانانو اولادونو ته په اروپايي ژبو زده کړه ورکوي.

په هر ترتيب ددې احتمال شته، چې د قرآن ژبه به په ټوله مانا د اسلامي هيوادونو له ښوونيز او روزنيز نظام څخه وويستل شي، چې په دې سره به اسلامي نړۍ د اړيکو يوه مهمه وسيله، چې ټوله اسلامي نړۍ ترې په خپلو کې ګټنه کوي له لاسه ورکړي او لويديځوال به خپلې اصلي موخې ته، چې په ټوله مانا په لويديځوال سبک د مسلمانانو د نوي نسل روزنه او د خپلو ښکيلاکګرو موخو د سمبالښت په موخه په خدمت ګمارنه ده ورسيږي. هغوی په دې برخه کې له ډېرو ميتودونو څخه کار اخلي، چې په لنډ ډول يې دلته يادونه کوو.

- د پرديو ژبو لمانځل او هغه درسي او تدريسي ژبې ګرځول:

هغوی خپلې ژبې د ټولو اسلامي هيوادونو _ الا ماشاءالله_ پر ښوونيزو او روزنيزو نظامونو تپلي؛ ياني د ټولو اسلامي هيوادونو په اکاډميو او پوهنتونونو کې تدريس په انګريزي او يا فرانسوي ژبو ورکول کېږي. يواځې سوريه ده، چې په ټولو علمي څانګو لکه طب،انجينري او... او هم په غير علمي څانګو لکه تاريخ، جغرافيه او ادبياتو کې يې تدريسي ژبه عربي ده.البته د نورو هيوادونو لکه ليبيا، الجزاير، ايران، تونس او پاکستان هم په دې برخه کې خپله هڅه کړې؛ خو بسنه نه کوي او ددې کار دوام پياوړي عزم او ارادې ته اړتيا لري.

• د فکري جنګ له موخو سره د ځینو درسي موادو بدلون:

تاریخ: په ښوونیز او روزنیز نظام کې تاریخ یو مهم درسي مواد دی. هغوی تاریخ په ټوله مانا د خپلو موخو سره سم تدریسوي؛ یانې د اسلام د تاریخ څېره بده ښايي او پر ټولو مثبتو اثارو او کټورو لاسته راوړنو یې سترګې پټوي او په وړاندې یې د اروپا تاریخ د ځمکې په سر د بشر د تر ټولو لويې لاسته راوړنې په توګه خلوي. د بېلګې په توګه په ۱۷۹۸ کال د فرانسې له لوري د ناپلئون بناپارت په مشرۍ په مصر برید د مسلمانانو زده کړیالانو لپاره د مصر د یو ستر بري په توګه خلوي او ددې حقیقت له بیان څخه، چې هغه په ټوله مانا یو صلیبي برید و او موخه یې د علم او پوهې د مرکز او د نړۍ د علماو د قبلې له منځه وړل و ځان ساتي.[31]

- د یو شمېر هغو شرعي نصوصو له منځه وړل، چې په کې د اسلام د دښمنانو له دسیسو پرده پورته شوې.

په دې برخه کې یوه تر ټولو ډېره خطرناکه دسیسه داده، چې امریکا هڅه کوي، هغه شرعي نصوص له منځه یوسي، چې په کې له یهودو سره د

31 په دقیق ډول په مصر د ناپلیون برید د فرانسې له لوی انقلاب څخه نهه کاله وروسته ترسره شوې.د فرانسې لوی انقلاب چې ۱۷۸۹ کال کې رامنځته شو،د فرانسې په مادي او مانیزژوند کې لوی بدلون راوست او د صنعت، چاپ او رسنیو په برخه کې د ستر بدلون لامل شواو د تبلیغاتو یو نوی باب یې پرانیست. په دې برید کې د فرانسې رسنیو د فکري او رواني جنګ په اجرا کې مهم نقش ولوباوه، ناپلیون بناپارت له موقع نه په ګټې سره ددې لپاره چې د مصر خلک په خان رامات کړي په خان یې (اسلام مرستندوی) لقب کېښود او د فکري جنګ له بیلابیلو میتودونو څخه یې ګټنه وکړه. (فارسي ژباړن)

دښمني او د هغوی د اوصافو بیان شوي.د مصر هیواد د ډیوډ کمپ له خاینانه معاهدې وروسته ددې طرحې د منلو لپاره تیاری ونښود. له مصر وروسته یو شمېر نورو هیوادونو هم د مصر په پل پل کېښود، تر دې، چې د یهودو ددې موخې د ترلاسه کولو په برخه کې چټک ګامونه هم پورته کړي.

- ## د جغرافیې د تدریس په وسیله په مسلمانانو کې د بېلتون رامنځته کول:

یو مهم درسي مواد، چې د صلیبي موخو لپاره ترې ډېره ګټنه کېږي هغه د جغرافیې مضمون دی. جغرافیه د اسلامي هیوادونو په مدرسو کې د مسلمانانو تر منځ د بیلتون د رامنځته کوو په موخه تدریسیږي. د بېلګې په توګه د مسلمانو هیوادونو تر منځ د پولو ټاکل په ټوله مانا یوه صلیبي پروسه ده او موږ هم ددې پر ځای، چې په وړاندې یې غبرګون وښایو، چې دا یوه تحمیلي چاره ده او په دیني او عقیدوي لحاظ ناروا عمل دی برعکس په شوق او ذوق سره یې د یوې شرعي او قانوني موضوع په توګه پې بحث کوو او د مسلمانو هیوادونو تر منځ د پولو په ساتنه ټینګار کوو او د وطنپالنې دا شعارونه، چې زموږ خاوره ،زموږ وطن، زموږ سرحدات...) د زده کړیالانو په مغزو کې کینوو په داسې حال کې، چې دا ټول شعارونه باطل او ناروا دي. په دې برخه کې ډېرې بېلګې شته، چې ددې لیکنې له حوصلې بهر دي؛ نو دلته په همدې څو بېلګو بسنه کوو. (حسبناالله ونعم الوکیل)

د داسې فرهنګي او روزنیزو بنسټونو او سازمانونو جوړول، چې صلیبي اهداف د ښوونیز او روزنیز نظام په لارښوونه توجیه کوي.

په دې برخه کې تر ټولو خطرناکه اداره د یونسکون (دښووني، روزنې او فرهنګ) سازمان دی. یونسکو په اصل کې د ملګرو ملتونو د سازمان (چې له اسلام سره یې له دښمنۍ انکار ناشونی دی) یوه څانګه ده. یونسکو په بشپړ ډول د لویدیځ موخو ته کار کوي. کله، چې ددې سازمان سرپرستي یوه مسلمان، چې مصطفی ابو نومیده او د سنیګال هیواد اوسیدونکی و په لاس کې واخیسته، غوښتل یې چې د یونسکو یوشمېر فعالیتونه داسلام او مسلمانانو په ګټه رهبري کړي، سمدلاسه له خپل موقف څخه لرې او پر ځای یې یو صلیبي، چې د اسپانیا استوګن وو په دنده وګوماره.
د یونسکو بل فعالیت د اسلامي پوهنتونو په برنامو کې لاسوهنه او د لویدیځوالو د نظریو او تحمیل کول دي. که کوم پوهنتون وغواړي، چې خپله فکري ازادي وساتي او د هغوی له برنامو پیروي ونه کړي، یونسکو هغه پوهنتون په رسمیت نه پیژني. البته په دې برخه کې یو شمېر سازمانونه، چې د اسلام په نامه کار کوي او په حقیقت کې د اسلامي سازمان د کنفرانس څانګې دي؛ خو د وخت په تیریدو سره هغه هم د یونسکو تر تاثیر لاندې راغلي او اوسمهال د تصمیم نیولو او د داسې برنامو په جوړولو کې، چې په اسلامي روحیه سنبالې او د مسلمان امت په خیر هیڅ ډول خپلواکي نه لري.

لسم درس

په رسنیو واک او ترې ګټنه:

ډېری سیاستوال او د ستراتیژیکو مطالعاتو کارپوهان رسنۍ د دولت څلورمه قوه بولي؛ یانې پر مقننې، قضایې او اجرایې قویې سربېره رسنۍ د څلورمې قوي په توګه شتون لري. ځینې پوهان او سیاسي مفکرین رسنۍ په حکومت کې لومړۍ او مهمه قوه ګڼي، ځینې بیا رسنۍ په حکومت کې څواکمنه او چټکه قوه بولي؛ یانې که یو څوک رسنۍ په لاس کې ونیسي کولی شي، چې نور څواکونه هم په ډېرې اسانۍ سره تر واک لاندې راولي او د خپلو موخو لپاره یې وکاروي.

له همدې امله موږ د رسنیو او تبلیغاتي وسایلو په اهمیت او د ټولنیزو رسنیو په څواک او په ټولنه یې د تاثیر په اړه خبرې کوو. لویدیځوال د تبلیغاتو او رسنیو د څواک په مټ خپل افکار په دریمه(اسلامي)نړۍ تحمیلوي. د اسلام ښکلې څېره بده ښکاروي، چې موخه یې له اسلام سره د لویدیځو ملتونو کرکه پیدا کول دي. باید په دې وپوهېږو، چې هغوی په لویدیځو هیوادونو کې یواځې د اسلام د څېرې په تخریبولو بسنه نه کوي؛ بلکې هڅه کوي، چې خپل زهرجن افکار او خپله اخلاقي ککړتیا د رسنیو له لارې اسلامي هیوادونو ته ولیږدوي.

دا باید ومنو، چې رسنۍ د فکري جنګ د نورو ابزارو لکه پوهنتونونو او مدرسو په پرتله په کراتو کراتو خطرناکې او موثرې دي؛ ځکه، چې مدرسې او پوهنتونونه د ټولنې د ځانګړې قشر؛ یانې خوانانو او زده کړیالانو د رجوع ځایونه دي؛ مګر ټولنیزې رسنۍ، تبلیغاتي ابزار او وسایل له کتابونو نیولې تر ورځپاڼو، مجلو، راډیو، تلویزون، سینما... د ټولنې ټول وګړي لکه زده

کړیالان، لوستي، نالوستي، واړه، زاړه، ښځه، نر، ښاري، کلیوالي، ښتمن، بېوزله، فرهنګي او غیر فرهنګي ګوري.[32]

کله، چې رسنۍ تر دې بریده موثرې او مهمې دي؛ نو څوک یې چې په واک کې لري هغوی په ټوله مانا د یوې ټولنې د فکري او اخلاقي لوري په ټاکلو کې د واک او ځواک خاوندان دي.دلته وینو، چې رسنۍ خلک له یوه فکر څخه د ملاتړ لپاره او یا له یوه فکر سره د مبارزې لپاره پرته له دې چې د حق او باطل په اړه یې فکر وکړي میدان ته را باسي.دا هغه څه دي، چې صلیبیان او یهودیان یې په اسانۍ سره په اسلامي نړۍ کې اجرا کوي. هغوی ټولنیزې رسنۍ او تبلیغاتي وسایل په خپل واک کې اخیستي او د خپلو اصولو او ویجاړونکو برنامو لپاره ترې ګټنه کوي.

مسلمانان د تبلیغاتي وسایلو او ټولنیزو رسنیو په ځانګړي ډول د تلویزون او سینما د هغه خطرناکو پایلو او منفي تاثیراتو له امله، چې د مسلمانو ځوانانو، ښځو او ماشومانو په اخلاقو او افکار یې پرېښې کړېږي. هغوی په خپلو تلویزوني برنامو کې داسې ناوړه فیلمونو ته ځای ورکوي، چې اسلامي ټولنې بې بندوبارۍ او سرغړاوي ته هڅوي. هغوی په خپلو فیلمونو کې ګناه کول قهرماني او مجرم د قهرمان په توګه ځلوي. په مصر او ورته نورو هیوادونو کې مسلمانان له هغو فیلمونو او سریالونو څخه چې هغې کې ښځینه او نارینه لوبغاړي مسلمان ځوانان ګناه ته بلي او پر اسلامي ارزښتونو ملنډې وهي، ټولې اخلاقي پولې د هنر او تفریح په نوم

[32] نن سبا د اړیکو په علم کې د تکنالوژیک پرمختګ له امله د فکري جنګ په واک کې ځانګړي امکانات ورکول شي. لکه راډیویي، تلویزوني او انټرنټي میاشتنۍ کڅوړې او بېلابېلې ویبپاڼې، همدارنګه د رسنیو پرمختګ ددې لامل شوی، چې فکري جنګ کې شمېر خلک تر خپل پوښښ لاندې ونیسي.

تر پښنو لاندې کوي کړېږي. هغه مبتذل او ناوړه تصویرونه، چې هره ورځ په ورځپاڼو او مجلو کې خپرېږي او هم تخریبوونکي افکار، چې ناوړه او د شریعت خلاف اعمال دي ښه او ښیګڼې او نیک اعمال د بدګڼو او ناوړه اعمالو په توګه څرګندوي، چې په حقیقت کې دا ټول د فکري جنګ ابزار دي، چې د صلیبیانو او یهودیانو د موخو لپاره په کار اچول شوي.مګر له بدمرغه په مسلمانانو کې داسې څوک، چې په عقیدوي او اخلاقي لحاظ د تائید وړ او د دین او وطن خیر غوښتونکی وي او د رسنیو د مدیریت مسولیت په غاړه واخلي، ښې او سالمې برنامې ورته جوړې او اهل کارکوونکي ورته وګوماري ډېر کم پیدا کیږي، برعکس ټول هغه کسان، چې د مسلمانانو ټولنیزې رسنۍ رهبري کوي هماغه سیکولران، لائیکان او د دښمنانو د لاس الې او نانځکې دي، چې یواځې او یواځې د صلیبیانو موخو ته کار کوي او بس.

بلې! رسنۍ، چې باید د اسلامي امت استازې او ویاندې وي او د اسلامي امت د ویښتیا لپاره هڅه وکړي، اسلامي امت د دښمنانو له دسیسو او ناوړه برنامو خبر کړي؛ دا ډول رسنۍ په اسلامي هیوادونو کې ډېرې کمزورې دي. اوسنیو شرایطو ته په کتنه فعاله رسنۍ په اوس وخت کې د اسلامي امت لومړۍ اړتیا ده، چې باید د اسلامي خوځښتونو د پیاوړتیا او د فعالیتونو د تمثل او منعکس کولو لپاره شتون ولري.مسلمانان باید هڅه وکړي، چې خپله دا تشه زر تر زره ډکه کړي.

پوښتنې:

1. د دریو تبلیغاتي وسایلو نومونه واخلئ او وایې، چې څنګه رسنۍ له پوهنوتونو ډېرې خطرناکې دي.؟
2. د ټولنې له قشرونو څخه کوم قشر ډېر له خطر سره مخ دی.؟ او ولې.؟
3. ووایې، چې سینما او تلویزون ولې د نورو رسنیو په پرتله پیاوړي او ډېر موثري دي.؟

يوولسم درس

ددیني رهبرانو، مسلمانو او انقلابي شخصیتونو تخریب:

د اسلام د دښمنانو دا شیطاني دسیسه هم د هغوی د نورو هغوی په شان اوږده مخینه لري. د دعوت او اصلاح د تاریخ په اوږدو کې اشرافیانو او ماده پرستانو تل د دعوتګرانو او د ټولنې د اصلاح کوونکو په وړاندې پاڅون کړی. هیڅ داسې پیغمبر نشته، چې د الله ﷻ له لوري خلک د توحید دین ته د رابللو لپاره نازل شوی وي او په وړاندې یې اشرافیانو او د هماغه قوم خلکو پاڅون نه وي کړی او هغه یې تخریب کړی نه وي او د انبیا علیهم السلام په حق کې یې هر ډول دروغ او تهمتونه ویل روا نه وي بللي.د هغوی له دې کاره موخه دا وه، چې خلک د انبیاو علیهم السلام د مخلصانه دعوت څخه کرکه پیدا کړي. الله ﷻ له انبیاو سره د کفارو د دا ډول ناوړه چلند او دسیسو په اړه په قرآن کریم داسې فرمایلي دي: (ذاریات سورت ۵۲-۵۳)

كَذٰلِكَ مَآ اَتَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا قَالُوْا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُوْنٌ ﴿52﴾ اَتَوَاصَوْا بِهٖ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُوْنَ ﴿53﴾

ژباړه: همداسې هغه، چې تر دوی وړاندې ول هیڅ پیغمبر نه دی ورغلی مګر دا چې ویې ویل : یاکوډګر دی یا مجنون . آیا یوه بل ته د همدې سپارښتنه کړې؟! نه، بلکې دوی طغیان کوونکي وګړي دي.

په اسلامي امت د صليبيانو د فکري جنګ يوه څپه دا هم ده، چې د مسلمانانو ديني رهبران او انقلابي شخصيتونه تخريب او خلکو ته يې په اړه شکونه پيدا کړي.

هغوی، چې کله وليدل، چې مسلمانان د خپلو ديني عالمانو، مخلصو داعيانو، رهبرانو او مجاهدينو تر څنګ ولاړ دي او له هغوی په هر حالت کې هر ډول ملاتړ کوي؛ نو د ډول ډول درغو، افتراو او تهمتونو په جوړولو يې پيل وکړ، چې خلک د خپلو ديني رهبرانو په وړاندې بده بينه او هغوی له خپل دعوت او خوځښت څخه زړه توري کړي. په دې اړه ډېرې بېلګې شته، چې د ټولو يادول به ددې کتاب له حوصلې وتلې وي، يواځې د يوې بېلګې په راوړلو بسنه کوو.

ستر مجاهد، لوی رهبر او سپېڅلی شهيد عبدالله عزام رح هغه څوک دی، چې نړۍ يې له ټولې ښکلا سره پرېښوه او د خپل مال، ځان او اولاد په قرباني کولو سره يې جهاد ته راودانګل.په ژوند کې يې، چې هر څه لرل لکه، اولاد، کورنی، مال او ځان دا يې ټول د الله ﷻ په لار قربان کړل. له دې ټولو قربانيو سره بيا هم د ژوند تر وروستۍ شيبې پورې د اسلام د دښمنانو د زهرجنو دسيسو ښکار و او ډول ډول دروغ ور پورې تړل کيدل، چې دا د لويديځ د لاس اله ده او د هغوی موخو ته کار کوي، تر دې چې الله ﷻ د شهادت لوړ مقام ور نصيب کړ. تر مرګ وروسته يې په اړه خلک پوه شول، چې هغه د الله ﷻ په وړاندې کوم مقام درلود او هم په څومره اخلاص يې خپله مبارزه کوله؛ ځکه دښمنان هيڅکله خپلو دوستانو، د لاس الو او خپلو خدمتګارانو ته زيان نه رسوي او هم شهادت يو داسې مقام

دی، چې پرته له مخلصو، رښتینو او باایمانه انسانانو څخه د بل چا نه نصیب کیږي.

زما له نږدې او باوري ملګرو څخه یوه راته وویل، چې د هغه یو ډېر مخلص او وفاداره دوست د شیخ عبدالله عزام په اړه سخت بدبین و او قسم به یې کوو، چې هغه د پردیو مزدور او د لاسه اله ده او د اسلام د دښمنانو لپاره کار کوي؛ خو کله چې شیخ عبدالله عزام شهید شو همدې شخص یې په جنازه کې له ګډون وروسته ویلي و، چې ما اوس ومنله، چې ښاغلی عبدالله عزام یو باایمانه، مجاهد او رښتیونې داعي وو.

هو! هغوی داسې یو لوی شخصیت د خلکو په منځ کې تخریباوه. باید دې ته مو پام وي که چیرې د اسلام دښمنان له دې لارې خپلې موخې ته ونه رسیږي، هغوی عملي لارې چارې تر لاس لاندې نیسي او اسلامي او انقلابي شخصیتونه زنداني کوي. لکه څنګه یې چې شیخ یاسین او رزمان ونیول. او که له دې لارې هم بریالي نه شول بیا وروستی لاره، چې هغه ترور او وینه تویول دي ټاکي او د مسلمانانو رهبران او انقلابي شخصیتونه ژوني. لکه څنګه یې چې امام حسن البنا، شیخ شهید عبدالله عزام، استاد غلام نیازی، شهید احمدزی او ډاکټر صبحی صالح (رح) یې شهیدان کړل.

دا ځای و چې مسلمان امتونه د دیني رهبرانو او انقلابي شخصیتونو د لاسه ورکولو له امله حیران پاتې شول. چا چې یې له حریمه دفاع کوله، له لاسه ورکړي حقوق یې ورته غوښتل او هغوی یې د دین او عقیدې بیدار ی ته رابلل هغه شخصیتونه اوس شتون نه لري.

هو! کله، چې مسلمانانو دیني، ټولنیز او فکري رهبران له لاسه ورکړل په بشپړ ډول یتیمان شول، حیران پاتې شول او د اسلام د دښمنانو په ګټه شعارونه ورکوي، د خپلې عقیدې او دین څخه ناخبره دي د خپلو ریښتینو خیرغوښتنونکیو(هغه مجاهدین، چې د هغوی د عزت او کرامت په خاطر او هم د دنیاوي او اخروي نیکمرغی په خاطر یې لاس په جهاد پورې کړی) په اړه شک او کرکه لري.

باید په دې وپوهیږو کله، چې د اسلام دښمنانو دا شیطاني اهداف تر لاسه کړل، له دې سره دیني حقایق او اسلامي شعایر هم په بشپړ ډول محوه کیږي. د اسلامي امت رهبري د داسې بې سواده او ناپوهه خلکو لاس ته لویږي، چې له هیڅ دیني مسلې څخه پوهه نه لري.له دوی څخه، چې کله پوښتنه وشي پرته له دیني علم او پوهې څخه فتوا ورکوي خان هم بې لارې کړي او نور هم.

پوښتنې:

1. ووایې، چې د اسلام دښمنانو د انبیاو علیهم لسلام تخریب څنګه کاوه.؟
2. د مسلمانانو د دریو فکري او انقلابي شخصیتونو نومونه چې
[illegible] ەرسره اشنا یاست و [illegible] او هم ووایې، چې د اسلام
هغوی څنګه تخریب کړل.؟

دښمنانو د تخریبي خوځښتونو منفي پایلې او تاثیرات

رو. [illegible] نړئ.

دولسم درس

په اسلامي هيوادونو کې د ساختګي او دروغجنو قيادتونو جوړول.

پورته عنوان په حقيقت کې د هغه بحث پايله ده، چې په يوولسم درس کې تير شو؛ ياني کله، چې هغوی د ټولنې صحيح، حقيقي او مخلص قيادتونه تخريب او خلک يې ترې زړه توري کړل، اوس يې پر ځای جعلي، ساختګي او د دروغو قيادتونه جوړوي، چې د دوی افکار په اسلامي ټولنه کې خپاره او له موخو يې ملاتړ وکړي.

بايد يادونه وکړم، چې په يادو قيادتونو کې خينې سياسي، اقتصادي، نظامي، فرهنګي، روزنيز او ديني قيادتونه دي. مګر يو څه، چې ښکاره دي هغه دا دي، چې ددې ټولو قيادتونو مشران هغه څوک دي، چې د لويديځو هيوادونو لکه امريکا، فرانس، انګليس، المان او... او يا هم د مسيحي مبشرينو له پوهنتونونو، چې په اسلامي هيوادونو لکه د بيروت امريکايي پوهنتون او په قاهره کې له امريکايي پوهنتون څخه فارغ شوي دي. په هر حال دا هيڅ توپير نه کوي، چې دا نوي رهبران په اروپا کې روزل شوي او که په اسلامي هيوادونو کې، کله، چې د يوه ښوونکي، د روزنيز کارپوه، هنرمند او يا هم د يوه نظامي شخص په توګه خپل هيواد ته ستنېږي، په دې ځای کې خپل ټول توان په دې ټکي متمرکز کوي، چې څنګه د خپلو اربابانو برنامې او سياستونه په خپل هيواد کې پلي کړي. افکار او نظريات يې خپاره او له هيلو او اهدافو څخه يې ملاتړ وکړي. په دې برخه کې هم ډېرې بېلګې شته چې دلته يې يواځې په يوې هغې بسنه کوو: طه حسين

د همدې غربيانو په لاس روزل شوی شخص وو، هغوی روزنه او پالنه ورکړه، او وروسته له هغې، چې اماده شو داسې يو روح يې په کې پو کړو، چې له هغه يې لوی نابغه جوړ کړ. وروسته يې په وزارتونو او پوهنتونو کې په کليدي څوکيو وګوماره تر دې، چې هغه يې د عربي ژبې او ادب د عمومي رييس په توګه وټاکه. دا ټول جوايز او ډالۍ هغه څه و، چې نوموړي ته يې د اسلام له اصولو او اساساتو څخه د انکار او هم په مصر او نورو اسلامي هيوادونو کې د غربي جوړونې تفکر د خپراوي په بدل کې ورکړي وو.

لنډه دا چې طه حسين په دې وتوانيدو، چې ډېر خلک جذب کړي، ډېر مسلمان ځوانان د هغه په افکارو غوليدل، چې تر اوسه يې د مسلمانانو په منځ کې خواخوږي او پلويان شتون لري.

څوک، چې د لويديځوالو له پوهنتونونو فارغ شوي او هلته روزل شوي، هغوی دا اشخاص په ډېری اسلامي هيوادونو کې په کليدي او مهم سياسي بستونو ددې لپاره ګومارلي، چې د دوی طرحې او برنامې په اسانۍ سره پلي کړي. هغوی د پاکستان او افغانستان غوندې هيوادونو کې دا طرحې په عملي ډول تر لاس لاندې نيولي دي.

داود، ترکی، نجيب او ببرک کامل هغه څوک دي، چې د روسيې له لوري روزل شوي او په افغانستان کې يې په دې موخه واک ته رسولي، چې د افغانستان دين، فرهنګ، عقيده او هويت له منځه يوسي.

هغوی د ميشل عفلق په شان خلک هم روزلي، چې د سوريې او عراق په شان هيوادونو ته يې وليږي، چې په دې هيوادونو کې سازمانونه او ګوندونه لکه د بعث د عربي نژادپالنې ګوند تاسيس کړي. نجيب محفوظ هم د هغوی داخلي او محلي روزل شوی شخص و. هغه د عربي ژبې او ادب

ځخه د یوه داسې وسیلې په توګه کار واخیست، چې د مسلمانانو عقیده او اخلاق پرې له منځه یوسي.لنډه دا چې نور هم ډېر اشخاص، چې نه دي توانیدلي د لویدیځ له دې لومې ځخه ځان خوندي وساتي؛ خو یو کم شمېر اشخاص هم شته، چې الله ﷻ پې رحېمدلی او هغوی یې له دې لومې ساتلي لکه سید قطب او محمدعبدالله دراز (رح).

وښتنې:

1. **ددې درس موضوع (د نويو قيادتونو جوړول) د يوولسم درس له موضوع(د قيادتونو تخريبولو) سره څه اړيکه لري.؟**
2. **د اسلامي هيوادونو د څلور رهبرانو يا رييسانو نومونه واخلئ، چې د لويديځوالو په لاس روزل شوي وياو ووايې، چې دا اشخاص د لويديځو او که د اسلامي هيوادونو په پوهنتونو کې روزل شوي..؟**
3. **ووايې، چې دا نوي رهبران څنګه په اسلامي هيوادونو کې د اسلام ددښمنانو سياستونه او کړنلارې عملي کوي.**

دیارلسم درس

د مسلمانانو په ټولنیز نظام برید

اسلامي ټولنه په عقیدوي، فکري، فرهنګي او د فردي او ټولنیزو اړیکو په لحاظ تل له غیر اسلامي ټولنو څخه ممتازه وه او دا هغه څه و، چې د اسلام د دښمنانو په زړونو کې یې د کینې اور بلاوه او تل یې دې ته هڅول، چې د مسلمانانو د ژوند د کړنلارې د بدلون په موخه باید لاس په کار شي.

نو ددې پراخه برید انګیزه یواځې د مسلمانانو د ټولنیز ژوند د کړنلارې بدلون دی. هغوی ددې پراخه برید په ترڅ کې د مسلمانانو د ژوند اداب او رسومو ته بدلون ورکړ او پر ځای یې د ژوند په ټولو اړخو کې لکه، نظر، تفکر، لباس او هم په ټولنیز ډګر لکه واده، د واده لپاره د مرکې، کورنیو اړیکو او هم په تفریحي او ورزشي چارو کې غربي اداب، رسوم او فرهنګ رواج کړ.

دا دی ګورو، چې په اسلامي هیوادونو کې د واده لپاره د جینۍ غوښتنه (مرکه) په بشپړ ډول په لویدیځ دود ترسره کیږي. هغه هلک ته، چې جینۍ ورته غواړي مخکې له دې، چې کوم شرعي تړون د هلک او جینۍ تر منځ شوی وي، هر ځای او هر چېرته، چې وغواړي سره خلوت کولی شي.تر دې، چې اجازه ورکول کیږي په یوه خونه کې ورسره کښني. په ورځو او میاشتو پرته له دې، چې څوک محرم ورسره وي په سفر ځي.د واده مراسم، چې د مسلمانانو تر منځ ډېر درانه او سنګین مراسم و او ټول اسلامي او شرعي رسوم په کې په پام کې نیول کېدل، اوسمهال په داسې مراسمو بدل شوي، چې فسق وفساد او بې بندوباري په کې موجونه وهي.

مسلمانانو تر منځ کورنۍ اړیکې پاشل شوي او د خپلوۍ پړي شلیدلي، چې په پایله کې یې ادب، حیا او درناوی په بشپړ ډول د مسلمانانو له منځه تللي شوي دي.مګر ورزش، چې په ا سلام کې د مسلمانانو تر منځ د مینې او محبت او بدني قوت او پیاوړتیا یوه غوره وسیله وه، چې په مټ به یې مسلمانانو خپل وجود پیاوړی کوو ترڅو په ښه ډول سره د الله ﷻ عبادات وکړای شي.همدارنګه ورزشکار هم په اسلام کې د الله ﷻ دوست او محبوب ګڼل شوی په یوه حدیث کې راځي: له حضرت ابوهریره (رض) څخه روایت دی، چې رسول الله ﷺ فرمایلي: پیاوړی او ځواکمن مومن د الله ﷻ په وړاندې له کمزوري مومن څخه ارزښتمن دی او په هر یو کې یو خیر نغښتی دی.

مګر نن ورځ ددې پر ځای، چې له ورزش څخه د مسلمان موخه او انګیزه هغه مقام ته ځان رسول وي او یا دا چې ورزش د مسلماتانو تر منځ د مینې او محبت وسیله وي، برعکس وزرش له خپل اصلي تګلوري اوښتی، اسلامي موخې او انګیزې یې له لاسه ورکړي او د وخت د ضایع او د ګناه پر سرچینې بدل شوی دی.

نن سبا ورزش د یهودانو په یوه لومه بدل شوی، د ډېری ځوانانو حتی د زړو سړیو او ښځو اخلاق او سلوک ددې ورزش له امله فاسد شوي. په دې برخه کې ډېر مال ضایع کیږي.که چېرې څیړنه وشي، ممکن معلومه شي، چې د ورزش په برخه کې کیدونکی لګښت څو ځله له هغه لګښته، چې د ښوونې او روزنې یا صنعت او تکنالوژۍ او یاهم په نظامي او تسلیحاتي برخه کې کیږي زیات دی. همدا لامل دی، چې د ورزش په برخه کې وړوکی قهرمان په ټولنه کې د قرآن او احادیثو د یوه استاد او یا

هم له یوه مجاهده، چې د مسلمانانو له عقیدې او داسلامي امت له حریمه دفاع کوي ډېر قدر او درناوی لري.

لنډه دا چې د مسلمانانو ټولنیز ژوند په ټولیز ډول یا تر ډېره ځایه د لویدیځ د فرهنګ او وزرش تر تاثیر لاندې دی.دین خپل ارزښت له لاسه ورکړی او ادب، درناوي، حیا او شرف ته هم هیڅ ډول ارزښت نه ورکول کیږي.(حسبناالله ونعم الوکیل)

څوارلسم درس

د ښځې ازادي (فمنیسم)[33]

له شک پرته د فکري جنګ ډېره خطرناکه او چټکه وسیله او هم ددې جنګ پیاوړې او ډېره وژونکې وسله، چې په یواځې ځان یې د اسلامي ټولنې د ښستونو د متزلزل کولو او په بشپړ ډول له منځه وړلو لپاره بسنه کوي، دا وسله د ښځو فاسدول او بې بندوباره کول او د هغوی د ازادۍ د مسلې مطرحول دي او هم ددې موضوع عنوانول، چې ښځه په اسلام کې مظلومه او محرومه ده او د یوه داسې معدن په توګه، چې هیڅ لاس نه وي وروړل شوی په کور کې زنداني ده.له فکري ازادۍ او نورو ټولنیزو ونډو او ګډون څخه بې برخې ده ؛ په داسې حال کې چې دا یو ډول دروغ او بې ځایه پروپاګند دی، چې صلیبیان یې کوي، شپه او ورځ په دې هڅه کې دي ،چې هر ډول نیمګړتیا اسلام ته منسوب کړي.

حقیقت دا دی، چې دانسانیت په تاریخ کې هیڅ داسې دین، شریعت، نظام او ټولنه نه ده موندل شوې، چې د ښځې عزت او کرامت یې داسې

---

33 ددې موضوع اصل د ښځمنپالنې (فمنیسم) ته چې په ۱۹٦۰ کلونو کې په لویدیځ کې رامنځته شوی ورګرځي. (ژباړن) د فمنیسم غورځنګ د ښځو مطلقه ازادي،د ښځو او سړیو لپاره په بېلابېلو ټولنیزو مسایلو کې غواړي.ددې فکر په بنسټ د ښځې او سړي تر منځ شخړه یو ثابت اصل دی دین، فرهنګ، خدای ،تاریخ، ادب او دودونو په وړاندې بغاوت د فمنیسم د فکر اصلي غوښتنې دي. د ښځې بشپړه ازادي او له د نارینه له دنیا څخه بې پروایي او په جنسیالنه مطلق محوریت د هغوی هیله ده. د همجنسپالنې او د ښځې بشپړې ازادۍ موخې ته د رسیدو په موخه یې دا موضوع ډېره زیاته تبلیغ کړې ده. مثنی امین الکردستاني مخ ١٤ (ژباړن).

خوندي کړې وي، لکه څنګه، چې د اسلام په دين کې خوندي دی. اسلام ښځې ته د هغې اصلي مقام او درنښت ورکړی او په پوره درناوی ورته قایل دی. اسلام ښځې ته د مالکيت او په هغې کې د واک د درلودو حق ورکړی دی. الله ﷻ داسې فرمايلي دي: (السا سورت ۳۲ ایات)

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا ۖ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ

ژباړه: نارينه وو ته د خپلو لاسته راوړونو څانګړې برخه ده او ښځو ته د خپلو لاسته راوړنو څانګړې برخه او له الله ﷻ د ده فضل وغواړئ.

اسلام لکه څنګه، چې نارينه ته د ميراث حق ورکړی همدا شان يې ښځې ته هم په ميراث کې حق ورکړی دی. الله ﷻ په (النسا سورت ۷ ایات) کې داسې فرمايي:

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ

وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ ۚ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ⑦

ژباړه: نارينه و ته له هغه څه، چې مور پلار او خپلوان يې شاته پرېږدي څانګړې برخه ده او ښځينه و ته هم له هغه څه، چې مور پلار او خپلوان يې شاته پرېږدي څانګړې برخه ده، که دالږ وي يا ډېر، ټاکل شوې برخه ده.

همدارنګه اسلام ښځې ته د خپل واکمن(خليفه) د ټاکلو او يا د ردلو د رايې د څرګندولو حق ورکړی دی. کله، چې حضرت عبدالرحمن ابن عوف (رض) د دويم خليفه حضرت امير المومنين عمر ابن الخطاب (رض) له شهادت وروسته د شپږ کسيزه شورا د رئيس په توګه وټاکل شو. هغه په دې موخه په خلکو وګرځېدو، چې د خلکو رايه معلومه کړي ،چې څوک د خلافت وړ او

مناسب ګڼي، هغه په دې اړه له ښځو، سړيو، ځوانانو او کمکيو پوښتنې کولې او د خلکو کورونو ته به تللو، چې د خلکو ځرګندونې واوري.[34]

تر ټولو مهمه دا چې اسلام د تاريخ په اوږدو کې د ښځې په علم او پوهه باور درلودلی، د هغې حافظې او امانتدارۍ ته په ارزښت قايل شوی دی، ډېری شخصي او کورني فقهي مسايل له ام المومنين عايشه صديقه (رض) او نورو سپيڅليو ميرمنو او د اصحاب کرامو له ښځو څخه روايت شوي دي.په دې بايد وپوهيږو، چې دا ښځې ته د اسلام د درناوي او احترام يوه برخه ده. ډېرې بېلګې شته، چې دلته په همدې يوه يې بسنه کوو او بېرته اصلي موضوع ته چې د (ښځې ازادي ده) ورګرځو. کله، چې د اسلام دښمنانو په اسلام کې د ښځې لوړ مقام او د هغې عزت او حرمت وليد؛ نو ختيزپېژندونکيو او د هغوی زده کړيالانو، چې د اسلامي شريعت په اړه په هيڅ نه پوهيدل لاس په کار شول او په دې برخه کې يې هر ډول دروغ او افتراوې په اسلام پورې وتړلې. هغوی دعوه وکړه، چې اسلام د ښځې په حق کې ظلم کړی. قرآن ښځې ته خانګړې پاملرنه نه لري. اسلام د ښځې او سړي حقوق په مساويانه ډول نه دي ادا کړي. اسلام په ځينو ځايونو لکه د شهادت ورکولو او ميراث په برخه ښځې د نارينه نيمايي بللې. اسلام سړي ته اجازه ورکړې، چې له څلورو ښځو سره ودونه وکړي؛ مګر ښځې ته هيڅ اجازه نشته، چې هممهاله له يوه څخه زياتو سړيو سره واده وکړي او...

[34] تاريخ الاسلام السياسي الديني والثقافي والاجتماعي) حسن ابراهيم حسن ۲۵٤|۱_ جوله تاريخيه في عصر الخلفا الراشدين محمد السيد الوكيل مخ ۳۱۳ چاپ ۱٤۰۸ هه

څه مو، چې ولوستل دا د ښځینو د ادعاوو څو بېلګې وې او ډېر لویدیځپاله مسلمانان یې تکراروي. هغوی د ښځې بې قیده ازادۍ، له ښځې د ملاتړ او د هغوی د عصب شویو حقوقو د بیرته ترلاسه ګولو موضوع مطرح کوي.[35]

لومړی کس، چې ددې لویې فتنې د خپراوي لپاره یې بیرغ پورته کړو، هغه قاسم امین و. دا مصري ځوان، چې د فوق العاده استعدا خاوند و لویدیځوالو له خوا په منګولو کې ونیول شو او د لوړ زده کړو لپاره یې فرانسې ته ولیږه. له هغه ځایه د اسلام د تخریب د مهمې وسیلې، د لویدیځ د ډنډورچي او د یهودانو او صلیبیانو د یوه وفاداره غلام او خدمتګار په توګه خپل هیواد ته راستون شو.هغه، چې څنګه له فرانسې څخه راوګرځېدو لومړی کتاب یې (تحریر المراه) په نوم چاپ کړو.دویم کتاب یې د (المره الجدیده) هم مصري ټولنې ته ډالۍ کړ.تر دې وروسته په کراره کراره مصري ټولنه د قاسم امین د افکارو تر اغېز لاندې راغله او افکارو یې په خلکو کې پلویان پیدا کړل.

لومړی ښځه، چې د قاسم امین بلنې ته یې مثبت ځواب ووایه هغه د (هدی شعراوي) په نوم ښځه وه، هغې ټول اسلامي ارزښتونه او عربي دودونه شا ته وغورځول او د مسلمانې ښځې عزت او درناوی یې تر پښو لاندې کړ.هغه له محرم پرته په سفرونو تلله.له پردیو سړیو سره ملګرې

[35] مفتریات علی الاسلام، احمد محمد جمال مخ ٦٧

شوه او په هغه کنفرانسونو او سیمینارونو کې، چې ښځې او نر په کې ګډ وو پرته له حجاب رامخ ته شوه.[36]

دې ته مو باید پام وي که څومره د باطل پلویان چغې ووهي، دروغجن دروغ ووایي، افترا کوونکي افتراوې وکړي، ښځه په اسلام کې هیڅکله هم مظلومه او بې برخې نه ده، چې څوک یې مرستې ته راودانګي. د ښځې د حقوقو په برخه کې هیڅ داسې نیمګړتیا نشته، چې نن یې څوک په ملاتړ راپورته شي. د هیڅ داسې ظلم بیلګه، چې ښځه ورسره د جاهلیت په زمانه او یا هم په اوسني وخت کې لاس و ګریوانه ده په اسلام کې نشته.[37]

36د استاد محمد قطب (د واقعنا المعاصر) ۲۵۰_۲۹۵ مخونه.د محمد عبدالقادر هنادي (د قلاع المسلمین مهدده من داخلها و خارجها) کتاب ۶۳_۶۴ مخونه.

37 هغه دلایلو او انګیزو، چې په لویدیځ کې د سیکولریزم د پیدایښت لپاره شتون درلود، دقیقاً هماغه دلایل او انګیزې د ښځو د افراطي غورځنګونو د پیدایښت لپاره شتون لري، لنډه دا چې د لویدیځ په فرهنګ کې د ښځو افراط د ښځو له تفریطه سرچینه اخیستې ده.لاندې په لویدیځ کې د ښځو د سپکاوي څو بېلګې وړاندې کوم چې وګورو فمنیسم او هغه ادعاوې، چې تازې ښځې د هغه ظلم او ستم په وړاندې، چې په ښځینه جلس یې روا بولي حل پیدا کړي.د لویدیځ په فلسفه او فرهنګي میراث کې وینو چې (افلاطون ۳۴۷_۴۲۴ ق م) د بوې ښځې زوی وو د افسوس خای دی، چې هروخت یې په خپله مور له دې امله، چې ښځه ده ملنډې وهلې. هغه په خپل کتاب (جمهوریت) کې وایي (ښځې زموږ جنګیالي باید زموږ په منځ کې د تولو شریک وي) نیچه (۱۸۴۴_ ۱۹۰۰) وېلې: کله چې د ښځې تر خنګ تېرېږې قمچینه دې باید پورته نیولې وي.د لویدیځ په فرهنګي میراث کې د ښځو په وړاندې دومره افراطي سپکاوی ددې لامل شو،چې د فمنیسم غورځنګ رامنځ ته شي.

زه نه غواړم په دې اړه نور بحث وکړم؛ ځکه ټول پوهیږي، چې دا یوه جعلي او بې بنسټه موضوع ده. ددې موضوع د طرحې اصلي موخه د مسلمانانو د اخلاقي او اسلامي ارزښتونو له منځه وړل، د مسلمانانو په بې بندوبارۍ او فساد کې ښکیلول دي او هم غواړي، چې مسلمانې ښځې د وحشي او بې عفته خلکو په واک کې ولویږي.

د لویدیځ په دین کې هم د ښځې د سپکاوي افراطي بېلګې موندلی شو لکه: ۱:- د لومړۍ تېروتنې مسولیت، چې بشري یې له امله کړیږي د ښځې په غاړه دی. ۲:- واده رحمت او نیکي نه ده دا په ښځه د سړي تسلط او حاکمیت دی.

د یهودو په مذهب کې هم داسې راغلي، چې یو یهودي سړی هر سهار شکر کاږي، چې خدا ،بت پرست پیدا کړی او ښځه یې مور ورته نه ده ګرځولې یانې له ښځې یې نه دی پیدا کړی.د یهودانو په دین کې یو یهودي کولی شي خپلې لورګانې د غلامانو په څېر وپلوري.د سفرخروج په کتاب کې راغلي: کله، چې یو سړی خپله لور وپلوري لور یې د نورو غلامانو په څېر له کوره بهر نه شي وتلی.

مسیحیت هم په دې برخه کې له یهودیته غوره نه دی: د لومړي پولیس په لیک د کورتوس خلکو ته داسې ویل شوي: په دې ډول نارینه چې د خدای د عظمت ننښه ده باید خپل سر پټ نه کړي او ښځې باید خپل سره ځکه پټ کړي، چې ښځې د نارینه د عظمت نښه ده. ځکه، چې سړی له ښځې نه دی پیدا شوی؛ بلکې ښځه له سړي پیدا شوې ده،سړی د ښځې لپاره نه دی پیدا شوی؛ بلکې ښځه د سړي لپاره پیدا شوې ده نو ښځه باید خپل سر په یوې نښې یا ټوټې سره پټ کړي.(بحش ۱۱: ۷: ۱۱) دا سپکاوی اوس هم د لویدیځ په فرهنګ کې ثابت دی او پالل کیږي.بناوتر (۱۲۲۱_۱۲۷٤) چې یو کشیش دی وایي: کله مو چې یوه ښځه ولیده فکر ونه کړئ،چې بشر یا وحشي حیوان مو لیدلی ؛ځکه څه مو چې لیدلي هغه په خپله شیطان دی؛ کله، چې ښځه خبرې کوي تاسې د افعي (یو ډول زهرجن افریقاي مار غږ دی) غږ اورئ. (فمنیسم مخ۲۵)

لنډه دا چې غواړي ښځه د يوه بې ارزښته او بې قيمته توکي په توګه د اوسني وخت د غلامانو د پلور بازار ته وړاندې کړي. څه مو چې وویل دا ددې دسیسې اساسي او اصلي موخې دي. که څه هم ځینې نورې موخې يې هم شته، چې په لنډ ډول ترې دلته یادونه کوم.

• پردې (حجاب) له منځه وړل:

ډېر شرعي نصوص او اياتونه شتون لري، چې مسلمانه ښځه د پردې او حجاب په درلودلو مکلفوي او پردیو سړيو ته د خپلې ښکلا له ښکاره کولو يې په کلکه منع کوي الله ﷻ په دې اړه داسې فرمايي: (احزاب سورت\٥٩ ايات)

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزۡوَٰجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَآءِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ يُدۡنِينَ عَلَيۡهِنَّ مِن جَلَٰبِيبِهِنَّۚ ذَٰلِكَ أَدۡنَىٰٓ أَن يُعۡرَفۡنَ فَلَا يُؤۡذَيۡنَۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ﴿٥٩﴾

ژباړه: او هغه چې مومنان او مومنانې له دې پرته ځوروي چې څه (غلط کارونه) يې کړې وي نو يقيناً چې د بهتان څرګندي ګناه (پېټی) يې پرشاه کړی.

یانې د شرعي حجاب اغوستل، په حقیقت کې هغه شعار او نښه ده، چې مسلمانه، مومنه او باعفته ښځه يې په وسیله له بې بندو باره ښځو څخه ممتازه او غوره ګرځولې ده.

لکه څرنګه چې الله ﷻ فرمایي: (نور سورت\۳۱ ایات)

وَقُل لِّلْمُؤْمِنَٰتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَٰرِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۖ وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ۖ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ ءَابَآئِهِنَّ أَوْ ءَابَآءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَآئِهِنَّ أَوْ أَبْنَآءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَٰنِهِنَّ أَوْ بَنِىٓ إِخْوَٰنِهِنَّ أَوْ بَنِىٓ أَخَوَٰتِهِنَّ أَوْ نِسَآئِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُنَّ أَوِ ٱلتَّٰبِعِينَ غَيْرِ أُو۟لِى ٱلْإِرْبَةِ مِنَ ٱلرِّجَالِ أَوِ ٱلطِّفْلِ ٱلَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا۟ عَلَىٰ عَوْرَٰتِ ٱلنِّسَآءِ ۖ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِن زِينَتِهِنَّ ۚ وَتُوبُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

ژباړه: او با ایمانه ښځو ته ووایه، چې د خپلو سترګو (کنتل) راکم کړي، او خپل فروج وساتي او خپله ګاڼه څرګنده نه کړي، مګر هغه یې، چې څرګندوي او خپل ټیکری دې په خپل ګریوان واچوي او خپله ګاڼه دې له خپلو میړونو، خپلو پلرونو، د خپلومیړونو له پلرونو، خپلو زامنو، خپلو میړونو له زامنو ، خپلو ورونو، وریرونو، خوریيو، خپلو ښځو، خپلو وینځو هغو ترلاس لاندې سړیو، چې بې شهوته دي او له هغو ماشومانو پرته، چې د ښځو په عورت خبر نه دي، بل چاته نه څرګندوي، او خپلې پښې دې داسې

پر خمکه نه وهي، چې هغه ګانه یې معلومه شي، چې پټوي یې او ای مومنانو! ټول د الله ﷻ لوري ته رجوع او توبه وکړئ چې بریالي شئ.

په زړه پورې ده، چې سره له دومره شرعي نصوصو او الهي ایاتونو، چې د اسلامي حجاب د لزوم په اړه شتون لري؛ ښاغلی قاسم امین د هغه ایاتونو څخه منکر دی، چې په کې د ښځې لپاره د حجاب او پردې امر شوی، هغه اصلاً دا شی مني نه. هغه باور لري، چې مسلمانانو له نورو قومونو سره له یو ځای کیدو وروسته حجاب د یوه دود په توګه له هغوی تقلید کړی او وروسته یې د دین د یو جز په توګه معرفي کړی دی. د قاسم امین په باور د حجاب په اړه، چې په قرآن کې کوم احکام راغلي هغه یواځې د حضرت محمدﷺ د سپیڅلیو میرمنو پورې اړه لري او له نورو ښځو سره هیڅ تړاو نه پیدا کوي! لکه په خپل کتاب (تحریرالمرا) کې یې لیکلي: په اسلام کې چې د کوم حجاب یادونه شوې هغه د پیغمبرﷺ په میرمنو پورې اړه لري او که چېرې په اسلامي شریعت کې یوه نصوص شتون درلود، چې په کې د هغه حجاب په اړه چې اوس د مسلمانانو تر منځ رواج دی یادونه شوې وه بیا به پر ما هم لازم وه، چې له خپل بحث او مناقشې څخه تیر شم او په مخالفت کې به مې یې یو حرف هم نه وو ویلی. مګر داسې نصوص نشته، چې د مسلمانانو تر منځ د اوسني مروج حجاب په اړه په کې څه راغلي وي. څه، چې شتون لري د هغه ادابو او رسومو برخه ده، چې له نورو قومونو سره د مسلمانانو تر یو ځای کیدو وروسته مسلمانانو غوره ګڼلي او د دین په توګه یې منلي دي.[38]

[3838] د محمد عبدالقادر هنادي (قلاع المسلمین مهدده من داخلها و خارجها) مخونه ٦٣_٦٤

قاسم امین په دې عقیده دی، چې حجاب د ښځې فطري ازادي او ښځه او خاوند له فرهنګي ژوند څخه بې برخې کوي. هغه په خپل یاد کتاب کې زیاتوي، ((چې د حجاب تاوان دا دی، چې ښځه له فطري ازادۍ بې برخې کوي. د روزنیز تکامل مخنیوی یې کوي.د ښځې او خاوند تر منځ په کورني ژوند کې د عملي او فرهنګي ژوند دمخنیوي لامل ګرځي.)) د قاسم امین[39] د همدې منفي او هدفمندو تبلیغاتو په تعقیب هدی شعراوي خپله ننداره په ۱۹۲۳ کال په روم کې د ښځو په یوه سیمینار کې تر ګډون وروسته خپل هیواد ته په راستنیدو سره اجرا کړه، هغې او ملګرې یې د ټولو خلکو په مخ کې خپلې چادریانې په ځمکه وغورځولې او تر پښو لاندې یې کړې.وروسته کراره کراره دا ډول نمایشي لوبو د ښځو په ټولیو کې، چې د سعد زغلول د میرمنې له لوري رهبرۍ کېدې دوام پیدا کړ.تر هغې، چې یوه ورځ دا ښځې د نیل د ودانۍ مخې ته راټولې شوې او له سره یې څادرونه په ځمکه وغورځول او دا شعارونه یې ورکول: ښځه ازاده شوه. خپل څادرونه یې وسوځول.په دې ډول دا شومه پدیده په اسلامي ټولنه کې خپره شوه. نن سبا وینو، چې د اسلامي هیوادونو لکه مصر، مراکش، تونس او کویت کې د پوهنتونونو رئیسانو په خپلو پوهنتونونو کې د حجاب

---

[39] قاسم امین له کردي پلار او مصرۍ مور څخه په ۱۸۶۳ کال د مصر په قاهره کې زیږیدلی دی،۱۸۸۱ تر ۱۸۸۵ کلونو تر منځ په فرانسه کې حقوق ولوست، لکه څنګه یې چې په خپلو خاطراتو کې لیکلي په ټوله تحصلي دوره کې له یوې فرانسوی جینۍ سره یې ملګرتیا و،، چې دده په افکارو کې یې لوی بدلون راوستي. هغه د زده کړو تر پایه په فرانسه کې له هغې جینۍ سره اړیکه درلوده.قاسم په ۱۹۰۸ کال وفات شوی،د هغه (تحریر المرا) کتاب یو له هغه کتابونو څخه دی چې ډېر زیات فکري جنجالونه یې امنځ ته کړل.او ډېرې نیوکې پرې شوي دي.
د (عودت الحجاب) کتاب لیکوال محمد احمد اسماعیل وایي: د ۱۰۰ په شمېر کتابونو او مقالي د تحریر المرا په اړه لیکل شوي دي.
دا خبره مشهوره ده، چې قاسم امین له خپل مرګ نه دوه کاله وړاندې په ۱۹۰۶ کې له الظاهر مجلې سره په یوه مرکه کې له خپلو نظریاتو تیر شوی او د هغه د منفي پایلو له امله پښیمانه وو.د یادولو ده چې د قاسم امین میرمنې د ژوند تر پایه خپل حجاب لرې نه کړ.

د منع قانون تصویب کړی او پوهنتون ته د محجبه ښځو او انجونو له داخلیدو مخنیوی ګوي.

- د هلکانو او نجونو یو ځای والي (اختلاط) ته هڅونه:

له شک پرته د اسلام دین یو حقیقت خوښوونکی او واقعیت منوونکی دین دی.پوهیږي که هر څومره یوه ټولنه په اخلاقي او ایماني لحاظ لوړه شي بیا هم باید راتلونکی یې په احکامو او ځانګړنو لارښوونو سره خوندي شي، چې له سقوط او فساد کې له ښکیلتیا څخه ساتل شوې وي.

دا ځای دی، چې د اسلام دین د فساد او فتنې د ریښو د وچولو او هم د شیطاني وسوسو د مخنیوي په موخه، چې شونې ده هر شیبه رامنځته شي او د ټولنې اداب او ټولنیز خلاق پایمال کړي د ښځو او سړیو له یوځای والي(اختلاط) یې کلک منع کړی. خو لودیدیځپالي او هغه څوک، چې غواړي مسلمانه ټولنه هم د لویدیځ د ټولنې په شان جوړه کړي او هیڅکله هم د اسلام له احکامو خوښ نه وو غواړي، چې مسلمانان د ښځو او نارینه و یو ځای والي (اختلاط) ته رابولي.

هغوی پرته له دې، چې حیا او اسلامي اداب په پام کې ونیسي او یا اسلامي احکامو ته پاملرنه وکړي له خلکو غواړي، چې د ژوند په ټولو پړاونو کې له ښوونځي او مدرسې نیولې تر پوهنتونه ښځه او سړی، هلک او جینۍ پرته له کوم حجاب او پردې څخه له یو بل سره څنګ په څنګ و اوسي.دا هغه څه دي، چې موږ یې اوسمهال په ټولو اسلامي هیوادونو ـ الاماشاالله ـ ګورو. په هر اسلامي هیواد کې داسې پوهنتونونه او مدرسې تر سترګو کېږي، چې په کې هلک او جینۍ پرته له کومې پردې په زده کړه بوخت دي. داسې دولتي ادارې شتون لري، چې په کې ښځې او سړي

پرته له کومې پردې په دندو بوخت دي. همدا ځای دی، چې اسلامي اخلاق او ارزښتونه مو له منځه تللي او د حیا او ادب پرې مو شلیدلې. اداري او دولتي مرکزونه مو د فساد او بې بندوبارۍ په اډو بدل شوي او په پایله کې یې اسلامي امت د بدبختۍ او ورکاوي پولي ته نږدې شوي دي. یو شاعر په دې اړه څومره ښه ویلي دي:

وانماالامم الاخلاق ما بقیت فان هم ذهبت اخلاقهم ذهبوا

ژباړه: د ملتونو شتون په حقیقت کې له اخلاقو سره یې تړاو لري. که چېرې یې اخلاق له لاسه ورکړل خپله هم له منځه ځي.

- **له کوره د کار په موخه د ښځې وتل:**

باید په دې پوه شو کله، چې اسلامي شریعت د ژوند او کورنۍ د اړتیا د لګښتونو مسولیت د نارینه په اوږو ایښې تر څنګه یې د ښځې مسولیت هم په ګوته کړی او هغه دا چې ښځه باید د سړي حیثیت او عزت وساتي. د خاوند په نه شتون کې د کورنۍ سرپرستي وکړي، اولادونه یې د اسلامي اصولو او اخلاقو په رڼا کې وروزي. په هغوی کې د عزت، زړورتیا او همت روح پو کړي.

بلې! د اسلام له نظره د ښځې د کار او فعالیت اصلي ځای د هغې کور دی.ښځه باید په کور کې د اولادونو په روزنه بوخته وي. د هغه اشخاصو روزنه دې وکړي، چې په نږدې راتلونکې کې به د الله ﷻ د دین ساتنه او اسلام څخه دفاع کوي او هم به د حکومت او سیاست درووند بار په اوږو اخلي او هیواد به د پرمختګ او تمدن په لوري رهبري کوي.الله ﷻ په دې اړه داسې فرمایي: (احزاب سورت\۳۳ ایات)

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى

ژباړه: او په خپلو کورونو کې کم تم شئ او د مخکني جاهلیت د دور څرګندېدو په څېر مه څرګندېږئ.

په دې باید پوه شو، چې اسلام د اړتیا پر مهال د شرعي عذر په شتون کې له کوره د ښځې په وتو هیڅ ډول بندیز نه دی لګولی؛ بلکې ددې اجازه یې ورکړې، چې په شرعي حجاب کې کولی شي د خپلو شرعي اړتیاو د پوره کېدو په موخه له کوره بهر لاړه شي. له هر ډول فتنه اچونې او د غریزې د تحرک څخه دې ځان وساتي. خپل زیورات دې په غاړه کې او په پرده کې دې له کوره ووځي.له پردیو خلکو سره له (اختلاط) او په لاره یا دکار په محل کې له یو ځای کېدو څخه دې په کلکه پرهیز وکړي. د ښځې کار هم باید د هغې طبعي، جسمي، عقلي او فکري جوړښت سره مناسب وي الله ﷻ په دې اړه داسې فرمایلي: (قصص\٢٣)

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِن دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ ۖ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ۖ

ژباړه: او کله چې دمدین اوبو ته ورسېد، یوه ډله خلک یې پرې وموندل چې (خپل څاروي یې) خړوبول او لدوی اخوا یې دوې ښځې ترسترګو شوې چې (خپل څاروي یې) ایسارول ، (ورته) ویې ویل: ستاسو څه حال (او مشکل) دی؟

ممکن څوک اعتراض وکړي دا ایت خو د تېرو ادیانو او شرائعو په اړه دی؛ نو لازمه ده، چې د حضرت محمد ﷺ له سیرت څخه هم یوه بیلګه راوړم.

هوا کله ،چې به رسول اللهﷺ جهاد ته تللو د خپلو میرمنو تر منځ به یې پچه اچوله د هرې میرمنې نوم، چې به یې ووت همغه به یې له ځانه سره جهاد ته بیوله. اصحاب کرامو هم په دې برخه کې له رسول اللهﷺ پیروي کوله او ښځې به یې د اسلامي موازینو او شرعي اخلاقو او ادب په پام کې نیوو سره جهاد ته له ځانه سره بیولې. ښځو به هلته د ټپیانو د درملنې او پالنې مسولیت په غاړه درلود. نو ویلی شو، چې اسلام یو پراخ او منظم دین او قانون دی. له ځانګړو اصولو ضوابطو څخه برخمن دی. په دې کې هغه خلک، چې دا شرعي ضوابط تر پښو لاندې کړي او غواړي، چې ښځه له کوره ووځي، خپل اصل کار او مسولیت پرېږدي او له پردیو سړیو سره یو ځای شي.

لنډه دا چې کله ښځه له کوره ووته، اولادونه او خاوند یې پرېښود، په هغه امانت کې یې خیانت وکړ، چې ورته سپارل شوی و او بالاخره خپل اصلي مسولیت یې ضایع کړو. پوهېږې په کورنیو کې څه پیښې رامنځته شوې؟ کورونه وران شول، اولادونه یتیمان. بچیان ضایع شول. د ټولنې پایې ولړزېدې او ټولنه له ښځه په بشپړ ډول له منځه لاړه. په دې اړه یوه شاعر څه ښه ویلي دي:

ان التیم هوالذی تلقی له ... اما تخلت او ابا مشغولا

ژباړه: ربښتینی یتیم هغه ځوک دی، چې مور یې له ځانه سره خلوت کوي او پلار یې د ځان لپاره بوخت وي.

په پای کې د یادونې ده، چې هغه وسایل او ابزار، چې په دې کتاب کې پرې بحث وشو، دا ټول وسایل له وړاندې څخه د دښمنانو د جوړې شوې طرحې د عملي کېدو لپاره اوس هم فعال دي. مګر دې ته مو پام وي، چې

د دښمنانو کړنلارې او برنامې د وخت، زمان او مکان له بدلونونو سره سمې بدلون مومي. په هر حال هغه څه، چې رښتیا او موږ یې باور لرو هغه دا دي، چې الله ﷻ خپل دین او قانون کامیاب او غالبوي او فرمایي: (ال عمران\١٨٦)

﴿لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا ۚ وَإِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾﴾

ژباړه: حتماً به په خپل مال او ځان کې وازمویل شئ او هرو مرو به له هغو، چې تر تاسو د مخه کتاب ورکړی شوی او له هغو، چې مشرکان شوي ډېرې خورونې واورئ او که صبر او تقوی وکړئ نو دا له همتناکو کارونو څخه دي.

(بقره \٢١٧)

﴿وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا ۚ وَمَن يَرْتَدِدْ مِنكُمْ عَن دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾﴾

ژباړه: ...او فتنه تر قتل هم واړوي؛ که وتوانېږي، او له تاسو، چې هرڅوک له خپل دني واوړي او په داسې حال کې، چې کافر وي؛ نو د دوی عملونه په دنیا او اخرت کې تباه شول او دوی هغه دوزخیان دي، چې په هغه کې به تلپاته وي.

پوښتنې:

ایا ښځه په اسلام کې د ملکیت حق لري.په دلیل سره ځواب ووایي.

ایا ښځه په اسلام کې د خلیفه د اتنخاب حق لري.؟ په دلیل سره ځواب ووایي.

د ښځې لپاره حجاب شرعي امر دی که وضعي؟په دلیل سره ځواب ووایي.

ایا د اړتیا پر مهال ښځې ته له کوره د وتو اجازه شته. په دلیل سره ځواب ووایي.

په شرعي لحاظ د ښځې د کار محل چیرته ټاکل شوی؟روښانه یې کړئ.

(د ښځو او سړیو اختلاط ته بلنه(د ښځې ازادي) دا عناوین څه مفهوم لري؟ ښه یې تشریح کړئ.

د شاعر له نظره اصلي یتیم څوک دی.

لومړی کس، چې په اسلامي هیوادونو کې یې د ښځې د ازادۍ موضوع مطرح کړه څوک و،د کومو کتابونو په لیکلو سره یې دا مفکوره پیاوړې کړه؟

یاده مفکوره ستاسې په هیواد کې څومره بریالۍ ده؟

پای

۱۳۹٤د چنګاښ ۱۰مه

خپل کور،قصبه چهاراسیاب،رسول خان مېنه، جلال آباد